

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

13^E JAARGANG

WOENSDAG 24 OCTOBER 1928

No. 669

**STOOMVAART-MAATSCHAPPIJ
„NEDERLAND” - Amsterdam
ROTTERDAMSCH LLOYD
Rotterdam**

MAIL-, PASSAGIERS- EN
VRACHTBOOTDIENST
HOLLAND—JAVA vice versa
via SUEZ KANAAL

JAVA—NEW YORK LIJN
Geregelde vrachtbootdienst tus-
schen Nederlandsch-Indië en de
Oostkust van Noord-Amerika in
samenwerking met andere Maat-
schappijen.

JAVA—BENGALEN LIJN
Geregelde dienst tusschen Neder-
landsch-Indië, Rangoon en Calcutta.

JAVA—PACIFIC LIJN
Geregelde vrachtbootdienst tus-
schen Nederlandsch-Indië, Singa-
pore en de Westkust van Noord-
Amerika.

Het Handelsblad

100 JAAR

het familieblad
der beschaafde
kringen. Elke
adverteerder
weet wat dat
zeggen wil!

Algemeen Handelsblad
Afd. Advertentiën - Amsterdam

**ROTTERDAMSCH
BANKVEREENIGING**
ROTTERDAM-AMSTERDAM-DEN HAAG

KAPITAAL f 50.000.000
RESERVE f 20.000.000

DEPOSITO'S
CHEQUE REKENINGEN MET RENTE-VERGOEDING
ALLE BANKZAKEN

ER IS MAAR EEN
KAREL I

STORK

Afdeeling Drijfwerk

**Spanrol-
aandrijvingen**

Voordeelen:

- Geen slip
- Geen inkorten van riemen
- Geringe belasting van assen, riemen en lagers
- Automatisch gespannen riemen
- Geen tusschentransmissies

HENGELO

Poorters- Toeback

30 ct. per half ons.

Nederlandsche Hypotheekbank
Opgericht te Veendam in 1890.

Directie: Mr. M. J. BOS
Mr. J. WILKENS.

Kapitaal f 4.000.000,—
Reserves ruim f 2.200.000,—
Hypotheek plm. f 54.000.000,—
Pandbrieven plm. f 51.000.000,—

4 1/2 % Pandbrieven
à 99 1/2 %

Bij omwisseling tegen uitgelote
pandbrieven is de koers 1/2 % lager.

R. MEES & ZONEN

A° 1720

Bankiers en Assurantie-Makelaars

ROTTERDAM

⚡

Safe-Deposit

Bezorging van alle
Verzekeringen

Nederlandsche Handel-Maatschappij

Amsterdam

Gestort Kapitaal f 80.000.000,— Statutaire Reserve f 40.000.000,—

AGENTSCHAPPEN TE ROTTERDAM EN 'S-GRAVENHAGE

Rente voor Deposito's:

Direct opvorderbaar	2 % per jaar	6 maanden opzegging	4 % per jaar
1 maand opzegging	3 % " "	12 " "	4½ % " "
3 maanden opzegging	3½ % " "	Voor andere en VASTE termijnen, zoomede voor groote bedragen rentevergoeding nader overeen te komen.	

SAFE-DEPOSIT

1

Leerboek der Organisatie en Techniek
van den Handel voor Handelsscholen

DE GOEDEREN HANDEL

DOOR

J. GROOTEN

Leeraar M.O. Wiskunde en Boekhouden
Dir. der Levensverz. Mij N.O.G., A'dam

en

P. BEISHUIZEN Gzn.

Leeraar aan de Handelsscholen van de
Alg. Winkeliersvereniging, Amsterdam

Deel I f 1.50

Deel II f 1.75

Nijgh & v. Ditmar's Uitg.-Mij, Rotterdam

Abonneert U op
De Spiegel van
Handel en Wandel

Werkloon- berekening

Onmisbaar boekje voor allen
die werklieden in hun dienst
hebben. - Met berekeningen
in uurloon van 5—100 cent

Prijs f 1.50

Geb. f 1.90

Verkrijgb. bij den boekhandel en bij
NIJGH & VAN DITMAR'S UITG.-
MAATSCHAPPIJ, ROTTERDAM

EEN VEELZIJDIGE ERVARING

in het maken van Reclame-
drukwerk waarborgt een
smaakvolle en pakkende uit-
voering. Wij zullen U gaarne
van advies dienen. ☒ Een
verzoek per briefkaart of
telefoon brengt U een tech-
nisch vertegenwoordiger.

NIJGH & V. DITMAR'S
HANDELSDRUKKERIJ
WIJNHAVEN 113 · ROTTERDAM

TELEFOON 7841

(VIER LIJNEN)

Aanteekenboek voor Rijksbelastingen

(Vermogens-, Verdedigings-, Rijks-
inkomsten- en Personeele Belasting)

9e druk

Prijs f 1.-

Alom verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij Nijgh & van Ditmar's
Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
 ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
 UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

13^E JAARGANG

WOENSDAG 24 OCTOBER 1928

No. 669

INHOUD.

	Blz
Mededeelingen van de Centr. Commissie voor de Rijnvaart	926
DE RIJKSPOSTSPAARBANK ALS DEPOSITOBANK door <i>Mr. J. H. Groen</i>	928
De aanstaande onderhandelingen te Berlijn over een wijziging en uitbreiding van het Duitsch-Russische Handelsverdrag 1925 door <i>G. van Gelder</i>	931
De Rijksmiddelen	933
De Indische middelen over Juli 1928	934
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
Het Derde deel van het Rapport der Balfour Commissie. De Electriciteitsnijverheid door <i>F. W. Forge</i> .	934
Het Concessiewezen in de Unie der socialistische Sowjetrepublieken door <i>Georg Böse</i>	936
De toestand der geldmarkt in Hongarije door <i>K. von Buday</i>	937
AANTEKENINGEN:	
Indexcijfers van scheepsvrachten	938
Resultaat van de rondvraag van de Internationale Vereeniging voor de Suikerstatistiek door <i>Dr. G. Mikusch</i>	938
BOEKAANKONDIGINGEN:	
Cunliffe L. H. A. van Hire-Purchase Trading, bespr. door <i>H. M. H. A. van der Valk</i>	939
MAANDCIJFERS:	
Productie der Steenkolen-, Bruinkolen- en Zoutmijnen	939
Posteries, Telegrafie en Telefonie	939
Overzicht der Rijksmiddelen	940
Overzicht van de Indische middelen	940
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.....	941—948
Geldkoersen. Bankstaten. Goederenhandel.	
Wisselkoersen. Effectenbeurzen. Verkeerswezen.	

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.Algemeen Secretaris: *Mr. Q. J. Terpstra.***ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.****COMMISSIE VAN ADVIES:**

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. E. Moresco; Prof. Dr. N. J. Polak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: *Prof. Mr. Dr. G. M. Verriën Stuart.*Redacteur-Secretaris: *S. Posthuma.*Secretariaat: *Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.*

Telefoon Nr. 3000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos, voor zover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Aangeteekende stukken: *Bijkantoor Ruijgeplaatweg.*

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en giro-rekening No. 6729.*

23 OCTOBER 1928.

De vaste stemming op de geldmarkt bleef de geheele week aanhouden; bovendien was het aanbod van wissels vrij groot, zoodat de rente iederen dag hooger werd. Geopend op $4\frac{1}{4}$ pCt. werd aan het einde der week $4\frac{3}{8}$ en $4\frac{7}{16}$ pCt. toegestaan en gisteren kon men

vrijwel alleen voor $4\frac{7}{16}$ pCt. plaatsing vinden. Ook call-geld was vaster $3\frac{1}{4}$ — $3\frac{3}{4}$ pCt., terwijl de prolongatierente tot $4\frac{1}{2}$ à $4\frac{3}{4}$ pCt. steeg.

* *

Bij de inschrijving op schatkistpapier werd in totaal ingeschreven voor f 103.600.000. Toegewezen werden slechts f 5.790.000 driemaandspromessen à f 989,05 en f 4.020.000 zesmaandspromessen à f 978,60, zoodat voor het grootste gedeelte $4\frac{1}{2}$ pCt. jaarbiljetten werden toegewezen en wel f 55.190.000 à f 1000,25.

* *

Op de balans van De Nederlandsche Bank vertoont de post binnenlandsche vermeerdering van f 3,5 miljoen, die zich geheel verklaren laat uit meerdere credietwischen van het Rijk. Het bedrag der rechtstreeks bij de Bank ondergebrachte schatkistpromessen klom in de afgelopen week van f 15 miljoen tot f 19 miljoen. De beleeningen blijken voor f 2,2 miljoen te zijn afgenomen. Het renteloos voorschot aan het Rijk bedraagt f 4,5 miljoen meer dan verleden week.

De goudvoorraad der Bank bleef vrijwel op dezelfde hoogte. De zilvervoorraad steeg met een goede f 200.000. De post papier op het buitenland en de diverse rekeningen op de actiefzijde der balans daalden resp. met f 17 miljoen en f 3 miljoen.

De biljettencirculatie geeft een vermindering van f 12,5 miljoen te zien. De rekening-courant-saldi bedragen f 1,4 miljoen minder dan verleden week. Het beschikbaar metaalsaldo klom met f 3,1 miljoen. Het dekkingspercentage bedraagt nagenoeg 54.

* *

In tegenstelling met de vorige week, waren Ponden deze week aangeboden; daarentegen waren Dollars vast en meestal vrij dicht bij het goudpunt. Ook Markten waren zeer gezocht, zoodat tot 59,44 betaald werd. De Spaansche koers was opmerkelijk rustiger dan de vorige weken. Blijkbaar heeft men de controle ten slotte weder in de hand. Van de overige koersen valt alleen nog te vermelden een plotselinge flauwere stemming voor Belga's en Zweedsche Kronen. Beide liepen enkele punten terug, hoewel de dollarkoers vast was, terwijl deze koersen maanden lang vrijwel alleen in overeenstemming met den dollarkoers fluctueerden.

LONDEN, 22 OCTOBER 1928.

In de eerste helft van de vorige week was de geldmarkt zeer vast, doordat de banken hun call-gelden opzegden. Ook bij de Bank of England kon men niet steeds terecht, zoodat call-geld zelfs 5 pCt. noteerde.

Aan het eind van de week was geld echter tegen 4 pCt. verkrijgbaar, daar de voornaamste banken als credietgever optraden.

Bij de wekelijksche inschrijvingen op schatkistwissels op Vrijdag jl. bleef de prijs van een week tevoren ongeveer gehandhaafd nl. $4\frac{3}{8}$ pCt.

De weekbalans van de Bank of England toonde een vermindering van den goudvoorraad van £ 353.859. Tengevolge van een daling van de biljettencirculatie van £ 693.165, was de reserve evenwel £ 339.306 hooger.

MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE
VOOR DE RIJNVAART.

II (Slot).

ONTWERP-VERDRAG,
BETREFFENDE EENIGE VRAAGSTUKKEN VAN
PRIVAATRECHTELIJKE AARD.

Tekst vastgesteld door het Comité voor
Privaatrecht in de vergadering van 18
Mei 1928 en voorgelegd aan de Centrale
Commissie voor de Rijnvaart.

HOOFDSTUK I.

Van de inschrijving.

Artikel 1.

De contracteerende Staten verplichten zich, overeenkomstig hunne wetgeving, openbare registers voor de inschrijving van binnenvaartuigen aan te leggen.

De inschrijving der vaartuigen moet ten minste aangeven:

1. de plaats van inschrijving;
2. de letters en het nummer van inschrijving;
3. de naam of de zinspreuk van het vaartuig;
4. het materiaal, waaruit het vaartuig gebouwd is;
5. het maximum laadvermogen of de waterverplaatsing, volgens den meetbrief en tevens het nummer van den meetbrief;
6. de naam, voornamen, het beroep en de woonplaats van den eigenaar.

Artikel 2.

De wetgeving van elken contracteerenden Staat bepaalt de voorwaarden, waaraan een vaartuig moet voldoen om in zijn openbare registers te worden ingeschreven.

Elk der contracteerende Staten verplicht zich de noodige maatregelen te nemen, opdat een vaartuig niet gelijktijdig in twee bureaux ingeschreven kunne worden.

Artikel 3.

Elk vaartuig, hetwelk aan de voorwaarden van inschrijving, voorzien bij de wetgeving van een of meerdere Staten, voldoet, moet worden ingeschreven. De verplichting om het vaartuig te doen inschrijven rust op den eigenaar van het vaartuig.

Als het vaartuig aan de voorwaarden van inschrijving, vastgesteld door de wetgeving van een enkelen contracteerenden Staat, voldoet, moet het vaartuig op het bevoegde bureau van dien Staat ingeschreven worden.

Als het vaartuig aan de voorwaarden van inschrijving, vastgesteld door de wetgeving van twee of meer contracteerende Staten voldoet, kan het vaartuig slechts op het bevoegde bureau van een dezer Staten ingeschreven worden. In dat geval kan de eigenaar kiezen in welk land hij het vaartuig wil laten inschrijven. De eigenaar behoudt deze keus ook, wanneer het vaartuig aan de voorwaarden van inschrijving, vastgesteld door de wetgeving van twee of meerdere Staten blijft of komt te voldoen.

Elke contracteerende Staat behoudt zich het recht voor om te verlangen, dat vaartuigen, welke aan de voorwaarden van inschrijving van twee of meerdere Staten voldoen en die aan zijn onderdanen of aan maatschappijen, welke zich op zijn grondgebied bevinden, toebehooren, in zijn registers worden ingeschreven, als zij hun vaste woonplaats op zijn grondgebied hebben en in het geval van maatschappijen, als het hoofdbureau op zijn grondgebied gevestigd is.

Artikel 4.

Als wijzigingen in de in het register vermelde gegevens plaats vinden of indien het vaartuig vergaat of onklaar geraakt, moet daarvan een verklaring worden afgelegd op het bureau van inschrijving. De wet van het land van inschrijving bepaalt, voor zooveel noodig, op wie de verplichting rust deze verklaring af te leggen.

Artikel 5.

Elk bureau van inschrijving heeft een doorlopende lijst van nummers, voorafgegaan door een of meer initialen van den Staat, aangegeven door de bevoegde overheid.

De eerste van deze letters is de beginletter van den naam van den Staat, waar de inschrijving is geschied, te weten: B voor België, D voor Duitsland, F voor Frankrijk; I voor Italië, N voor Nederland, C.H. voor Zwitserland.

Elke Regeerring vervaardigt een lijst, waarop de andere initialen zijn aangegeven.

Deze lijst, evenals alle andere wijzigingen, welke er later op aangebracht worden, moet aan de andere contracteerende Staten medegedeeld worden.

Artikel 6.

De vaartuigen moeten voorzien zijn, zoowel van de initialen van het bureau, waar de inschrijving heeft plaats gehad, als van hun inschrijvingsnummer.

Artikel 7.

De naam of de zinspreuk van elk vaartuig, evenals de plaats van inschrijving moet worden aangegeven op den achtersteven van het vaartuig. De letters en de nummers worden aan elken kant van den voorsteven van het vaartuig aangebracht. Een en ander moet op een duidelijk leesbare wijze worden aangebracht en wel in letters, welke minstens 8 cm. hoog en 12 m.m. dik zijn.

Artikel 8.

Het is verboden de namen, letters en nummers op de vaartuigen op eenigerlei wijze uit te wischen, te wijzigen, onherkenbaar te maken, te bedekken of te verbergen.

Artikel 9.

Indien een vaartuig is ingeschreven in een van de contracteerende Staten kan het niet in een anderen Staat ingeschreven worden, zonder dat in den eersten Staat de inschrijving ongedaan gemaakt is.

De inschrijving in den tweeden Staat zal slechts geldig zijn vanaf den dag, dat de inschrijving in den eersten Staat ongedaan gemaakt is.

Het bureau van inschrijving van den eersten Staat moet, zodra de inschrijving ongedaan gemaakt is, het bureau van den tweeden Staat er mede in kennis stellen, onder mededeeling van het tijdstip, waarop dit geschied is. Het certificaat van de voorafgaande inschrijving wordt bij deze gelegenheid ingetrokken.

Artikel 10.

De kapitein van elk vaartuig moet aan boord hebben een certificaat van inschrijving, uitgereikt door de bevoegde overheid en aan het hoofd waarvan de naam van het bureau van inschrijving is vermeld.

Dit certificaat moet ten minste de in artikel 1 vermelde gegevens bevatten; de verdere wijzigingen der gegevens, welke zijn aangegeven, moeten vermeld worden in de gevallen, genoemd in artikel 4.

Het oorspronkelijke certificaat kan vervangen worden door een door de bevoegde overheden te verstrekken duplicaat.

Artikel 11.

Zijn bevoegd tot het instellen van een vervolging en het nemen van strafmaatregelen:

1. voor zoover het betreft overtredingen van artikel 3, de overheden van de plaats of plaatsen, waar de eigenaar het vaartuig volgens dat artikel moet of kan laten inschrijven;
2. voor zoover het betreft overtredingen van artikel 4, de overheid van de plaats der inschrijving;
3. voor zoover het betreft overtredingen van de artikelen 6, 7, 8 en 10, de overheid van de plaats, waar de overtreding is vastgesteld.

In de gevallen, genoemd onder 1 en 2 en indien de overtreding vastgesteld is in een anderen contracteerenden Staat, moet de overheid van dezen Staat de noodige maatregelen nemen om de vervolging en de bestraffing door de bevoegde overheid, overeenkomstig de bepalingen der genoemde nummers, te verzekeren.

Artikel 12.

De verplichting, bedoeld bij artikel 3, voor zoover niet in strijd met de wetgeving van een contracteerenden Staat, heeft geen betrekking op:

1. pleziervaartuigen;
2. vaartuigen met een waterverplaatsing van minder dan 20 met. ton bij de grootste inzinking, toegelaten volgens de reglementen op de verschillende waterwegen, welke het schip zal bevaren;
3. in aanbouw zijnde vaartuigen;
4. de vaartuigen, welke nog niet in een contracteerenden Staat ingeschreven zijn en welke zich begeven van het land, waar ze gebouwd of aangekocht zijn, naar het land, waar zij ingeschreven moeten worden.

Zodra één der hierboven aangeduide vaartuigen ingeschreven is, worden de bepalingen van deze overeenkomst van toepassing.

Een in aanbouw zijnd vaartuig echter kan alleen in het land, waar het gebouwd wordt, ingeschreven worden, tenzij krachtens een verdrag tusschen twee of meerdere contracteerende Staten dezer Overeenkomst en van welk verdrag de Regeering van genoemd land deel uitmaakt, een andere regeling kan getroffen worden.

De hierboven genoemde verdragen moeten aan alle contracteerende Staten medegedeeld worden.

HOOFDSTUK II.

Van den eigendom.

Artikel 13.

De verkrijging onder levenden van het eigendomsrecht op een vaartuig wordt door de wet van den contracteerenden

Staat, waar het vaartuig is ingeschreven, geregeld, op voorwaarde, dat de wet, de inschrijving in de registers, bedoeld in artikel I of een bepaalde wijze van overdracht van het bezit op den koper, voorziet.

Artikel 14.

In geen enkel opzicht wordt afgeweken van de steeds gevolgde regels in de contracteerende Staten, wat betreft de verkrijgingen bij overlijden. Echter kan de wet van het land van inschrijving bepalen, dat de erfgenamen en legatarissen, om het vaartuig te kunnen verkoopen of verpanden, hun eigendomsrecht in de openbare registers, bedoeld in artikel I, moeten laten inschrijven.

HOOFDSTUK III.

Van de hypotheek.

Artikel 15.

De hypotheeken, volgens de wettelijke voorschriften van den contracteerenden Staat, waar het vaartuig is gevestigd en ingeschreven in de openbare registers van dien Staat, aangeduid in artikel I, zijn geldig en worden geëerbiedigd in alle overige contracteerende Staten.

Artikel 16.

De hypotheeken, aangeduid in het vorige artikel, hebben, in geval van verkoop, in alle contracteerende Staten dezelfde rechtsgevolgen als in het land van inschrijving.

Als echter de zuivering of eenig ander daarmede gelijk te stellen procedure niet in het land, waar het vaartuig zich bevindt, kan plaats hebben, omdat de wetgeving van dat land een en ander niet geregeld heeft, worden de ingeschreven rechten niet gedelgd, zoolang deze procedure niet volgens de wettelijke voorschriften in een der contracteerende Staten is geregeld.

Artikel 17.

De vervanging van het verpande voorwerp door het verzekerde bedrag wordt beschouwd als een rechtsgevolg van de hypotheek in den zin van artikel 16, tenzij deze vervanging in strijd is met de wet van de plaats van betaling.

Artikel 18.

De inschrijving van een vaartuig bezwaard met hypotheeken kan niet zonder toestemming der overige hypotheecaire schuldeisers van de registers van een contracteerenden Staat op de registers van een anderen Staat worden overgedragen, behalve in het geval van verkoop na inbeslagneming (artikel 22). In geval van toestemming worden de hypotheecaire inschrijvingen van ambtswege op de registers van het land van de nieuwe inschrijving overgebracht. De rechtsgevolgen worden in dit geval bepaald door de wet van dat land.

HOOFDSTUK IV.

Van den executorialen verkoop.

Artikel 19.

In geval van inbeslagneming van een vaartuig, ingeschreven in een der contracteerende Staten, wordt de procedure geregeld door de wet van de plaats, waar een en ander plaats heeft. De inbeslagneming wordt binnen 24 uur beteekend aan de overheid van de plaats van inschrijving, belast met het houden der registers, waarin de hypotheeken worden ingeschreven. De overheid vermeldt het beslag in bedoeld register en geeft hiervan kennis aan de ingeschreven schuldeisers.

Artikel 20.

Elke executoriale verkoop wordt — op straffe, hetzij van nietigverklaring, hetzij van vergoeding van de veroorzaakte schade, volgens de bepalingen van de wet van de plaats van inbeslagneming — minstens een maand voor de openbare veiling, aan de overheid genoemd in voorgaand artikel, beteekend. Deze stelt er de hypotheecaire schuldeisers mee in kennis.

De executoriale verkoop heeft plaats overeenkomstig de wet van de plaats van inbeslagneming; de overdracht van den eigendom en het tenietdoen der ingeschreven hypotheeken hebben plaats overeenkomstig de bepalingen van genoemde wet.

Artikel 21.

De prijs van toewijzing wordt, overeenkomstig de regels van procedure van de wet van de plaats van inbeslagneming, onder de schuldeisers verdeeld, rekening houdend met den rang, die hen overeenkomstig de bepalingen van dit verdrag toekomt.

Artikel 22.

De overheid van het land van inschrijving moet overgaan tot het doorhalen der hypotheeken, tenietgedaan onder de voorwaarden, omschreven in alinea 2 van artikel 20, op vertoon van een authentiek afschrift van de akte van toewijzing, zonder dat het noodig is vooraf een bevel tot tenuitvoer-

legging te verkrijgen. De overheid stelt de schuldeisers van een en ander in kennis.

HOOFDSTUK V.

Van de voorrechten.¹⁾

Artikel 23.

Geen andere dan de navolgende inschulden, zelfs belasting-schulden, kunnen voorrecht geven boven een hypotheek op een binnenvaartuig:

I. Welke ook de datum der inschuld zijn moge:

a. de gerechtskosten, gemaakt in het gemeenschappelijk belang der schuldeisers om tot den verkoop en de verdeeling der opbrengst over te kunnen gaan, de bewakingskosten inbegrepen; de onderhouds- en reparatiekosten gedurende de inbeslagneming; de scheepvaarthellingen en havenrechten;

b. de inschulden voortvloeiende uit het arbeidscontract van den kapitein en de bemanning, vanaf de laatste aanmonstering; voor wat betreft de gage, gerekend voor een duur van ten hoogste 3 maanden.

c. de loonen voor redding en hulpverlening, evenals de bijdragen van het vaartuig in averijgrosse.

II. Als de feiten, recht gevende op de inschuld, de inschrijving van de hypotheek voorafgaan:

a. de schadevergoedingen aan een ander binnen- of zeeschip, aan zijn passagiers, aan zijn bemanning of aan zijn lading, tengevolge van een aanvaring of eenig ander scheepvaartongeval;

b. de schadevergoedingen voor schade, toegebracht aan kunstwerken van waterwegen of havens;

c. de schadevergoedingen voor lichamelijk letsel van de bemanning en de passagiers van het vaartuig, evenals voor verlies of schade van de lading en de bagage der passagiers, naar gelang van de waarde.

Artikel 24.

De onderlinge rangorde der voorrechten wordt bepaald door de wet van de plaats van inbeslagneming.

Artikel 25.

De voorrechten blijven van kracht, in welke handen het vaartuig zich ook bevindt.

Artikel 26.

De voorrechten op het vaartuig gaan teniet, behalve in de overige gevallen voorzien door de wet van de plaats van inbeslagneming, aan het einde van een termijn van zes maanden, te beginnen bij de opeischbaarheid van de inschuld.

Evenwel vernietigt de verkoop in de gevallen van het tenietgaan, voorzien door genoemde wet, de voorrechten alleen dan, indien die verkoop is vergezeld van de formaliteiten van openbaarheid, voorzien bij artikel 20.

De termijn loopt, wat betreft de voorrechten, die een waarborg vormen voor de loonen voor hulp en redding, te beginnen bij den dag, waarop de handelingen een einde hebben genomen en wat betreft het voorrecht, dat een waarborg geeft voor de schadevergoeding wegens aanvaring en voor de overige schadevergoedingen, bedoeld in no. II onder a. en b., te beginnen bij den dag, waarop de schade is veroorzaakt.

De opschorting en de onderbreking van de bovenomschreven termijnen worden bepaald door de wet, geldend voor de rechtbank bij welke de zaak aanhangig is gemaakt.

Artikel 27.

Tenzij anders bepaald bij dit verdrag, zijn de voorrechten, erkend bij de voorgaande bepalingen en de inschulden, welke zij betreffen, aan geen enkelen bijzonderen bewijsregel onderhevig.

Artikel 28.

De voorgaande bepalingen zijn van toepassing op vaartuigen geëxploiteerd door een reeder, niet-eigenaar of door een hoofdbevrachter, behalve wanneer blijkt, dat het eigendom door een ongeoorloofde daad aan den eigenaar onttrokken is en daarenboven de schuldeischer te kwader trouw is.

Artikel 29.

De bepalingen van dit hoofdstuk worden op elk vaartuig, ingeschreven in een contracteerenden Staat, toegepast, al heeft de inbeslagneming plaats op het grondgebied van den Staat, waar het vaartuig ingeschreven is.

HOOFDSTUK VI.

Algemeene Bepalingen.

Artikel 30.

Deze overeenkomst is niet van toepassing op:

1. oorlogsschepen;
2. vaartuigen toebehoorende aan een openbare administratie en niet voor een handelsdoel gebruikt.

¹⁾ Zie noot in het nummer van 17 Oct. j.l. op bladz. 902.

Artikel 31.

De Staten, wier tegenwoordige wetgeving niet van dien aard is, dat de uitvoering van deze overeenkomst kan worden verzekerd, zullen de daartoe noodige maatregelen treffen en strafbepalingen uitvaardigen.

Artikel 32.

Met het oog op de toepassing van deze Overeenkomst zijn de rechtbanken, de inschrijvingsbureaux en de administratieve en rechterlijk bevoegde overheid der contracterende Staten bevoegd om rechtstreeks onderling briefwisseling te voeren.

Artikel 33.

De contracterende Staten verplichten zich om elkander onderling de wettelijke of reglementaire maatregelen, welke door ieder van hen genoten zullen worden, ten einde de uitvoering van deze overeenkomst te verzekeren, benevens de lijst der autoriteiten, belast met het houden der registers, voorzien bij deze overeenkomst, mede te deelen.

Artikel 34.

Geen van de artikelen van deze Overeenkomst mag op zoodanige wijze uitgelegd worden, dat daardoor verplichtingen worden opgelegd of rechten worden voorbehouden, welke onverenigbaar zijn met het stelsel der internationale waterwegen.

Artikel 35.

Geen van de artikelen van deze Overeenkomst mag op zoodanige wijze worden uitgelegd, dat daardoor belemmeringen ontstaan voor de toepassing der maatregelen van verbod of beperking van den in- en uitvoer, welke de Staten in de overeenkomst, geteekend te Genève den 8en November 1927, zich voorbehouden te nemen of welke zij zich zouden voorbehouden te nemen in eenig andere overeenkomst, betrekking hebbende op hetzelfde onderwerp.

Artikel 36.

Geschillen.
(voorbehouden).

SLOT-PROTOCOL.

ad Artikel 2, alinea 2.

Het is wel te verstaan, dat het bepaalde in alinea 2 van artikel 2 geen belemmering mag vormen voor het aanleggen van centrale registers, waarin de inschrijvingen plaats hebben.

ad Artikel 12, alinea 3.

Het is wel te verstaan, dat de inschrijvingen in een ander land dan dat, waar het vaartuig gebouwd is — in overeenstemming met een der aan het eind van artikel 12 voorziene verdragen — in alle opzichten gelijk worden gesteld met die, welke in dat land zouden plaats hebben, ook ten opzichte van contracterende Staten van deze overeenkomst, welke niet aan dat verdrag hebben deelgenomen.

ad Artikelen 13, 14 en 15.

Het is wel te verstaan, dat de bepalingen van artikelen 13, 14 en 15 geen belemmering vormen voor het houden van verschillende registers voor de inschrijving en de publiciteit der gevestigde rechten, op voorwaarde dat er overeenstemming zij tusschen deze verschillende registers.

ad Artikel 15.

Onder hypotheeken in den zin dezer overeenkomst verstaat men eveneens de pandrechten op ingeschreven vaartuigen, bedoeld bij artikel 1259 van het Duitsche Burgerlijke Wetboekrecht, evenals de pandbrieven, bedoeld bij het vroegere artikel 315 van het Nederlandsche Wetboek van Koophandel.

BIJLAGE VAN HET RAPPORT VAN HET BUREAU VAN HET COMITE VOOR PRIVAATRECHT.

De Belgische delegatie heeft bij schrijven van 2 Juni en 6 September 1928 een voorbehoud gemaakt, wat betreft de bepalingen over het aantal en de rangorde der voorrechten. Dit voorbehoud is in het schrijven van 6 September als volgt gemotiveerd:

„De Volksvertegenwoordiging heeft de overeenkomst van Brussel van 1926, betreffende de unificatie van enkele regels, betrekking hebbende op de voorrechten en zeehypotheeken, bekrachtigd en heeft een wetsontwerp, ten doel hebbende overeenstemming te brengen tusschen de Belgische wet en de bepalingen van de overeenkomst, goedgekeurd. Artikel 7 van deze wet breidt de nieuw aangenomen bepalingen voor de zeevaart tot de binnenvaart uit, met uitzondering van die, welke betrekking hebben op gesloten contracten of gedane handelingen buiten de haven, waar het vaartuig thuis behoort.

De bekrachtiging van de goedkeuring der Volksvertegenwoordiging door den Senaat, lijdt geen twijfel en het is zeker,

dat binnenkort het nieuwe, aldus vastgestelde recht in België toegepast zal worden.

Het is niet mogelijk om binnen afzienbaren tijd te rekenen met nieuwe wijzigingen in onze wetgeving in den zin van de amendementen, voorgesteld in de vergadering te Berlijn en welke de, in eerste lezing in den Haag aangenomen, grondbeginselen, voor zoover het aantal en de rangorde der voorrechten betreft, grondig wijzigen.

DE RIJKSPPOSTSPAARBANK ALS DEPOSITOBANK.

Een voor de practijk cardinaal punt ter onderscheiding van spaarbanken en gewone depositobanken is gelegen in de wijze waarop de banken hare deposito's rendabel maken. De gewone banken hebben uitsluitend een commercieel karakter. Daarom kunnen aan de door hen verrichte actieve creditoperaties niet zulke hooge eischen worden gesteld als aan de belegging bij spaarbanken, welke instellingen een meer sociale strekking hebben. Aangezien het van groot belang is, dat het publiek ten deze niet wordt misleid, pleegt het Departement van Justitie den naam spaarbank dan ook alleen in statuten van vereenigingen of naamlooze vennootschappen toe te laten, indien behoorlijke waarborgen voor een solide belegging aanwezig zijn.

De bijzondere eischen, welke men terecht bij spaarbanken aan de belegging stelt, zijn evenwel een uitvloeisel van het feit, dat bij die instellingen spaargelden worden ondergebracht en wel spaargelden van kleine bezitters. Het verzamelen daarvan is het doel dezer instellingen en haar bijzondere sociale betekenis is dan ook gelegen in het feit, dat kleine sommen alleen bij haar rentegevend kunnen worden belegd. In laatste instantie is het onderscheid tusschen spaarbank en gewone bank daarom een uitvloeisel van het karakter der deposito's.

Nu zijn spaargelden in het algemeen bezwaarlijk van andere deposito's te onderscheiden, omdat de aard der gelden afhangt van de bestemming, die daaraan door de deponenten wordt gegeven. Het is daarom heel goed mogelijk, dat eenzelfde deposito na verloop van tijd van karakter verandert. Dit neemt echter niet weg, dat in sommige gevallen toch wel is te zien of men al of niet met spaargelden te doen heeft. Indien vrij groote sommen in eens voor korten of langen tijd worden belegd of wel, indien kleine of groote bedragen telkens worden ingelegd en kort daarna weer worden opgevraagd, dan laat het weinig twijfel over, dat we hier niet met spaargelden te doen hebben.

Het komt mij voor, dat men bij het beschouwen en waardeeren van de in spaarbanken belegde kapitalen in het algemeen niet voldoende rekening houdt met het depositokarakter van vele dezer gelden. In het volgende moge ik er ten aanzien van de Rijkspostspaarbank eens de aandacht op vestigen, dat ook die instelling in niet geringe mate als depositobank wordt gebezigd. Bevreemding behoeft dit niet te wekken. Immers de wetgever zelf heeft bij verschillende gelegenheden de Rijkspostspaarbank voor de belegging van kleine kapitalen aangewezen. Genoemd kan hier worden de in de burgerlijke kindernet van 1901 geopende mogelijkheid, dat voogden zekerheid stellen door middel van een inleg in de Rijkspostspaarbank, welke ten behoeve van de minderjarigen wordt verboden; voorts de uitdrukkelijke vermelding in de Postspaarbankwet van vereenigingen, stichtingen en fondsen als inleggers en het verhoogd rentegevend maximum (f 2400,—) voor deze lichamen vastgesteld. Dat men hier in den regel niet met spaargelden te doen heeft, behoeft geen betoog. Door deze min of meer uitdrukkelijke aanwijzing van de Rijkspostspaarbank als depositobank kunnen in de Postspaarbankwet bezwaarlijk bepalingen worden verwacht, welke min of meer waarborgen, dat de ingelegde gelden spaargelden zijn. Elders komen voorschriften met dit doel wel voor, als bijv. tweërlei

rentegevend maximum, één algemeen en één voor hetgeen in zeker tijdperk (dag, maand, jaar) rentegevend belegd kan worden. Ook wordt wel een maximum bedrag voor één storting vastgesteld. Met hetzelfde doel kan voor het gedeelte van het tegoed, dat een zeker bedrag te boven gaat, een lagere rente worden vergoed en kunnen voor de terugbetaling van groote bedragen termijnen van opzegging worden voorgeschreven. Dit laatste komt veel voor, ook al wordt aan die termijnen niet altijd streng de hand gehouden.

Bij de Rijkspostspaarbank zijn als remmen tegen het bezigen dier instelling als depositobank alleen te noemen het lage rentegevend maximum van f 1200,—, de constante, betrekkelijk lage, rente van 2,64 pCt. en de halfmaandelijksche renteberekening, ten gevolge waarvan het telkens opvragen en daarna weer storten van gelden veel renteverlies met zich brengt. Van deze remmen is het rentegevend maximum de krachtigste. Men bedenke evenwel, dat het alleen een rem tegen groote, niet tegen kleine deposito's is en dat deze rem groote deposito's ook niet absoluut weert. Er wordt namelijk niet door verhinderd, dat onderscheidene publiekrechtelijke instellingen kasgelden bij de Rijkspostspaarbank beleggen, welke verre boven dat maximum uitgaan.

Als voorbeeld voor het beleggen van gelden voor langen tijd op de Rijkspostspaarbank kan nog genoemd worden de belegging van gelden van minderjarigen, zulks in afwijking van artikel 449 B. W., hetwelk deze wijze van belegging niet noemt. Voorts worden meermalen kapitaaltes, bijeengebracht voor tijdelijke voorziening in het levensonderhoud, op de Rijkspostspaarbank belegd met de bepaling, dat slechts een zeker bedrag per week mag worden terugbetaald. Dat vele personen een geldsom op de Rijkspostspaarbank beleggen, ten einde in geval van nood direct over de noodige contanten te kunnen beschikken, is bekend.

Blijkens laatstgenoemde voorbeelden behoort het deponeren van geld voor langen tijd niet tot de zeldzaamheden. In het door de Rijkspostspaarbank gepubliceerd cijfermateriaal komt evenwel dit gebruik maken van de bank niet zoo tot uitdrukking. Daarentegen is uit de cijfers wel iets te halen met betrekking tot het deponeren van gelden voor korten tijd, welke gelden min of meer zijn te vergelijken met de rekening-courant-saldi bij gewone banken.

* * *

Beschouwt men de jaarcijfers van inleggingen en terugbetalingen dan valt waar te nemen, dat een stijging der stortingen onmiddellijk door een stijging van de terugbetalingen wordt gevolgd. Sprekend komt dit uit in de desbetreffende cijfers over de jaren 1915—1919, ook al moet de stijging in dat tijdsverloop voor een deel aan de waardedaling van het geld worden toegeschreven.

Inleggingen en Terugbetalingen (in millioenen guldens).

1915	f 67.6	f 67.6
1916	„ 85.5	„ 72.6
1917	„ 89.7	„ 79.1
1918	„ 104.8	„ 91.6
1919	„ 137.8	„ 117.7

Men mag hieruit wel afleiden, dat veel van hetgeen wordt ingelegd kort daarna weer wordt opgevraagd. En van welke beteekenis de Rijkspostspaarbank thans in dit opzicht is, blijkt duidelijk, indien mij bedenkt, dat bij een totaal inleggerskapitaal van ongeveer 320 miljoen gulden over de laatste jaren per jaar de bedragen van inleggingen en terugbetalingen elk om en bij de 125 miljoen gulden lagen.

Hoe kort de tijd is, dat deze gelden bij de Rijkspostspaarbank belegd blijven, blijkt eveneens uit de seizoenschommelingen van inleggingen en terugbetalingen.

Maandsgewijs overzicht van het bedrag der inleggingen en terugbetalingen in millioenen guldens.

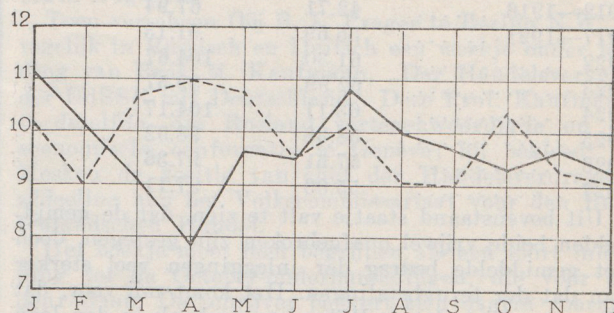
1922—1926.

	Jan.		Febr.		Maart		April	
	I.	T.	I.	T.	I.	T.	I.	T.
1922	10.5	8.3	9.9	8.4	8.9	11.4	8.7	9.9
1923	10.9	11.2	9.1	8.4	8.8	10.2	7.2	10.1
1924	11.7	10.5	10.5	10.—	9.4	10.9	8.1	12.7
1925	11.1	10.7	10.1	9.6	9.1	10.4	7.9	11.2
1926	11.4	9.8	11.—	9.3	9.3	10.6	8.—	11.1

	Mei		Juni		Juli		Aug.	
	I.	T.	I.	T.	I.	T.	I.	T.
1922	10.5	10.6	9.8	8.8	10.7	10.—	10.—	8.7
1923	8.7	10.5	9.7	10.1	10.9	9.—	10.—	8.9
1924	9.8	11.3	9.3	9.4	11.4	10.6	10.—	9.8
1925	9.3	11.—	9.1	9.9	10.3	10.4	9.8	9.3
1926	10.3	10.8	9.6	9.9	10.7	10.8	10.5	8.8

	Sept.		Oct.		Nov.		Dec.	
	I.	T.	I.	T.	I.	T.	I.	T.
1922	9.8	8.8	8.9	9.5	9.8	8.8	9.4	8.1
1923	9.2	8.—	9.8	10.2	9.4	9.6	9.5	9.—
1924	10.—	10.—	9.3	11.2	8.8	9.9	9.1	9.7
1925	9.6	9.3	9.5	10.6	9.6	9.—	9.—	9.—
1926	10.2	9.2	9.5	10.6	10.3	9.5	9.6	9.8

De cijfers in bovenstaand staatje bevatten alleen de inleggingen en terugbetalingen aan de kantoren der posteries. Onder de inleggingen zijn derhalve niet begrepen de in Februari en Augustus op de spaarbankrekeningen bijgeschreven rente van Staatsschuldboekjes, die in de jaren 1922—1926 omstreeks f 600.000 per halfjaar bedroeg. Beschouwt men de grafiek, waarin het verloop der maandgemiddelden over de jaren 1922—1926 is weergegeven, dan blijkt, dat de curve van inleggingen in Januari en Juli haar hoogste punten pleegt te bereiken, om vervolgens in de drie volgende maanden van elk half jaar geleidelijk te dalen, in het eerste halfjaar sterk, in het tweede zwak. Telkens in April en October worden de laagste punten bereikt, waarna weer een stijging volgt. Ook deze stijging is in het eerste halfjaar sterk en in het tweede zwak. De curve van terugbetalingen is niet zoo regelmatig en ook is het verloop over beide semesters niet zoo gelijk. In elk halfjaar bereikt echter deze curve haar hoogste punt juist in de maand, dat de curve der inleggingen haar laagste punt aanwijst, derhalve in April en October.

Dergelijke seizoenschommelingen treft men ook bij andere spaarbanken in binnen- en buitenland in meerdere of mindere mate aan. Met betrekking tot de spaarbanken in Frankrijk zijn zij besproken door Jean Vergeot in de Revue d'Economie Politique van 1925. Ter verklaring van het verschijnsel onderzocht hij, welke de voornaamste categorieën van inleggers zijn en vervolgens ging hij van hen de gewoonten op financieel gebied na. Als voornaamste oorzaken der schommelingen noemt hij: verkoop van den oogst door landbouwers van December tot Februari; activiteit van den handel tegen het einde des jaars; aankoop van vee door landbouwers in het voorjaar en verkoop van vee in het najaar; verzilvering van halfjaarlijkse coupons (Januari en Juli). In hoever dergelijke factoren ook op de bovenvermelde cijfers van de Rijkspostspaarbank van invloed zijn is niet gemakkelijk uit te maken.

Omdat in maanden, waarin het bedrag der inleg-

gingen het laagst is, het bedrag der terugbetalingen in den regel juist het hoogst is, lijkt het waarschijnlijk, dat, zoowel de grootte van inleggingen als die van terugbetalingen wordt beheerscht door factoren, die voor een deel dezelfde zijn. De invloed van die factoren is dan ook het sterkst te zien bij de *saldi* van inleggingen en terugbetalingen. Op de grootte daarvan zijn immers zoowel de inleggingen als de terugbetalingen van invloed.

Opvallend zijn over de jaren 1922—1926 de vele negatieve *saldi*; vóór den wereldoorlog kwamen deze veel minder voor. Merkwaardig is het sterk negatief saldo over April. Ook vóór den oorlog is het saldo over deze maand steeds negatief geweest en dit was zoowel aan het bedrag der terugbetalingen als aan het abnormaal lage cijfer der inleggingen te wijten. Als een bijzonderheid kan ook nog vermeld worden, dat de *saldi* vóór den oorlog hun hoogtepunt in Januari en Juli bereikten, doch de laatste jaren in Februari en Augustus. Wat daarvan ook de oorzaak moge zijn, de seizoenschommelingen bevestigen het gebruiken der Rijkspostspaarbank als depositobank en wijzen erop, dat vele inleggingen binnen het half jaar weer worden opgevraagd.

* * *

Voor de bepaling van het karakter der inleggingen is ten slotte nog van belang het gemiddeld bedrag der inleggingen en terugbetalingen. Door het bezigen van de Rijkspostspaarbank zuiver als spaarbank is het gemiddeld bedrag der inleggingen ten allen tijde kleiner geweest dan dat der terugbetalingen. De goede spaarder immers legt vaak en min of meer geregeld kleine bedragen in, terwijl van hetgeen hij terugvraagt gewoonlijk het tegenovergestelde kan worden gezegd.

Gemiddeld bedrag van aan de kantoren
der posterijen bewerkstelligde
inleggingen terugbetalingen

1881	13.10	37.35
1882—1886	15.62	46.32
1887—1891	22.37	53.24
1892—1896	28.17	56.92
1897—1901	33.24	66.81
1902—1906	36.88	69.65
1907—1911	39.97	68.36
1912—1916	42.71	67.94
1917—1921	55.69	91.13
1922	61.30	104.67
1923	62.99	99.57
1924	63.11	104.17
1925	58.38	98.92
1926	57.51	97.36
1927	55.03	97.11

Uit bovenstaand staatje valt te zien, dat de gemiddelden beide vrijwel onafgebroken zijn gestegen, doch het gemiddelde bedrag der inleggingen veel sterker dan dat der terugbetalingen. Het komt mij voor, dat dit er op wijst, dat de Rijkspostspaarbank in den loop der jaren in toenemende mate als depositobank is gebedigd. Bij de groote stijging der gemiddelde bedragen na 1916 moet men natuurlijk rekening houden met de waardedaling van het geld. De daling der cijfers over de drie laatst vermelde jaren is daartegenover naar alle waarschijnlijkheid weer een gevolg van de waardestijging van het betaalmiddel.

* * *

Uit een en ander blijkt wel, dat het tijdelijk deponeren van geld bij de Rijkspostspaarbank een belangrijke rol speelt. De 14-daagsche renteberekening, welke behalve als een vereenvoudiging voor de administratie, toch ook als een rem tegen dat deponeren is bedoeld, is blijkbaar geen rem van veel beteekenis.

Het bezigen van de Rijkspostspaarbank voor dit doel lijkt mij overigens zonder bezwaar, indien deze instelling maar niet kan ontaarden in een rijksbeleggingsinstituut voor kapitalisten en financieele licha-

men in tijden, waarin men elders voor gelden op korten termijn geen emplooi kan vinden. Hierdoor zou het risico van den staat zonder gegrond motief te zeer worden vergroot. Het rentegevend maximum is er evenwel om iets dergelijks te voorkomen. Thans bedraagt dit maximum, zooals bekend, f 1200,— en de vraag ligt voor de hand of dit voor den tegenwoordigen tijd niet te laag is. In dit verband kan melding worden gemaakt van de eenige jaren geleden door de Bezuinigingscommissie-Rink voorgestelde verhooging van het maximum tot f 2500,—, waartegen de directie der bank niet afwijzend stond. Voor zooveel de bank als spaarbank wordt gebedigd kan die verhooging niet anders dan toegejuicht worden. Maar ook voor de andere deposito's lijkt mij daartegen geen bezwaar te bestaan. De groote *saldi* vormen in het algemeen een gewenscht tegenwicht tegen de vaak geringe spaarsaldi, omdat deze laatsten voor de bank slechts verlies opleveren. Indien de bank haar eigenlijk doel maar niet uit het oog verliest en kleine stortingen als een verliespost gaat weren, maar daarvoor behoeft men niet te vreezen. In het bijzonder is die verhooging van het maximum aan te bevelen met het oog op de belegging van gelden van minderjarigen, omdat het thans bestaand maximum van f 1200,— daarvoor vaak te laag is en een even geschikte belegging, zonder risico voor kapitaalverlies, elders niet gemakkelijk is te vinden.

In het voorgaande werd als een rem tegen het gebruik maken van de Rijkspostspaarbank als depositobank ook de betrekkelijk lage rentevergoeding genoemd. Deze rente staat het meest in de publieke belangstelling. Er gaat bijna geen jaar voorbij, dat er niet bij de regeering op wordt aangedrongen om het rentetype te verhoogen. Of een dergelijke verhooging wenschelijk is, is een vraagstuk, dat vele kanten heeft. Hier volgen slechts een paar opmerkingen hierover in verband met het onderwerp, dat ons thans bezighoudt. Verhooging van het rentegevend maximum opent de mogelijkheid, dat meer kapitaal naar de Rijkspostspaarbank toestroomt, doch die verhooging op zichzelf oefent geen extra aantrekkingskracht op kapitaal uit. Verhooging van rentevergoeding daarentegen wel. En gezien het gebruik, dat van de Rijkspostspaarbank wordt gemaakt zal het nieuwe kapitaal, dat toestroomt voor een groot deel depositogeld zijn. Temeer is dit het geval, omdat men in renteverhooging geen groote stimulans voor het sparen moet zien. De groote van de rente is meer van invloed voor beantwoording van de vraag, waar men zijn geld zal deponeren dan op het bedrag, dat men zal deponeren. In crisistijden houden vele spaarders hun geld angstvallig onder zich. Zij sparen toch, hoewel het in het geheel geen rente opbrengt. De rente zou al bijzonder hoog moeten zijn om een prikkel te vormen om met sparen te beginnen of om meer te gaan sparen. Men moet daarom in renteverhooging in de eerste plaats een concurrentiemiddel zien tusschen spaarbanken onderling. En daaraan mag de Rijkspostspaarbank natuurlijk niet deelnemen.

Met betrekking tot den toevloed van depositogelden staan verhooging van het rentegevend maximum en verhooging der rente natuurlijk in nauw verband met elkaar. Renteverhooging zal des te meer kapitaal aantrekken naar mate het maximum hooger is. Men bedenke in verband hiermede, dat een groote kapitaaltoevloed naar de Rijkspostspaarbank op zichzelf geen onvermengd voordeel is. De mogelijkheid toch is niet denkbeeldig, dat men ten gevolge van de zorgvuldige en zeer solide belegging bij die instelling, welke berekend is op belegging van spaargelden, bij een te groote toevloed van deposito's niet steeds een voldoende beleggingsveld kan vinden. De moeilijke vraagstukken verbonden met groote fondsvorming bij het Rijk zijn overigens reeds nu, gelijk bekend, een punt van veel hoofdbreken.

Aangezien ten slotte voor onmiddellijk opvraagbare deposito's een rente van 2,64 pCt. voldoende is, moet

renteverhoging bij de Rijkspostspaarbank, voor zoveel die instelling als depositobank werkzaam is, worden ontraden.

Mr. J. H. GROEN.

Amsterdam, Augustus 1928.

DE AANSTAANDE ONDERHANDELINGEN TE BERLIJN OVER EEN WIJZIGING EN UITBREIDING VAN HET DUITSCH-RUSSISCHE HANDELSVERDRAG 1925.

In den loop van November zullen, op een verzoek van de Duitse regeering, dat deze op 24 Augustus ter kennis bracht, de Duitse en Russische regeeringsdelegaties wederom bij elkaar komen ter hervatting der onderhandelingen „nopens een bevestiging en uitbreiding van het Duitsch-Russische Handelsverdrag” (van 1925).

Die onderhandelingen waren, gelijk men weet, in het voorjaar gaande, toen plotseling de publieke opinie in Duitschland in beroering werd gebracht door de omstandigheid, dat onder een vijftigtal wegens sabotage vervolgte en deels veroordeelde ingenieurs en werkbazen van het Schachty-proces, zich ook een drietal vooraanstaande (later vrijgesproken) Duitse ingenieurs bevonden. Achteraf is het wel duidelijk, dat de inderdaad zeer onaangename ondervindingen, die deze drie ingenieurs in de gevangnissen opdeden, door de tegenstanders van een Duitsch-Russisch handelsverdrag met talent zijn aangegrepen om hindernissen op te werpen tegen de onderhandelingen, die aan den gang waren.

Het gevolg van de zoo ontstane stagnatie is intusschen niets anders geweest dan dat men zich over en weer beter heeft kunnen beraden. De politieke campagne rondom het lot van de Duitse ingenieurs heeft zich langzamerhand omgezet in een bijna uitsluitend economische wapenschouw wederzijds, getuige de intense pennestrijd, die geheel gericht was op de meting van het nut zelf der handelsrelaties voor beide partijen.

In dezen pennestrijd ging het wederom zoo goed als geheel om belangen, niet of nauwelijks om beginselen.

De geruchten over een verdwijning van de heele Handelsvertegenwoordiging te Berlijn, die ook de Nederlandsche pers binnenkwamen, voornamelijk door den Berlijnschen berichtgever van de Telegraaf en ook door den Balkancorrespondent van de N.R.Ct., bleken zooals in verband met de betreffende rustige ontwikkeling der Russische interne aangelegenheden eigenlijk ook wel begrijpelijk was, niets dan looze geruchten. Er is verder ook geen enkel symptoom openbaar geworden, dat op zulk een verdwijning had kunnen wijzen. Integendeel getuigden bijv. de belangrijke Duitse couranten en de Kamers van Koophandel, dat door die Handelsvertegenwoordiging Rusland juist in voortdurend voordeelige positie verkeerde tegenover den Duitse producent en verkooper. De Duitse firma's, zoo klaagde men, worden onbarmhartig door deze monopolistische instelling tegen elkaar uitgespeeld. De prijs wordt zoodoende gedrukt. Er waren er, die aanraadden, met de Russen niet verder te gaan, zoolang de Duitse regeering er niet in slaagde, tenminste het contingentsprincipe (met als doel: evenwicht tusschen koop en verkoop) door de Russen te doen aanvaarden, zooals dezen het immers vroeger reeds huldigden in hun verdragen met Letland, Perzië en andere kleine staten. En vooral ook de gedachte, alle aan Rusland leverende Duitse firma's te kartelleeren, won bij onze Oostelijke burens veel aanhangers.

Den contingents-eisch kortaf verwerpend (daar is verder niemand op teruggekomen), verweerden de Russen zich tegen de gedachte eener kartelleering der Duitse producenten zowel principieel als praktisch, en met een zekere opmerkelijke heftigheid. Als leveranciers zich zouden vereenigen en die vereeniging van leveranciers ons zou gaan knellen, zeiden de Russische organen, bleef ons nog altijd over die

vereeniging te laten concurreeren tegen niet-Duitse producenten en handelaars. Maar wij vreezen het ontstaan van zoodanige kartels niet, was tevens principieel hun antwoord. Immers iedere kapitalistische organisatie, die niet een werkelijk kartel is, doch slechts op één ondergeschikt punt: nl. uitsluitend op het punt van den Russischen handel, een samenwerking wil tot stand brengen, komt in tegenspraak met de op elk ander gebied zich heftig voortzettende concurrentie der deelgenooten.

Voerde dus — ook naar het inzicht trouwens van Duitse economen, de kartel-gedachte in deze te ver, er was toch wel degelijk in de Duitse pers de wensch merkbaar, door een of andere organisatie de Duitse belangen tegenover de Russische te versterken. Lengyel, een hoofdamtenaar van de Sovjet-Handelsvertegenwoordiging te Berlijn, had in een paar interviews in de Izwestia (zie o.a. N.R.Ct. 23 Juli jl.) verklaard, dat reeds in de officieele voorjaarsonderhandelingen het denkbeeld van een Duitsch-Russische Kamer van Koophandel ter sprake gekomen was en dat toen en thans daartegen van geen enkele zijde bezwaar bestond. Maar het Berliner Tageblatt riposteerde, dat deze gedachte toch uitsluitend aan een Russisch initiatief viel toe te schrijven, en met dit blad vroegen ook andere Duitse handelsorganen om een meer uitsluitend Duitse coaliseering, hetgeen dan weer de Russische Handelsvertegenwoordiging een beetje kribbig deed antwoorden, dat de Duitse industrie blijkbaar aan opeenhooping van kleine misverstanden en daardoor noodzakelijke diplomatieke interventies de voorkeur gaf boven de snelle vereffening van kleine geschillen door een bemiddelend lichaam. Intusschen klonken van Duitse zijde ook andere stemmen, getuige de rede, welke op 26 Juli op de jaarvergadering van de Dusseldorfer Industrie- und Handelskammer de voorzitter Dr. Wilden hield, die, zij het dan onder eenige reserves, den uitbouw der Duitsch-Russische relaties aanpreef en de idee van een Duitsch-Russische Kamer van Koophandel toejuichte (Industrie- und Handelszeitung 27 Juli). Maar het Dusseldorfer district, en met name zijn machinefabrieken, zijn wel altijd bijzonder bij Rusland geïnteresseerd geweest.

In dit stadium van voor en tegen verkeerde men begin Augustus.

Toen verscheen (bij R. L. Prager te Berlijn N.W. 7) tegelijk in Russisch en Duitsch een werkje onder leiding van Prof. M. Kaufmann, „Der Handelsverkeer der UdSSR mit Deutschland”. Deze Prof. Kaufmann is dezelfde, die Rusland vertegenwoordigde op de economische conferentie te Genève; hij bekleedt te Moskou de positie van chef der Handelsverdragenafdeeling aan het Volkscmissariaat voor den Buitenlandschen Handel.

Het boekje moet men begrijpen als een soort inleiding tot de October-onderhandelingen, die voor de deur staan. De schrijver beijvert zich daarin voornamelijk, de valsheid aan te toonen van de in Duitschland vaak gehoorde bewering, dat de ontwikkeling van den Duitsch-Sovjetrussischen handel bij dien van voor den oorlog ver achterstaat, niettegenstaande de tegenwoordige Russische statistiek op verschillend gebied een vermeerdering doet zien van de productiviteit van Ruslands bedrijfsleven. De heer Kaufmann levert een uitgebreid statistisch verweer hiertegen en betoogt o.a., dat de vóóroorlogsche douane-statistiek alle over de Duitse grenzen in Rusland binnenkomende goederen als Duitse goederen aanmerkte, en wijst er verder op, dat de uit het 300 miljoen Mark-crediet voortgevloeide bestellingen voor een groot deel nog niet door de Duitse firma's zijn uitgevoerd (daar het veelal gecompliceerde machines betreft), zoodat wat dit aangaat de jongste douane-statistieken een te klein beeld zouden geven van het werkelijke handelsverkeer.

Zooals vanzelf spreekt, is dit boekje levendig in de Duitse pers besproken. Het meest opvallende

de antwoord echter, dat er op kwam, was wellicht niet een artikel, maar een daad. Op het eind van Augustus reeds werd bekend, en even later, op 4 September, werd het een officieel feit, dat eenige vooraanstaande uitsluitend *Duitsche* industriele- en handels-vereeningen zich hadden aaneengesloten tot een z.g. „Duitsch-Russisch Comité”. Het waren het Reichsverband der Deutschen Industrie, de Deutsche Industrie- und Handelstag, het Reichsverband des deutschen Bank- und Bankiergewerbes en de Deutsch-Russische Verein zur Pflege und Förderung der gegenseitige Handelsbeziehungen (eveneens een louter Duitsch lichaam). Dit comité noemde zich weliswaar niet anders dan een „voortzetting en sanctionneering der weldra sinds een jaar bestaande losse samenwerking” tusschen deze vereeningen, maar men zag in heel Deutschland er dadelijk in — hoezeer in geen deele het „kartel”, waarover zooveel gesproken was, dan toch een „contra-organisatie”, — en het spreekt vanzelf, dat de oprichting daarvan, zoo kort vóór de hervatting der onderhandelingen, veel stof deed opwarrelen.

Eén ding is dus wel zeker: de oprichting van het *Duitsche*, z.g. *Duitsch-Russische Comité* is een aankondiging, dat tusschen beide landen groote transacties op til zijn. Volgens uitlatingen van ter zake deskundige *Duitschers* zouden die transacties niet alleen voor Rusland nuttig, maar voor de thans zeer noodzakelijke industriele werkverschaffing in Deutschland zelf een uitkomst zijn. De *Duitsche* metaalindustrie bijvoorbeeld weet immers bij de heerschende conjunctuur haar weg niet of nauwelijks naar het Westen te vinden: er is ondanks alle klachten bovendien aan de Russen nog altijd iets aparts te verdienen. In het vorige bedrijfsjaar hebben de Sovjets door middel der Berlijnsche handelsvertegenwoordiging bij 2400 *Duitsche* firma's bestellingen gedaan. Het is duidelijk, dat men maar niet ineens van dezen klant kan afstand doen.

De onderhandelingen, die men in den loop van November dus weder zal opvatten, betreffen het bestaande *Duitsch-Russisch Handelsverdrag* van 12 October 1925. De Russen doen uitkomen, dat door de regeeringsvertegenwoordigers niet anders ter sprake zal kunnen worden gebracht dan 1°. eene nadere uitlegging der artikelen van genoemd *Handelsverdrag*, dat tot op heden geldt, 2°. een uitbouw ervan in dezen zin, dat men de in het *Handelsverdrag* reeds voorzene completeerende verdragen (zooals een *Douaneverdrag*, een *verdrag* nopens *Octrooien*, enz.) thans tot stand brengt. Zij leggen hierop in het bijzonder den nadruk, omdat inderdaad in de *Duitsche* pers hier en daar gepoogd is het zóó voor te stellen, of de Russen, in hun verlangen naar credieten wel zouden toestemmen in een geheele omverwerping van het geldende *Verdrag* en eventueel een omgáán van de *Handelsvertegenwoordiging* zelve (door direct contact te scheppen tusschen *Duitsche* fabrikanten en *Russische* verbruikers).

In hoever nu, hetzij de Russen hetzij de *Duitschers*, de sterksten zullen blijken bij de onderhandelingen, en in hoeverre zij water zullen doen in hun wijn, is thans zeker niet uit te maken. In het jongste nummer van het veertiendaagsche tijdschrift der *Russische Handelsvertegenwoordiging* „Die Volkswirtschaft” (No. 18) komt intusschen de redactie tot een opmerkelijk principieel antwoord tegenover de genoemde tendenzen in de *Duitsche* pers.

Het loont misschien de moeite, de kern van dit antwoord hier weer te geven. Men is immers nog te zeer gewoon in ons West-Europa, en vooral in landen als het onze, waar geen officieel verkeer bestaat met *Sovjet-Rusland*, met de voltrokken veranderingen in het 144 millioenen-rijk geen wezenlijke rekening te houden, en zich liever bij voerbaat in te blijven stellen op een „nog wel weer normaal worden” van de *Russische* staatshuishouding (om er dan wederom op grooter schaal mee te gaan handel drijven).

De *Volkswirtschaft*, die mij is gebleken een zeer goed geredigeerd handelsorgaan te zijn, beantwoordt de uitgesproken *Duitsche* verwachtingen aldus (ik trek hier en daar den zin wat samen):

„De voornaamste stelling der *Duitsche* publicaties luidt ongeveer: „Het is wenschelijk, dat een direct contact wordt geschapen tusschen de laatste schakels van den handelsketting, nl. tusschen producent en consument; zoo dit in het raam van het *Russische* monopolie van buitenlandschen handel niet mogelijk is, des te erger voor dat monopolie.... Indien Rusland de opmerkingen, die het van *Duitsche* zijde vernemen moet, als een verwijt opvat aan het adres van zijn monopolie voor den *Buitenlandschen Handel*, zoo is dat in zoo ver niet verkeerd gezien, dat de meeste moeilijkheden inderdaad in het algemeen uit de staatsorganisatie van den *Russischen Buitenlandschen Handel* en van het *Russische* bedrijfsleven ontstaan”.

„Hierover”, gaat dan de *Volkswirtschaft* verder, „is geen verschil van meening mogelijk, dat het onderscheid der twee economische systemen en staatsinrichtingen de moeilijkheden veroorzaakt hebben en nog veroorzaken, en dat nieuwe methoden van samenwerking moeten worden gevonden en getoetst aan de practijk. Het komt echter wel nergens voor, dat men den loop van een rivier verlegt om een brug te bouwen, en deed men het, zoo zou de brug niet de twee bestaande oevers verbinden. Het monopolie voor den *Buitenlandschen Handel* is een niet weg te denken bestanddeel van het economisch systeem van den *Sovjetstaat* en vormt in dit systeem de eenig mogelijke verbindingsweg naar het internationaal-kapitalistische systeem. Het monopolie van den *Buitenlandschen Handel* is niet een hinderpaal, maar de verbindingsweg; en uit het vaste voornemen der *Sovjetregering*, het contact met de overige wereldeconomie zooveel mogelijk uit te breiden, volgt het vaste voornemen, het monopolie voor den *Buitenlandschen Handel* te vergrooten en te versterken.... De resten van zijn bureaucratische fouten moet het verliezen, het moet zich ontwikkelen, zoo kan van starheid geen sprake zijn”.

Ziehier vooraf, zooals te verwachten was, het principe vastgelegd.

Maar buiten het principe blijkt er met de Russen telkens te praten te zijn. „Binnen het kader van het monopolie van den *Buitenlandschen Handel*”, zegt dezelfde schrijver, „kan men ten eerste in de hand werken een elkaar benaderen van de twee principieel verschillende bedrijfsorganisaties”, een „aufeinander-einarbeiten” noemt hij het. De klachten, die gehoord werden over de ontbrekende directe relatie tusschen *Duitschen* fabrikant en *Russischen* verbruiker, blijken de *Sovjet*-autoriteiten er reeds toe gebracht te hebben voor vele honderden *Duitsche* (en ook andere) technici het tijdelijk werken in *Russische* ondernemingen zeer te hebben vergemakkelijkt. De bedoeling van deze kortelings begonnen grootscheepsche aantrekking van technici is: tegen te gaan „de technische vervreemding der beide bedrijfslevens”. Ook kunnen *Duitsche* firma's sedert kort met de *Sovjets* aangaan „verdragen nopens technische hulpverlening”, waardoor zij het gewenschte contact met de *Russische* behoeften verkrijgen kunnen. En dan zijn reeds verscheidene *buitenlandsche* firma's, zoo kan men nog steeds in hetzelfde artikel lezen, in *Rusland* geregistreerd, die het recht hebben er technische bureaux op te richten. Al deze nieuwigheden, zegt de schrijver, zijn nog zeer goed vatbaar voor belangrijke uitbreiding.

De belangrijkste uitbreiding is wel de dezer dagen bekend geworden groote aanbidding van concessies op allerlei gebied in de geheele *Sovjet* Unie.

Het bovenstaande kon niet anders zijn dan een schets, eenige indrukken in verband met de jongste geschiedenis der *Duitsch-Russische* handelsverhoudingen. Het moge vanuit dat oogpunt gelezen worden door hen, die weldra in de bladen het verloop zullen

kunnen volgen der hernieuwde Duitsch-Russische onderhandelingen.

Amsterdam, October '28.

G. v. G.

DE RIJKSMIDDELEN.

In dit nummer treft men aan het gebruikelijke overzicht van de opbrengst der Rijksmiddelen over de maand September 1928, in vergelijking gebracht met de overeenkomstige cijfers van September 1927.

De gewone middelen brachten in de afgelopen maand *f* 36.227.500 op tegen *f* 39.980.200 in September 1927 en vertoonden mitsdien een achteruitgang van *f* 3.752.700, een niet onbelangrijk bedrag. De totale opbrengst der afgelopen maand bleef bij de raming *f* 2.603.900 ten achter.

De totaal-opbrengst over de eerste negen maanden van dit jaar bedroeg *f* 365.774.400, d.i. *f* 9.682.900 minder dan in hetzelfde tijdvak van het vorige jaar. Daarentegen werd de raming in genoemde periode met *f* 16.291.600 overschreden. Nogmaals moge hier evenwel in herinnering worden gebracht, dat eene vergelijking tusschen raming en opbrengst nog steeds onzuiver is, daar bij de ramingen voor de personeele belasting en de inkomstenbelasting met belastingverlagingen is rekening gehouden, welke op onderscheidenlijk *f* 6.500.000 en *f* 15.000.000 zijn gesteld, terwijl bedoelde belastingverlagingen zich gedurende het eerste halfjaar nog niet of nog slechts in zeer geringe mate hebben doen gevoelen.

In vergelijking met de overeenkomstige maand van het vorige jaar vertoonden de grondbelasting, de rechten op den invoer, het statistiekrecht, de geslacht-, de wijn- en de bieraccijns, de belasting op gouden en zilveren werken, de belasting op rijwielen, de domeinen en de akten voor de jacht en visscherij, enz. een hooger opbrengstcijfer. Daarentegen brachten minder op de personeele belasting, de inkomstenbelasting, de vermogensbelasting, de dividend- en tantiëmebelasting, de zout-, de gedistilleerd-, de suiker- en de tabakaccijns, de zegelrechten, de registratierechten, de rechten van successie, van overgang bij overlijden en van schenking en de loodsgelden. Uit een en ander kan blijken, dat de loop der middelen over het algemeen genomen, veel ongunstiger was dan in de gelijknamige maand van het vorige jaar.

In tegenstelling met de beide vorige maanden gaf de grondbelasting ditmaal eene stijging in opbrengst te zien, zij het tot het niet belangrijke bedrag van *f* 18.900. De raming werd bij lange na niet gehaald, wat evenwel voor de maand September niets bijzonders is. Waar dit middel in sommige voorafgaande maanden van dit jaar zeer ruim heeft gevloeid, gaf het loopende jaar tot dusver een surplus van *f* 577.700 boven het voorafgaande. De raming werd in de eerste drie kwartalen van 1928 met *f* 2.816.300 overtroffen; bij dit laatste dient echter te worden bedacht, dat de grondbelasting in het midden des jaars de ruimste opbrengsten geeft, terwijl de laatste vier maanden minder gunstig plegen te zijn. Tot dusver was de loop van dit middel bevredigend, al schijnt de meerdere inkomst voor een deel aan snellere invordering te moeten worden toegeschreven.

Evenals bijna alle vorige maanden van dit jaar, vertoonde de personeele belasting een lager opbrengstcijfer. Het decrees beliep ditmaal *f* 296.400 en is een gevolg van de bij de wet van 28 December 1926 (Staatsblad No. 432) tot stand gebrachte belastingverlaging. De raming werd in de afgelopen maand met bijna *f* 1.345.800 overtroffen, hetgeen intusschen voor de maand September een normaal verschijnsel is. Gerekend over negen maanden leverde 1928 *f* 1.336.700 minder op dan het vorige jaar. Daarentegen beliep de opbrengst in de eerste drie kwartalen *f* 4.656.600 méér dan $\frac{3}{4}$ van het geheele voor 1928 geraamde opbrengstcijfer. Dit laatste cijfer is echter misleidend, daar, zooals reeds hierboven werd opgemerkt, de betreffende middelenpost *f* 6 $\frac{1}{2}$ miljoen lager is geraamd, ter-

wijl de belastingverlaging, die tot een terugbrengen van de raming aanleiding gaf, in de eerste helft des jaars nog maar in zeer beperkte mate kon worden gevoeld. In ieder geval blijkt reeds duidelijk, dat het voor 1928 geraamde opbrengstcijfer van *f* 22 $\frac{1}{2}$ miljoen aanmerkelijk zal worden overschreden.

De inkomstenbelasting bleef zich eveneens in dalende lijn bewegen. Ditmaal bedroeg de teruggang niet minder dan *f* 1.984.500. Ook de raming werd bij verre na niet gehaald (opbrengst bijna *f* 2.877.000 lager), wat evenwel niet behoeft te verontrusten, daar de maand September doorgaans voor dit middel vrij ongunstig is. Vergelijkt men de ontvangsten uit deze belasting over de eerste negen maanden van 1927 en 1928, dan blijkt, dat de opbrengsten als volgt over de verschillende dienstjaren kunnen worden gesplitst:

	Jan. t/m. Sept. 1927	Jan. t/m. Sept. 1928
1924/25....	<i>f</i> 1.479.000,—	—
1925/26....	„ 4.126.200,—	<i>f</i> 761.400,—
1926/27....	„ 62.400.800,—	„ 3.206.000,—
1927/28....	„ 7.563.800,—	„ 61.052.200,—
1928/29....	„ —	„ 4.431.800,—
Totaal.	<i>f</i> 75.569.800,—	<i>f</i> 69.451.400,—

Uit bovenstaand staatje blijkt, dat in de eerste negen maanden van 1928 *f* 6.118.400 minder binnenkwam dan in hetzelfde tijdvak van het vorige jaar. Voor dezen teruggang kunnen verschillende oorzaken worden aangewezen. Vooreerst is in de aanslagsregeling 1928—1929 een geringe achterstand ontstaan, die de ontvangsten op bedoeld dienstjaar ongunstig heeft beïnvloed; daarnaast doet de verlaging van het tarief zich reeds eenigszins gevoelen. Ook mag niet over het hoofd worden gezien, dat in 1927 achterstand werd ingehaald, terwijl thans de snellere invordering, voor wat de oude dienstjaren betreft, van geen betekenis meer is. Een en ander maakt het uiterst moeilijk uit den loop van dit middel een bepaalde conclusie te trekken. De raming werd in het tijdvak Januari t.m. September met *f* 5.701.400 overschreden, doch ook op dit cijfer valt geen peil te trekken, daar de belastingverlaging, in verband waarmee de betreffende middelenpost *f* 15 miljoen werd verminderd, eerst met 1 Mei jl. in werking is getreden. Bovendien komt het grootste deel der inkomstenbelasting altijd in de eerste helft van het kalenderjaar binnen.

De vermogensbelasting liep ditmaal in opbrengst terug (met *f* 102.500), vermoedelijk in verband staande met eenige vertraging in de aanslagsregeling. Dank zij de ruime ontvangsten in de voorafgaande maanden, leverden de eerste 9 maanden van 1928 toch nog *f* 169.700 méér op dan dezelfde periode van 1927. Daarentegen werd de raming niet bereikt; de ontvangsten beliepen n.l. *f* 1.661.100 minder dan $\frac{3}{4}$ van het voor 1928 geraamde bedrag. Dit zegt intusschen omtrent de te verwachten totaal-opbrengst van 1928 niets, daar de maanden Mei t.m. Sept. voor deze belasting steeds zeer ongunstig zijn.

Ook de dividend- en tantiëmebelasting wees een lagere opbrengst aan (van *f* 305.700), terwijl de raming in de afgelopen maand evenmin werd gehaald (na-deelg verschil ruim *f* 1.054.000). Gerekend over negen maanden bleef 1928 *f* 1.434.100 bij de opbrengst van het vorige jaar en *f* 1.563.800 bij de raming ten achter. Weliswaar pleegt de dividend- en tantiëmebelasting op zeer onregelmatige wijze binnen te komen en is de mogelijkheid dus niet uitgesloten, dat deze achterstand voor een goed deel nog wordt ingehaald, doch de waarschijnlijkheid is groot, dat de raming voor 1928 van *f* 21.000.000 (*f* 6.000.000 méér dan in 1927) te optimistisch zal blijken te zijn.

De invoerrechten bleven een uitstekend figuur maken en vertoonden een accres van *f* 31.800. Het statistiekrecht gaf eveneens een stijging te zien boven de opbrengst van September 1927 (van *f* 8.500). Ook de raming werd bij beide middelen in de afgelopen maand belangrijk overtroffen. Hetzelfde kan gezegd worden van de opbrengstcijfers over de eerste drie kwartalen van 1928; zowel de opbrengst van het vo-

rige jaar als de raming werden overschreden; bij de invoerrechten met resp. f 3.360.900 en f 4.381.500; bij het statistiekrecht met f 180.900 en f 193.700; een uiteraard zeer bevredigende uitkomst.

De accijnzen gaven een onderling verschillend beeld te zien. Het zout gaf al weer een lagere inkomst, ditmaal van f 40.000. Daarentegen leverde de geslachtaccijns een surplus van f 35.200, evenals de wijnaccijns, die een stijging in opbrengst van f 10.300 vertoonde. De gedistilleerdaccijns bracht f 553.000 minder op, doch deze teruggang is slechts schijnbaar, daar de maand September in 1927 vijf verschijndagen van den crediettermijn telde tegen vier in 1928. Per slot van rekening blijkt dus in September 1928 per week meer veraccijnsd te zijn dan in dezelfde maand van het vorige jaar. Het bier gaf f 414.100 méér te boeken; daarentegen liep de suikeraccijns in opbrengst achteruit (met f 353.700), hetgeen niet aan een verschil in crediettermijn kan worden geweten, doch waarschijnlijk als een terugslag kan worden beschouwd op de ruime ontvangsten, die in eenige vorige maanden van het jaar uit dit middel werden verkregen. Tenslotte moge nog worden gewezen op den tabakaccijns, die f 142.600 in opbrengst terugliep.

Vergelijkt men de opbrengsten der accijnzen over de eerste drie kwartalen van 1928 met die van hetzelfde tijdvak van 1927 en met de raming, dan komt men tot het volgende resultaat:

	Opbrengst 3e kwart. 1927	Opbrengst 3e kwart. 1928	Raming 3e kwart. 1928
Zout	f 1.611.400	f 1.471.100	f 1.650.000
Geslacht....	„ 7.600.200	„ 8.043.500	„ 7.500.000
Wijn	„ 2.072.500	„ 2.051.100	„ 2.025.000
Gedistilleerd	„ 33.248.900	„ 32.484.200	„ 33.750.000
Bier	„ 10.005.100	„ 10.585.400	„ 10.125.000
Suiker	„ 33.629.800	„ 34.669.500	„ 33.000.000
Tabak	„ 17.210.800	„ 17.467.500	„ 16.950.000

Zondert men den zoutaccijns en den gedistilleerdaccijns uit, dan blijkt deze groep van middelen tot dusver bevredigende opbrengsten te hebben opgeleverd.

De belasting op gouden en zilveren werken bracht f 6.500 méér in de schatkist dan in September 1927; gerekend over négen maanden bedroeg de vooruitgang f 54.500, terwijl $\frac{3}{4}$ der raming met f 45.800 werd overtroffen. De opleving in de goud- en zilverindustrie, die reeds geruimen tijd valt waar te nemen, blijkt zich dus te handhaven. De belasting op rijwielen leverde een surplus van f 300. Tot dusver kwam uit dit middel f 621.700 aan de gewone middelen ten goede, zijnde 10 pCt. van de totale opbrengst. In de eerste drie kwartalen van 1927 kwam in totaal f 6.800 binnen. Gezien het feit, dat de prijs van een rijwielplaatje van f 3 tot f 2,50 werd teruggebracht, beteekent dit een beduidende toeneming van het aantal verkochte plaatjes.

De zegelrechten vertoonden in de afgelopen maand een decres van f 314.100, dat voor een deel (f 169.300) aan eene daling der beursbelasting was toe te schrijven. Gerekend over 9 maanden bedroeg de teruggang f 272.800. In dien tijd bracht het effectenzegel echter f 984.900 méér op, hetgeen op een meerdere bedrijvigheid ter beurze wijst. De registratierechten daalden in de afgelopen maand met f 262.400, doch wezen over het tijdvak Januari t.m. September een hooger opbrengstcijfer aan van f 3.625.100, terwijl $\frac{3}{4}$ der raming met f 3.179.500 werd overschreden, vermoedelijk te danken aan de kapitaalsuitbreiding van verschillende Naamlooze Vennootschappen.

De successierechten leverden slechts f 24.600 minder op dan in September 1927. Gerekend over 9 maanden werd uit dit middel f 7.790.200 minder ontvangen dan in 1927 en f 1.525.700 beneden $\frac{3}{4}$ der raming. De verlaging van het recht bij de wet van 28 December 1926 (Staatsblad No. 429) komt hierin tot uitdrukking.

De domeinen gaven in de afgelopen maand een surplus van f 115.200, hetgeen aan toevallige omstan-

digheden moet worden toegeschreven. Ook de acten voor de jacht en visscherij leverden iets meer op (f 3.800). Daarentegen liepen de loodsgelden terug met f 17.600. De loop van laatstgenoemd middel stelt eenigszins te leur; de opbrengst over Januari/September 1928 bleef f 50.300 bij die van de eerste negen maanden van 1927 en f 431.600 bij de raming ten achter. Bij dit laatste valt evenwel te bedenken, dat de raming van het loopende jaar f 1.400.000 hooger is gesteld dan voor 1927.

De inkomsten van het „Leeningfonds 1914”, die gaandeweg achteruit loopen, bedroegen in de afgelopen maand f 5.105.400 tegen f 6.711.300 in September 1927. Van eerstgenoemd bedrag was bijna f 2.266.000 aan de Verdedigingsbelastingen te danken. In de eerste drie kwartalen werd in totaal f 59.227.200 ontvangen (in hetzelfde tijdperk van 1927 f 76.196.700).

Voor het „Wegenfonds” kwam in de afgelopen maand f 276.300 binnen, waarvan f 54.300 op rekening komt van de Rijwielbelasting. De opbrengst over negen maanden beliep f 12.449.700, waarvan f 5.594.900 Rijwielbelasting. In de maanden Januari t.m. September 1927 werd f 5.843.300 ontvangen.

DE INDISCHE MIDDELEN OVER JULI 1928.

In de rubriek „Maandcijfers” vindt men op blz. 940 het overzicht van de Indische middelen van de maand Juli. De gewone toelichting werd ons ditmaal niet toegezonden.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

HET DERDE DEEL VAN HET RAPPORT DER BALFOUR COMMISSIE.

De Electriciteitsnijverheid.

De heer F. W. Forge te Londen schrijft ons:

Nadat wij het rapport van de Balfour-Commissie, ten aanzien van drie reeds vóór den oorlog noodlijdende industrieën — de katoen-, wol- en ijzer- en staalindustrie — hebben behandeld¹⁾, komen wij thans aan een geheel ander onderwerp, namelijk de elektrische nijverheid. In tegenstelling met eerstgenoemde industrieën is laatstgenoemde modern ingericht, waardoor het verschil in de algemeene organisatie en den toestand der bedrijven onmiddellijk in het oog springt. Een der voornaamste kenmerken dezer industrie is, evenals bij de chemische en kunstzijde-industrieën, de beteekenis van het research werk. Uitgebreide afdelingen werden in de voornaamste productielanden opgericht, ten einde de productie te verhoogen, de kosten te verminderen en nieuwe gebruiksmogelijkheden voor electriciteit te ontdekken. De moelijkheid zich van een goed patent voor electrotechnische fabricaten te verzekeren had reeds vóór den oorlog tot internationale samenwerking in verschillende takken dezer industrie geleid; sinds 1919 is deze samenwerking verder voortgezet. De beteekenis van internationale overeenkomsten is voor elken tak van deze industrie verschillend; zij is van het meeste belang voor de lampenfabricatie en van zeer geringe beteekenis voor de productie van elektrische machines. Voorts moet men bedenken, dat het bezit van een groote elektrische fabrieksnijverheid voor een land gepaard dient te gaan met eenige betrekkelijk dichtbevolkte streken en een goed ontwikkeld electriciteitsnet. Daarom hebben vele landen, die in staat waren met de oudere industrieën te concurreeren, nauwelijks een begin gemaakt met de voorziening in de binnenslandsche behoefte aan deze artikelen. De Vereenigde Staten en Duitschland zijn feitelijk de eenige groote concurrenten van Engeland voor deze industrie als geheel, hoewel Nederland, inzonderheid Philips Gloeilampenfabrieken te Eindhoven, wat den lampenuitvoer betreft, een overheerschende rol heeft gespeeld bij den invoer in Engeland. Na deze algemeene inlei-

¹⁾ Zie E.-S. B. van 8 Aug., 5 Sept. en 26 Sept. jl.

ding zullen wij de afzonderlijke deelen dezer industrie nader beschouwen.

* * *

Gedurende den oorlog hebben de meeste takken van deze industrie zich aanzienlijk ontwikkeld, hoewel in Engeland de fabrieken voor elektrische machines niet steeds voldoende werk hadden. De vraag naar deze producten komt in hoofdzaak van de zijde der regeeringen en gemeenten, waarvan velen de noodzakelijkheid van een toenemend gebruik van elektrische kracht voor verkeer en andere doeleinden inzagen. Onder deze omstandigheden nam de vraag, hoewel ongeregeld, over het algemeen toe, terwijl de meeste groote ondernemingen, ondanks de scherpe concurrentie, goede winsten maakten. Om eenig idee van de organisatie van deze industrie te krijgen, wijzen wij er op, dat ongeveer 30 pCt. van het kapitaal in handen is van 4 ondernemingen, die zware machines construeeren en ca. 20—25 pCt. in die van kabelondernemingen, waarvan drie het grootste deel produceeren. De Balfour-Commissie heeft geen rekening gehouden met de fabricatie van diepzee-kabels, zoodat dit onderdeel van deze industrie hier niet behandeld wordt.

Over de ongeregelde vraag hier te lande wordt veel geklaagd. Men heeft evenwel getracht contracten op langen termijn voor een gegarandeerd minimumverbruik af te sluiten. Niettemin neemt de productie, hoewel ongeregeld, voortdurend toe, zoodat zij in 1924 reeds viermaal zoo groot was als in 1907. In hetzelfde tijdvak vervijfvoudigde de uitvoer, terwijl de invoer slechts met ca. 75 pCt. steeg. De Dominions nemen $\frac{2}{3}$ van den geheelen uitvoer op. De meeste vraag komt uit Australië, Indië en Zuid-Afrika, daar Canada hoofdzakelijk uit de Vereenigde Staten betreft. De vraag van het Continent is geringer dan die van Australië, terwijl Zuid-Amerika weer minder afneemt dan Europa. De verkoop geschiedt bij de groote firma's door middel van filialen, terwijl verschillende kleine firma's gemeenschappelijke overzeese verkooporganisaties hebben opgericht.

De kabelindustrie — onderdeel van de elektrische industrie — behoort tot een van de beste industrieën van het land. Zij omvat nog geen twintig firma's, die zich vroeger meereindeels op het maken van diepzee-kabels toelieden. De drie grootste ondernemingen sloten verleden jaar een overeenkomst, waarbij zij overeenkwamen gezamenlijk een „research“-afdeeling op te richten en alle patenten en geheime procédés uit te wisselen. De totale productie dezer industrie werd voor het jaar 1924 op £ 18½ miljoen geschat en is intusschen waarschijnlijk nog aanzienlijk toegenomen. Ongeveer 25 à 30 pCt. der productie wordt uitgevoerd, waarvan meer dan de helft naar de Dominions — speciaal Australië — terwijl van het overige deel de grootste hoeveelheid naar de Ver. Staten gaat. De invoer — hoofdzakelijk uit Duitsland, doch voor een deel ook uit België en de Ver. Staten (vooral onderzeekabels) — bedraagt slechts 5 pCt. van de binnenlandsche productie. Eenige jaren geleden werd door vereenvoudiging en standaardiseering van het product een enorme besparing verkregen. De leden van de Cable Makers' Association kunnen hun standaardproducten over de geheele wereld tegen veel hogere prijzen verkoopen dan de niet-leden-concurrenten. Ook in deze industrie hebben veel groote firma's overzeese verkoopafdelingen, terwijl in het binnenland meestal direct groote contracten worden afgesloten en de verkoop van kleinere partijen door middel van handelaren geschiedt. Gewoonlijk wordt in de groote contracten een basisprijs voor het te verrichten werk of de te leveren producten vastgesteld, terwijl de werkelijk te betalen prijs afhangt van de dagelijks schommellende prijzen van koper en lood, de twee voornaamste grondstoffen voor de zware kabelindustrie.

De telefoon-industrie heeft eerst sedert den oorlog

hier te lande werkelijke beteekenis gekregen. Zij dankt haar tegenwoordigen bloei gedeeltelijk aan de bemoeiingen van de Telephone Development Association, een propaganda-organisatie van den telefoon-dienst, en gedeeltelijk aan de invoering van de automatische telefoon en de normale toeneming van het gebruik van dit communicatiemiddel. De meeste draadlooze toestellen, met uitzondering van de ontvangende zendlampen en batterijen, die hier te lande worden gebruikt, worden door bepaalde ondernemingen gemaakt, die uit de enorme ontwikkeling van deze nieuwe branche aanzienlijke voordeelen hebben getrokken.

Het valt ten aanzien van de toekomst der telefoon-fabricatie te betwijfelen, of men op een snelle uitbreiding van het aantal telefonen in de industriegebieden en op het platteland rekenen mag. De Association verwacht echter, dat de bewoonde streken over het algemeen een groot veld voor uitbreiding zullen bieden. Herhaaldelijk werd geconstateerd, dat de binnenlandsche vraag naar telefoonapparaten onnoodig schommelt en dat de posterijen veel beter contracten op langeren termijn konden afsluiten. Daartegenover staat, dat het buitenlandsch gebruik van Engelsche producten schijnt toe te nemen. De afzet naar het buitenland is ongeveer gelijkelijk verdeeld tusschen de Dominions en de overige landen. De uitvoer naar Australië bedraagt meer dan de helft van dien naar de Dominions, terwijl van de overige landen Japan ongeveer $\frac{1}{3}$ opneemt en Argentinië eveneens een groote afnemer is. De invoeren voor eigen gebruik, die voor enkele jaren voor meer dan de helft uit Duitsland kwamen, bedragen ca. 25 pCt. van den uitvoer. Het grootste deel van den invoer betreft echter artikelen voor draadlooze telefonie, waaromtrent echter volledige gegevens ontbreken. Op dit gebied is de industrie eveneens goed georganiseerd. De grootste helft van de productie, die in 1924 op £ 11½ miljoen werd geschat, wordt door zes ondernemingen voortgebracht.

Een belemmering voor de lampenfabricatie was eerst het feit, dat Engeland patenten voor draadlampen erkende, terwijl de andere landen dit niet deden. Dientengevolge ging deze tak van industrie niet zoo snel vooruit als de meeste andere takken; een groot deel van het verloren terrein is echter reeds herwonnen. De binnenlandsche productie bedraagt thans eenige tienvouden van den invoer voor eigen gebruik, terwijl een twintigtal jaren geleden een aanzienlijk deel van onze behoeften door invoer gedekt moest worden. De uitvoer is nog steeds gering, wat moet worden toegeschreven aan het feit, dat ten gevolge van een geweldige toeneming van de productiecapaciteit met de industrie in bijna alle landen een overeenkomst werd gesloten ter verdeling van den afzet. Hier te lande werden bovendien beschermende rechten ingevoerd, doch deze factor schijnt van veel minder belang te zijn dan eerstgenoemde. Tot voor kort werden feitelijk bijna alle draadlampen ingevoerd, terwijl thans nog de meeste onderdeelen van bepaalde soorten booglampen en elektrische kachels van overzee komen. Zooals reeds opgemerkt werd, is de productie van elektrische gloeilampen in Nederland en hun concurrentie voor ons land een feit van beteekenis. Hoewel in den binnenlandschen handel de waarde van patenten nog steeds wordt hooggehouden, zijn toch enkele firma's overeengekomen, elkanders patenten te gebruiken en fabrieksgeheimen en laboratoriumwetenschap uit te wisselen. De binnenlandsche en overzeese verkoop geschiedt bijna uitsluitend door agenten, daar de vraag grootendeels van den kleinhandel komt.

Uit het bovenstaande blijkt, dat deze industrie — ondanks het feit, dat de productiecapaciteit de vraag overtreft, — nauwelijks onder depressies geleden heeft. Dit moet worden toegeschreven aan de zeer vooruitziende politiek om nationale en in sommige gevallen zelfs internationale combinaties te vormen ten einde eenerzijds het gebruik van de producten dezer

industrie door propaganda en goede koopmanschap aan te moedigen en anderzijds zich toe te leggen op de fabricatie van steeds betere artikelen. Hierin schijnt een les voor de oudere industrieën te liggen, al is het nog geenszins duidelijk, hoe de hieruit te trekken moraal in praktijk moet worden gebracht.

HET CONCESSIEWEZEN IN DE UNIE DER SOCIALISTISCHE SOWJETREPUBLICEN.

De heer Georg Böse te Heidelberg schrijft ons:

Reeds in den tijd van de tsaren werkte Rusland in groote mate met buitenlandsche hulpmiddelen en buitenlandsch kapitaal. De schuld aan Frankrijk, zoowel van den Staat als van particuliere ondernemingen, vormde ook na den oorlog een algemeen besproken vraagstuk. Van ouds was Rusland op buitenlandsche hulp aangewezen om zijn enorme bodemrijkdommen en productieve krachten te kunnen exploiteeren. Hetgeen voor een tamelijk geregeld, alhoewel weinig ontwikkeld land gold, hoeveel te meer moest dat niet voor het door den oorlog bezwaarde en door revolutionaire woelingen uit zijn evenwicht geraakte Sowjetbeheer gelden. Zoolang het Bolsjewisme nog met verbitterde eenzijdigheid aan de verwezenlijking van een on- en anti-kapitalistisch beheer werkte, moest iedere poging tot opbouw schipbreuk lijden. Onder de nieuwe economische politiek van Lenin begon men pas den economischen toestand en de mogelijkheden tot ontwikkeling van Sowjet-Rusland te onderzoeken. Het resultaat hiervan was, dat Rusland weder in den stroom van de internationale kapitalistische betrekkingen werd ingeschakeld. Door toevloeiing van kapitaal moesten de uitgeputte Russische financiën hersteld worden. Het land zelf kon niet voldoende geschoolde krachten opbrengen, om het productie-apparaat weder in beweging te brengen. Het vraagstuk der kapitaalverschaffing en dat der verkrijging van bekwame werkkrachten hoopte men door het concessiewezen met één slag op te lossen, vooral, nadat de gewone wijze van opneming van credieten op de internationale markt op de grootste moeilijkheden was gestuit. Onder deze omstandigheden scheen het concessiewezen de eenige uitweg; alhoewel het bij een retrospectieve beschouwing twijfelachtig schijnt, of de Sowjet-Staat een even groot risico te dragen had als de buitenlandsche concessionaris, leek het concessiesysteem voor beide partijen de eenige oplossing. De concessiepolitiek werd door het decreet van 1920 formeel in het leven geroepen, doch trad practisch pas na de invoering der nieuwe economische politiek in werking. Hoewel het voor den buitenlandschen kapitalist buitengewoon moeilijk was bij deelneming de voor- en nadeelen af te wegen, werden van 1922 tot 1 October 1927 in totaal 2193 concessie-aanvragen bij de Hoofdc concessiecommissie in Sowjet-Rusland ingediend. De samenstelling volgens nationaliteit van de voornaamste in aanmerking komende landen was als volgt:

Duitschland	774 aanvragen	35,2 pCt.
Engeland	223 „	11,1 „
Ver. Staten	205 „	9,4 „
Frankrijk	174 „	7,8 „
Polen	„	3,6 „
Oostenrijk	„	3,3 „
Japan	„	1,7 „

Hiervan komen voor rekening van de:

Bewerkende industrie 659 aanvragen 30,1 pCt. (in de eerste plaats Duitschland).

Handel 510 aanvragen 23,2 pCt. (in de eerste plaats Engeland).

Mijnbouw 256 aanvragen 11,7 pCt. (in de eerste plaats de Ver. Staten).

Alleen reeds in 1922, onmiddellijk na de conferentie van Genua, werden al 607 aanvragen ingediend en in 1926 506. Bij de beoordeeling van deze betrekkelijk hooge cijfers moet men in aanmerking nemen, dat vele aanvragers zelfs in de verste verte niet in staat waren, de door de Bolsjewistische Regeering gestelde voor-

waarden na te komen. Slechts 156 of 7,1 pCt. der bovengenoemde 2193 aanvragen om concessie leidden tot contracten, hetgeen door den Sowjetstaat vaak als bewijs is aangevoerd, dat het hem slechts om serieuze verbintenissen te doen was, en dat men er voor wilde waken, dat de onderhavige concessie-objecten in handen van speculanten zouden vallen. Van deze 156 overeenkomsten werden gesloten met:

Duitschland	34	27,3 pCt.
Ver. Staten	12	10,6 „
Engeland	10	8,9 „
Japan	8	7,1 „
Zweden	7	6,1 „
Polen	6	5,3 „
Oostenrijk	5	4,4 „
Frankrijk	5	4,4 „

Volgens de jongste officieele gegevens hebben de objecten op de volgende takken der industrie betrekking:

Bewerkende industrie	28	24,8 pCt.
Technische hulpverlening	22	19,5 „
Mijnbouw	17	15,0 „
Handel	17	15,0 „

en de rest op landbouw, bouwbedrijven, nijverheid, transportwezen enz.

Het jaar 1925 was in dubbel opzicht een keerpunt in de ontwikkeling der concessiepolitiek. Tot dit tijdstip trokken de handelsconcessies de meeste aandacht, omdat men, hetzij uit wantrouwen tegen de politieke houding van Sowjet-Rusland, hetzij uit gebrek aan inzicht in den economischen toestand, niet geneigd was geld op langen termijn in Rusland te beleggen. Gedurende de laatste jaren evenwel is het zwaartepunt verplaatst naar die takken van industrie, welke geld op langen termijn noodig hebben. Tegelijkertijd komen in de plaats der kleine belanghebbenden de aanzienlijke groepen van het internationale grootkapitaal, hetgeen door de Bolsjewisten met genoegdoening wordt geconstateerd. Intusschen werden 43 contracten weder geliquideerd, hetzij omdat de overeengekomen termijn afgelopen was, zonder dat verlenging werd aangevraagd, hetzij omdat de concessionarissen verklaarden, niet in staat te zijn, de aangegane verplichtingen na te komen. De liquidatie der Mologa-houtconcessie („Mologoless”) trok wel de meeste aandacht, speciaal in de Duitsche pers. Men heeft den Sowjetautoriteiten verweten, dat de contractsbepalingen den concessionarissen niet voldoende mogelijkheden tot ontwikkeling lieten en dat speciaal de belastingen en arbeidsvoorwaarden buitengewoon zwaar waren. De Sowjet trachtte deze argumentatie af te weren door te verwijzen naar den slechten toestand van de internationale houtmarkt, dien men bij het sluiten van het contract niet verwachtte. Echter, ook van andere zijde werd over moeilijkheden geklaagd, die voornamelijk het gevolg waren van de verhouding tusschen de concessiebedrijven en de communistische vakverenigingen. Aan den anderen kant valt niet te loochenen, dat een aantal maatschappijen met goed succes werkt, zooals de bekende Lena-Goldfields en thans ook het Harriman-concern, waarover nog gesproken zal worden. Reeds lang is de Sowjetregeering doende voor de concessiepolitiek een eenheidsplan samen te stellen en eenheidscontracten te ontwerpen, ten einde in de toekomst nog meer buitenlandsch kapitaal te trekken. Ter karakteriseering van de bolsjewistische economische politiek volgen hier de voornaamste voorwaarden voor de concessie-contracten (productie-concessie-contracten):

- 1) De concessionaris is verplicht een bepaald bedrag in installaties en bedrijfsmateriaal te beleggen.
- 2) Vaststelling van de lijst der voortbrengselen.
- 3) Minimumprogramma voor de productie.
- 4) De koper mag de producten vrij verkopen (in werkelijkheid met veel beperkingen).
- 5) De concessionaris heeft te betalen:
 - a) pacht voor gehuurde lokalen;

- b) rijks- en gemeente-belastingen en rechten;
- c) omzetbelasting aan de Regeering, eveneens belasting van de overwinst, indien deze grooter is dan in het contract aangegeven.
- 6) de concessionaris is met zijn geheele vermogen voor nakoming der voorwaarden aansprakelijk.
- 7) de concessionaris mag een bepaald aantal arbeiders en employé's uit het buitenland betrekken.
- 8) De concessionaris mag de voor het bedrijf benodigde installatie vrij van rechten invoeren.
- 9) Het bedrijf moet volgens de nieuwste technische uitvindingen worden ingericht.
- 10) de concessionaris is verplicht rekening en verantwoording af te leggen en is aan het toezicht der Regeeringsvertegenwoordigers onderworpen.
- 11) De arbeidsvoorwaarden worden bepaald door het wetboek van arbeid van de Unie der socialistische Sowjetrepublieken.
- 12) Na beëindiging van den overeengekomen termijn gaat de geheele onderneming in vol bedrijf gratis en vrij van schulden aan den Sowjetstaat over.
- 13) Eventuele conflicten worden door arbitrage beslecht.

14) Alle niet uitdrukkelijk in het contract vermelde kwesties zijn aan de algemeene wetten der Unie der socialistische Sowjetrepublieken onderworpen.

Het plan van de Sowjetregeering om met behulp van de concessionarissen een moderne industrie te krijgen, die door het binnendringen van den buitenlandschen kapitalist en het uitschakelen van eigen invloed voor een bepaalden tijd en een bepaald gebied wordt betaald, blijkt hieruit duidelijk. Volgens een officiële uitlating, moeten de concessiebedrijven de kristallisatiepunten voor de rationalisering van de bolsjewistische industrie vormen. Of men de op deze wijze met het buitenlandsch kapitaal gesloten banden later vrijwillig zal kunnen of zelfs zal wenschen te verbreken, is een vraag, die eerst de praktijk zal kunnen oplossen, en die heden nog niet kan worden beantwoord. Reeds daarom niet, omdat de Staatsplancommissie, waarvan het concessiewezen afhankelijk is, nog doende is, verdere deelneming van buitenlandsch kapitaal, hetzij door concessies, hetzij door vergunningen, mogelijk te maken. Om het buitenlandsch kapitaal hiermede bekend te maken, werd kort geleden een lijst uitgewerkt, die de concessie-objecten bevatte, in welker ontginning het buitenland belang zou kunnen stellen. In den laatsten tijd hebben bijv. Engelsche en Amerikaanse firma's de concessie-autoriteiten verzocht, haar concessie tot exploitatie der Transbaikalische Wolframgebieden te verlenen, hetgeen de Sowjets tot wetenschappelijke onderzoekingen op mijnbouwkundig gebied en tot publicatie van de rentabiliteitsraming noopte. De toekomstplannen hebben in de eerste plaats betrekking op mijnbouw (ijzererts, koperbeddingen, zink, lood enz.), boschbouw, electrotechniek, metaalindustrie en in den laatsten tijd ook op het aanleggen en verbeteren van spoorwegen. Als illustratie van de praktijk wordt hier in grove trekken de eenige jaren geleden met de Amerikaanse groep Harriman voor de exploitatie van de mangaanbeddingen in Tschiaturi gesloten overeenkomst geschetst: Het concessiecontract wordt voor een periode van 20 jaren gesloten, op voorwaarde, dat gedurende de eerste drie jaren ten minste 500.000 ton en in de volgende 17 jaren 800.000 ton jaarlijks wordt geproduceerd. Gedurende de eerste drie jaren moet de maatschappij \$ 3,— per ton en gedurende de 17 volgende jaren \$ 4,— per ton aan de Regeering afdragen. Gedurende de eerste twee jaren heeft de concessionaris reeds meer dan 2,5 millioen roebel in het bedrijf gestoken, zoodat hij zijn verplichtingen is nagekomen. Zoowel het bedrag der aan de Sowjetregeering te betalen belastingen als de eisch der minimumproductie, heeft een officiële discussie uitgelokt, die tot een onderzoek van de door de Russen buitengewoon gunstig genoemde afzetmogelijkheden van mangaanerts op de internationale markt leidde.

Uit bovenstaande schets van den toestand van het concessiewezen in de Unie der socialistische Sowjetrepublieken blijkt, dat ook op dit gebied voorloopig slechts de eerste stappen zijn gedaan en dat de deelneming van buitenlandsch kapitaal vaak nog een netelige kwestie is. Toch bewijzen de in den laatsten tijd gedane aanvragen om concessie, dat nog tal van soliede particuliere firma's in Sowjet-Rusland loonende beleggingsmogelijkheden zien. De Vereenigde Staten spelen onder de aanvragers de grootste rol, wat des te opmerkelijker is, omdat de diplomatieke betrekkingen tusschen beide staten officieel nog niet zijn hervat.

Ksandrow, de voorzitter van de Hoofdc concessiecommissie, constateerde met een zekeren trots op de eigen kracht van de Russische staathuishoudkunde, dat het totaal der buitenlandsche beleggingen nog niet eens 1 pCt. van het kapitaal van het staatsbedrijf bedroeg. Over de werkelijke hoogte van dit kapitaal kan een buitenstaander, zelfs een z.g.n. ingewijde, geen juiste inlichtingen krijgen. De betrekkelijke onbelangrijkheid van de deelneming van het buitenlandsch kapitaal is boven allen twijfel verheven. De beteekenis hiervan kan men, zooals reeds gezegd, niet kort samenvatten, men moet haar per slot van zaken uit een technisch en politiek-economisch oogpunt bekijken. Omtrent de verwachtingen voor de toekomst van het concessiewezen in de Unie kan men zeggen, dat tot nu toe steeds middelen werden gevonden, om een land, dat voor zijn opbouw geld noodig had, in verbinding te brengen met landen, waar kapitalisten loonende beleggingsmogelijkheden zochten.

DE TOESTAND DER GELDMARKT IN HONGARIJE.

De heer K. von Buday te Budapest schrijft ons:

Indien wij naar de oorzaken van de veranderingen op de Europeesche geldmarkten zoeken, treft het ons steeds, dat er zoo'n nauw verband met den financieelen toestand in de Vereenigde Staten bestaat. Het oude spreekwoord — eenigszins gewijzigd — schijnt hier ter plaatse te zijn: Alle wegen voeren naar New-York.

Zoo heeft de voortdurende verstijving van de Amerikaanse geldmarkt tenslotte ook de Hongaarsche Nationale Bank gedwongen haar disconto van 6 pCt., dat sinds 26 Augustus 1926 onveranderd van kracht was, op 7 pCt. te verhoogen. Het feit, dat de Hongaarsche Nationale Bank sinds 25 maanden een disconto van 6 pCt. wist te handhaven, niettegenstaande in die periode de Deutsche Rijksbank en de Oostenrijksche Nationale Bank herhaaldelijk tot discontowijzigingen zijn overgegaan, getuigt van de stabiliteit van de Hongaarsche geldmarkt en de zelfstandige discontopolitiek van de Hongaarsche Nationale Bank.

De leiders van deze Bank hebben tot nu toe weerstand geboden aan de strooming, die, sinds het voorjaar uit Amerika komend, de verhooging van den rentevoet in enkele landen heeft veroorzaakt. De Bank wilde zoo lang mogelijk met een laag disconto het bedrijfsleven, vooral de oogstcampagne, van dienst zijn. Men was tevens van meening, dat de Federal Reserve Banken toch eindelijk succes zouden hebben in hun strijd tegen de overmatige speculatie in de Vereenigde Staten en zodoende weer een verruiming van de Amerikaanse geldmarkt zouden kunnen bereiken, die ook voor de Europeesche geldmarkten van groot belang zou zijn. Het bleek echter, dat de politiek der Federal Reserve Banken slechts tot verstijving van de Amerikaanse geldmarkt heeft bijgedragen zonder dat zij het gestelde doel tot nu toe hebben verwezenlijkt. Dientengevolge bleek, dat op een lager disconto te New York voorloopig niet gerekend behoefde te worden. In de Centraal Europeesche landen zagen wij dan ook in de laatste drie maanden een verhooging van den rentevoet voor de buitenlandsche, in de eerste plaats van de Amerikaanse, credieten met 1 tot 1½ procent.

De onmiddellijke oorzaken van de discontoverhooging waren de buitengewone stijging van de wissel-

portefeuille en een, hoewel geringe, afneming der buitenlandsche deviezen, hetgeen des te meer verwondering wekt, daar anders in dit gedeelte van het jaar, tengevolge van den verhoogden uitvoer van graan, juist een vergroting van de buitenlandsche deviezenportefeuille merkbaar is. De oorzaken hiervan liggen niet bij een kleineren uitvoer, daar deze in vergelijking met dien van het vorige jaar geen achteruitgang toont. Veel eerder moet men de verklaring zoeken in het feit, dat binnenlandsche kapitalen in Duitschland en Oostenrijk belegging zoeken tengevolge van het verschil in rentestand met die landen.

De balans van de Nationale Bank van 7 October getuigt reeds van de gevolgen van de discontoverhoging; de wisselportefeuille verminderde met 23 miljoen pengö, terwijl de goudvoorraad met 19 miljoen pengö is gestegen. De bankbiljettencirculatie nam met 23 miljoen af en staat op 475 miljoen pengö. Waarschijnlijk zal deze ontwikkeling verder gaan, hoewel deze gunstige verandering niet geheel aan de discontoverhoging is toe te schrijven. Indien de toestand op de binnenlandsche geldmarkt niet ongunstiger wordt en binnen afzienbaren tijd na de presidentsverkiezingen een verruiming van de Amerikaanse geldmarkt zou intreden, is het mogelijk dat het nieuwe disconto niet van langen duur zal zijn.

Het is overigens een gunstig teeken, dat Hongarije niet in die mate van hulp van het buitenland afhankelijk is als Duitschland, waar een groot deel van het bedrijfsleven met buitenlandsch kapitaal gefinancierd wordt. Vanzelfsprekend zal Hongarije voortdurend op buitenlandsche hulp aangewezen blijven en in de naaste toekomst met verschillende emissies op de Amerikaanse markt komen, zooals bijv. de \$5.000.000 leening van de onlangs door den Staat opgerichte Hongaarsche Nationale Hypotheekbank voor Industriële Credieten, die deze maand nog zal worden uitgegeven.

AANTEKENINGEN.

Indexcijfers van scheepsvrachten.

„The Economist” schrijft: Het gemiddeld vrachteniveau voor volle ladingen steeg in September met 1,4 pCt. Het indexcijfer van de afgelopen maand, 115,81, is het hoogste dat dit jaar werd bereikt, doch steekt nog ongunstig af bij dat van September 1927, nl. 125,08. In de overeenkomstige maand van 1925 stond het indexcijfer op 114,24 en in September 1924 op 128,56. In de volgende tabel zijn de bewegingen in de verschillende groepen samengevat:

Datum	Europeesche wateren	Noord-Amerika	Zuid-Amerika	Britsch-Indië	Verre Oosten en Stille Zuidzee	Australië	Totaal
Basis (Gemiddelde v. 1898—1913)	100	100	100	100	100	100	100
(Gemidd.v.1913)	110,0	113,1	123,4	106,3	117,4	127,9	116,3
Febr. 1920	814,3	529,9	757,5	744,8	587,0	712,2	691,0
Dec. „	268,9	277,2	244,1	256,8	286,7	347,2	280,1
Dec. 1921	160,1	164,1	163,7	144,4	141,3	166,5	156,7
Dec. 1922	137,1	135,2	129,2	122,6	136,1	159,3	136,6
Dec. 1923	134,0	132,7	120,1	124,4	125,1	144,2	130,1
Dec. 1924	117,4	129,2	119,5	119,8	129,3	161,1	129,4
Dec. 1925	117,0	121,6	117,0	110,1	110,1	154,9	121,8
Dec. 1926	139,7	156,1	145,9	132,9	129,2	179,8	147,3
Sept. 1927	111,7	130,8	115,3	119,3	123,7	150,0	125,1
Oct. „	109,8	128,1	116,4	116,4	123,6	144,2	123,1
Nov. „	108,8	128,9	120,1	117,6	125,8	140,7	123,6
December „	105,6	116,2	113,6	114,2	124,9	139,8	119,0
Januari 1928	106,7	106,9	111,4	113,6	121,4	127,3	114,6
Februari „	105,6	106,4	108,2	112,4	114,1	114,0	109,7
Maart „	101,7	104,8	102,8	106,7	115,1	119,3	108,4
April „	101,6	103,7	106,6	105,9	116,2	126,4	110,1
Mei „	101,5	100,7	106,0	110,1	111,9	124,6	109,1
Juni „	99,6	100,4	100,8	104,0	108,8	123,7	106,2
Juli „	103,4	103,7	105,7	99,4	110,3	131,8	109,0
Aug. „	105,3	111,3	107,1	108,4	116,2	137,1	114,2
Sept. „	108,9	112,4	111,7	109,0	116,7	136,2	115,8

De volgende tabel toont de wijzigingen in iedere groep en sub-groep tegenover de cijfers van de vorige maand; het cijfer 100 stelt telkens het gemiddelde niveau gedurende de periode 1898-1913 voor.

	Indexcijfer	+ of —
Golf van Biscaye; uitgaande vracht..	121,10	+ 7,34
„ „ „ thuisvracht.....	129,03	— 1,62
Middell. Zee; uitgaande vracht.....	122,11	+ 5,60
„ „ „ thuisvracht.....	99,02	+ 0,25
Noord-Amerika.....	112,37	+ 1,09
Zuid-Amerika; uitgaande vracht....	102,25	+ 14,43
„ „ „ thuisvracht.....	121,09	+ 5,25
Indië; uitgaande vracht.....	109,48	+ 4,21
„ „ „ thuisvracht.....	108,56	— 2,92
Het verre Oosten, enz.....	116,69	+ 0,50
Australië.....	136,20	— 0,89

Zooals bovenstaande cijfers aantonen, waren uitgaande kolenvrachten, speciaal naar Zuid-Amerika, in de afgelopen maand zeer vast. Aan den anderen kant waren thuisvrachten voor dezen tijd van het jaar laag. In den Europeeschen ertshandel heerschte een bescheiden vraag; terwijl de graanbevrachters

Resultaat van de rondvraag van de Internationale Vereeniging voor de Suikerstatistiek.

Dr. G. Mikusch te Weenen zendt ons onderstaand overzicht van de Internationale Vereeniging voor de Suikerstatistiek.

Resultaat van de rondvraag van de Internationale Vereeniging voor de Suikerstatistiek.

	Aantal fabrieken in bedrijf		Aant. antwoorden.	Hoeveelheid verwerkte bieten in tonnen.		Suikerproductie in tonnen ruwsuikerw.		in procenten t.o.v. het vorige jaar.	
	1928/29	1927/28		1928,29	1927,28	1928,29	1927,28	verwerkte bieten	suikerproductie.
Duitschland.....	248	250	248	10.532.600	10.657.055	1.684.180	1.675.278	— 1.17	+ 0.53
Tsjechoslowakije ..	151	152	150	5.631.191	7.476.323	938.510	1.252.474	— 24.68	— 25.07
Oostenrijk.....	6	6	6	617.249	658.139	97.957	110.004	— 6.21	— 10.95
Hongarije.....	13	13	13	1.272.860	1.405.079	178.750	186.705	— 9.41	— 4.26
Joegoslavië.....	8	8	8	771.550	664.041	109.339	84.509	+ 16.19	+ 29.38
Roemenië.....	11	13	11	857.000	1.121.254	108.600	139.522	— 23.57	— 22.16
Bulgarije.....	3	4	3	200.000	273.000	30.000	42.368	— 26.74	— 29.19
Iersche Vrijstaat ..	1	1	1	135.000	136.000	20.000	20.500	— 0.74	— 2.44
België.....	49	51	49	1.640.500	1.834.985	249.140	273.338	— 10.60	— 8.85
Italië.....	51	50	51	2.700.000	2.090.578	375.000	276.240	+ 29.15	+ 35.75
Polen.....	71	72	71	4.320.000	3.532.800	693.300	560.727	+ 22.28	+ 23.64
Denemarken.....	9	9	9	1.050.000	982.700	160.000	142.800	+ 6.85	+ 12.04
Zweden.....	1) —	2) 21	1) —	1.065.000	2) 957.214	162.000	2) 145.340	+ 11.26	+ 11.46
Finland.....	1	1	1	40.000	52.443	4.000	5.959	— 23.73	— 32.87
Totaal.....	622	651	621	30.832.950	31.841.611	4.810.776	4.915.764	— 3.17	— 2.14

1) Opgaven ontbreken. 2) Cijfers van het vorige jaar zijn aan de rondvraag van Januari ontleend.

voorzichtig te werk gingen met het oog op de (tot de laatste week der maand) lage graanprijzen. Thuisvrachten van Noord-Amerika en Australië veranderen weinig, terwijl de noteeringen van La Plata aanzienlijk terwijn. De verhouding van het indexcijfer tot het gemiddelde van 1913 blijkt uit de volgende tabel, waarbij het jaar 1926, waarin ons indexcijfer niet zuiver was door de stopzetting van den Britschen kolenuitvoer, is weggelaten, wegens de slechte voorstelling van het werkelijk prijsverloop. (1913 = 100)

Maand	1924	1925	1927	1928
Januari	117,11	114,49	118,59	98,47
Februari	123,78	115,96	120,54	94,33
Maart	122,09	106,63	118,58	93,17
April	117,22	104,24	111,06	94,59
Mei	114,27	98,23	111,41	93,79
Juni	108,62	91,74	106,54	91,29
Juli	103,75	94,90	101,61	93,73
Augustus	104,43	95,87	105,51	98,17
September	110,50	98,19	107,51	99,54
October	115,55	99,49	105,78	
November	112,76	102,23	106,27	
December	111,21	104,67	102,31	
Jaarl. gemiddeld.	113,44	102,22	109,64	

Terwijl de jongste verbetering van de kolenvrachten de uitgaande vrachten iets loonender maakte, waren de herfstverschepingen van graan tot nu toe zeer gering, en dientengevolge de vrachten zeer teleurstellend voor de eigenaars van „wilde” booten. Het aanbod van vrachten overtreft nog in groote mate de vraag.

BOEKAANKONDIGING.

Hire-Purchase Trading, by Cunliffe
L. Bolling, London; Sir Isaac Pitman
and Sons Ltd. Blz. 265. Prijs 10/6.

In tegenstelling met de meeste geschriften op het gebied van het afbetalingsstelsel, beschouwt dit boek het vraagstuk van den kant van den verkooper. Het doel van den schrijver is namelijk practische wenken aan den handel te geven. Hoewel het werk hierdoor een eenzijdig karakter draagt — de verschillende kwesties worden bovendien van Engelsch standpunt beschouwd — werpt het tegelijkertijd een schril licht op de uitwassen, waartoe dit stelsel kan leiden. De schrijver, die zich als belanghebbende een voorstander van het afbetalingsstelsel betoont, waarschuwt evenwel voor het „no deposit-system” (de eerste betaling bedraagt slechts 1/40 van den verkoopprijs), het „one months free use” (de eerste betaling geschiedt eerst een maand na de levering) en andere voor den verkooper verleidelijke systemen. Ongemerkt roert de schrijver hier een van de vele sociale en economische bezwaren aan, die tegen dit stelsel bestaan. Duidelijk blijkt hier toch uit, dat de koopers vaak door zeer verlokkelijke voorwaarden tot een niet gerechtvaardigden aankoop verleid worden, terwijl in dat geval goederen, die hun verplichtingen nakomen, de goederen duurder betalen dan bij een goed geleid, maar minder toegevend afbetalingsmagazijn. Immers, de koopers betalen een groote risicopremie om het verlies te dragen, dat onvermijdelijk bij een dergelijke verkoopspolitiek geledend moet worden.

Te betreuren valt, dat de schrijver aan het slot van zijn boek bij de verdediging van het afbetalingsstelsel op een vooringenomen standpunt staat en tegenover de voordeelen, die het stelsel voor den consument biedt, geen nadelen plaatst. Temeer, waar op verschillende plaatsen de koopers worden gewaarschuwd tegen de vele misbruiken, die in dezen jongen tak van handel bestaan, en zeer nauw verband houden met bepaalde nadelen voor den koper.

Een apart hoofdstuk is o.a. aan de kosten voor den verkooper gewijd. Dit vraagstuk is minstens even belangrijk voor den consument. Bij een analyse van de kostenbestanddeelen voor den consument wordt

echter steeds een zeer belangrijke factor over het hoofd gezien, wat evenwel niet te verwonderen is, wijl dit onderdeel bij den aankoop nooit zichtbaar is en zich ook daarna niet als een voelbaar verlies aan den koper voordoet. Niettemin is deze factor zoo belangrijk, dat hij in het kostenvraagstuk voor den consument niet mag ontbreken. Wij hebben hier op het oog de prijsdaling, die nieuwe artikelen na korten of langen tijd ondergaan. De consument, die een aan prijsdaling onderhevig artikel op afbetaling koopt, lijdt, afgezien van de toch reeds hoge kosten, uit dien hoofde een aanzienlijk nadeel. Evenwel behoeft dit verlies zich niet steeds te uiten in een prijsdaling, doch kan minstens eens te uiten optreden in den vorm van verbeteringen, een verschijnsel, dat zich den laatsten tijd in hooge mate voorgedaan heeft bij radio-toestellen en sommige soorten auto's. Dit klemt te meer, indien men bedenkt, dat het verschijnsel van prijsdalingen of meerdere perfectie meestal die artikelen betreft, die het meest op afbetaling worden gekocht.

Dit over den theoretischen kant, waarover uit den aard der zaak de schrijver zeer kort is. Hoewel het boek alleen op Engelsche toestanden betrekking heeft, bevat het echter ook voor de buitenlandsche verkoopters zeer waardevolle inlichtingen over de interne en externe organisatie van afbetalingsmagazijnen.

H. M. H. A. VAN DER VALK.

MAANDCIJFERS.

PRODUCTIE DER STEENKOLEN-, BRUINKOLEN- EN ZOUTMIJNEN.

(Gegevens verstrekt door den Hoofdingenieur der mijnen.)
I. Gezamenlijke Steenkolenmijnen.

	Juli 1928	Jan./Juli 1928	Jan./Juli 1927
Prod. Steenkolen in tonnen.	920.955	6.191.711	5.212.200
Kolenslik	17.209	129.139,4	77.549
Aantal normale werkdagen .	26 ³⁾	177	175

II. Bruinkolenmijn „Carisborg”.

	Juli 1928	Jan./Juli 1928	Jan./Juli 1927
Netto-productie in tonnen..	17.700	124.821	116.540,8
Aantal normale werkdagen	26	178	128

III. Zoutmijnen.

(Kon. Ned. Zoutindustrie te Boekelo.)

	Juli 1928	Jan./Juli 1928	Jan./Juli 1927
Afgeleverd:			
Geraff. zout	3.603	19.890	18.443,5
Industriezout	49,5	399	334,5
Afvalzout	160	1.191	899
Aantal normale werkdagen	26	179	177

Arbeiders.

Aantal.	Gezamen- lijke Steenkolen- mijnen	Bruin- kolenmijn „Carisborg”	Zoutmijnen
1 Aug. 1928	{ 9.593 ¹⁾ 24.244 ²⁾	163	138
1 Aug. 1927	{ 9.222 ¹⁾ 24.452 ²⁾	180	137

¹⁾ bovengronds. ²⁾ ondergronds.

³⁾ Mijnen Laura en Julia 25 dagen.

POSTERIJEN, TELEGRAFIE EN TELEFONIE.

	Opbrengst	
	September 1928	September 1927
Posterijen.....	f 3.602.535,—	f 3.740.892,—
Telegrafie.....	„ 618.507,—	„ 598.295,—
Telefonie	„ 1.229.910,—	„ 1.170.931,—

OVERZICHT DER RIJKSMIDDELEN.
(In Gulden)

	September 1928	Sedert 1 Januari 1928	Overeen- komstige periode 1927
<i>Directe belastingen.</i>			
Grondbelasting	953.424	18.566.258	17.988.587
Personeele belasting ..	3.220.787	21.531.623	22.868.325
Inkomstenbelasting ..	4.206.574	69.451.392	75.569.816
Vermogensbelasting ..	560.613	8.463.859	8.294.149
Dividend- en tantieme- belasting	695.823	14.186.232	15.620.352
<i>Invoerrechten.</i>	5.322.966	46.906.539	43.545.601
<i>Statistiekrecht.</i>	399.746	3.418.727	3.237.785
<i>Accijnzen.</i>			
Zout	126.254	1.471.122	1.611.391
Geslacht	955.175	8.043.494	7.600.174
Wijn	604.834	2.051.077	2.072.522
Gedistilleerd	3.573.917	32.484.238	33.248.881
Bier	1.603.952	10.585.448	10.005.073
Suiker	4.132.033	34.669.490	33.629.835
Tabak	1.996.643	17.467.490	17.210.839
Belasting op gouden en zilveren werken	88.979	758.315	703.816
Belasting op rijwielen ..	1 6.030	1 621.651	2 2.717.170
<i>Indirecte belastingen.</i>			
Zegelrechten	3 1.965.861	4 20.258.033	5 20.530.796
Registratierechten	1.458.865	19.679.540	16.054.405
Successierechten	3.597.168	28.474.295	36.264.456
<i>Domeinen, wegen en vaarten</i>			
Staatsloterij	16.970	454.431	454.614
Jacht en visscherij	39.803	222.906	220.859
Loodsgelden	372.694	3.618.377	3.668.692
Mijnen	—	—	—
Totaal-Generaal ..	36.227.490	365.774.363	375.457.303

1) 10 % der werkelijke opbrengst; art. 39 der Wegenbelastingwet. 2) 40 % der werkelijke opbrengst; art. 39 der Wegenbelastingwet. 3) Hieronder begrepen f 358.302 wegens zegelrecht van nota's van makelaars en commissioonnairs in effecten, enz. (Beursbel.). 4) Id. f 5.533.000. 5) Id. f 4.548.148.

HEFFINGEN VOOR HET LEENINGFONDS 1914.

	September 1928	Sedert 1 Januari 1928	Overeen- komstige periode 1927
Verdedigingsbelast. Ia	59.051	2.429.831	2.512.189
Verdedigingsbelast. Ib	812.324	9.768.919	9.423.156
Verdedigingsbelast. II	1.394.623	18.855.693	19.233.036
<i>Opcenten:</i>			
Grondbelasting	195.918	3.733.142	3.608.540
Personeele belasting ..	660.988	4.203.000	4.622.430
Inkomstenbelasting ..	72.804	1.556.012	17.505.029
Vermogensbelasting ..	265.603	2.391.381	2.122.603
Dividend- en tantieme- belasting	229.622	4.681.457	5.154.716
Accijnzen op Suiker	826.407	6.933.898	6.725.967
„ „ Wijn	120.967	410.215	414.504
Gedistilleerd	357.392	3.248.424	3.324.888
Zegelrecht van buitl. eff.	109.691	1.015.227	1.549.678
Totaal	5.105.390	59.227.199	76.196.736

HEFFINGEN VOOR HET WEGENFONDS.

	September 1928	Sedert 1 Januari 1928	Overeen- komstige periode 1927
Wegenbelasting	222.071	6.854.802	5.843.348
Rijwielenbelasting	1 54.270	1 5.594.854	2 4.075.755
Totaal	276.341	12.449.656	9.919.103

1) 90 % der werkelijke opbrengst; art. 39 der Wegenbel. wet.

2) 60 % der werkelijke opbrengst; art. 39 der Wegenbel. wet.

SPLITSING VAN DE OPBRENGST DER GROND-, PERSO-
NEELE-, INKOMSTEN- EN VERMOGENSBELASTING
SEDERT 1 JANUARI 1927.

Dienstjaren	Grond- belasting	Personeele belasting	Inkomsten- belasting	Vermogens- belasting
1925/26	—	—	761.351	—
1926/27	50.065	525.453	3.205.976	33.036
1927/28	3.959.027	4.153.702	61.052.230	7.748.224
1928/29	14.557.166	16.852.468	4.431.835	682.599
Totale ..	18.566.258	21.531.623	69.451.392	8.463.859

OVERZICHT VAN DE INDISCHE MIDDELEN. 1)
(In Gulden).

	Juli 1928	Sedert 1 Januari 1928	Overeen- komstige periode 1927
<i>Belastingen.</i>			
Pachten excl. pandhuizen.	6.425	44.910	68.048
Invoerr. incl. Landsgoed.	7.630.332	52.777.800	45.685.517
Uitvoerr. incl. Landsgoed.	1.166.186	7.585.790	8.161.421
Accijnzen	3.334.077	22.699.452	19.328.428
Andere ontv. I. U. en A. ...	25.414	179.190	149.919
Statistiekrecht	553.927	3.641.033	3.452.613
Personeele belasting	408.270	2.460.641	2.197.336
Inkomstenbelasting	4.362.841	25.100.407	24.293.166
Vennootschapsbelasting ..	2.569.737	11.092.833	10.000.336
Oorlogswinstbelasting ..	75.943	19.034.425	2) 491.868
Opgeheven productenbel. 2)	167.557	11.901	2) 3.630.188
Verponding	597.783	3.589.101	5.940.772
Recht van openb. verkoop.	202.516	1.373.390	1.464.644
Zegelrecht	1.100.361	8.932.189	8.566.754
Oversch. van vaste goed.	223.582	1.566.656	1.576.424
Recht v. succ. en overgang	65.829	234.789	174.322
Vergunning speeltafels ..	3.175	88.999	125.614
Slachtbelastingen	695.962	4.234.115	3.669.301
Bijzondere bel. buitengew.	22.692	127.714	107.005
Hoofdgeld	14.219	45.082	64.117
Landelijke inkomsten ...	6.186.736	18.157.565	15.973.931
Belasting op loterijen ...	3.003	410.477	206.020
Totaal	29.131.453	183.364.657	147.133.632
<i>Monopolies.</i>			
Opium	3.601.452	24.891.361	22.747.999
Zout	1.557.193	10.925.528	10.787.930
Pandhuizen	1.987.525	13.519.033	13.952.802
Totaal	7.146.170	49.335.922	47.488.731
<i>Producten.</i>			
Kina	12.141	306.674	295.622
Landscaoutchoubedrijf ..	640.000	4.754.799	4.546.106
Boschwezen	1.809.628	11.082.789	10.822.350
Goud	129.801	906.469	996.710
Tin	5.115.887	33.143.876	41.647.478
Steenkolen	1.302.364	7.009.124	7.170.591
Aand. ijd. winst N.V., Gem. Mijnb. Mij. Billiton" ...	3.000.000	4.500.000	4.500.000
Totaal	12.009.821	61.703.731	69.970.857
<i>Bedrijven.</i>			
Havenwezen	2.343.166	9.202.681	6.445.280
Baggerdienst	246.501	2.116.638	1.567.030
Landsdrukkerij	44.426	267.289	482.148
Post-, Telegr.- en Tel. dienst	2.615.353	17.430.659	16.244.182
Spoor- en Tramwegen ...	8.820.351	46.534.517	44.349.636
Waterkracht en Electricit.	144.236	921.982	725.966
Totaal	14.214.033	76.473.766	69.814.242
<i>Allerlei middelen.</i>			
Aandeel i/d. winst van de Javasche Bank	2.985.439	2.985.439	3.864.325
Afstand van grond	340.623	2.448.895	2.424.565
Mijnconcessies	544.371	705.693	378.410
Boeten en verbeurdverkl.	130.859	800.673	676.387
Leges en salarissen, ont- vangen d. de griffiers v/d. versch. rechtscoll. ...	35.085	226.770	303.695
Heffing terzake van gesl. werkovereenkomsten ..	40.343	335.100	349.968
Opbr. Wees- en Boedelkam	36.102	515.027	394.846
Kadaster	25.505	192.264	160.067
Afkoop heerdienst. B.G.	387.170	3.330.184	3.629.864
Schoolgelden	353.497	2.791.630	2.741.771
Ontv. groote ziekenin- richtingen en krank- zinnigengestichten ...	63.702	426.228	392.597.
IJK van maten en gew. ...	44.855	292.489	234.496
Verk. en verh. van huizen	235.933	1.280.082	1.224.662
Ontv. waterleidingen ...	59.797	558.086	487.353
Bakengelden	258.327	1.661.782	1.356.899
Loodsgelden	198.412	1.571.613	1.338.550
Diversen	297.340	3.898.539	2.202.093
Totaal	6.037.360	21.020.694	22.160.548
Totaal generaal	68.538.837	391.898.770	356.576.010

1) In de uitkomsten 1928 en 1927 zijn begrepen de ontvangsten in Nederland over het eerste semester en die in Indië over de eerste zeven maanden.

2) Teruggegeven belastinggelden.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. (Disc. Wissels. 4 1/2 13 Oct. '27)	Zwits. Nat. Bk. 3 1/2 22 Oct. '25
Bk. (Bel. Binn. Eff. 5 1/2 13 Oct. '27)	N. Bk. v. Denem. 5 23 Juni '27
Vrsch. in R.C. 6 1/2 13 Oct. '27	Zweedsche Rbk 4 1/2 24 Aug. '28
Javasche Bank 4 1/2 14 Juli '26	Bank v. Noorw. 5 1/2 26 Mrt. '28
Bank van Engeland 4 1/2 21 Apr. '27	Bk. v. Tsjecho-
Duitsche Rijksbank 7 1/2 5 Oct. '27	slowakije . . . 5 8 Mrt. '27
Bank v. Frankrijk. 3 1/2 19 Jan. '28	N. Bk. v. O'rijk. 6 1/2 16 Juli '28
Belgische Nat. Bnk. 4 30 Juni '28	N. Bk. v. Hong. 7 1 Oct. '28
Fed. Res. Bank N.Y. 5 12 Juli '28	Bank v. Italië. 5 1/2 25 Juni '28
Bank van Spanje . . . 5 23 Mrt. '23	Z.-Afr. Res. bnk 5 1/2 9 Jan. '28

OPEN MARKT.

	1928				1927	1926	1914
	20 Oct.	15/20 Oct.	8/13 Oct.	1/6 Oct.			
Amsterdam							
Partic. disc.	4 3/8-7/16	4 1/2-7/16	4 3/8-9/16	4 1/4-7/16	4 1/2-9/16	2 1/2-3	3 1/8-9/16
Prolong. . . .	4 1/2-3/4	4 1/4-3/4	3 1/4-4 1/4	4 1/4-1/2	4 1/4-5	2 1/2-3	2 1/4-3/4
Londen							
Daggeld	2 1/2-3 1/2	2 1/2-5	3 1/2-5	3 1/4-3 1/4	2 3/4-3 3/4	3-5	1 3/4-2
Partic. disc.	4 3/8	4 3/8	4 5/8-3/8	4 1/4-7/16	4 5/16	4 1/2-3/4	2 1/4-3/4
Berlijn							
Daggeld	6-7 1/2	6-8	4 1/2-8 1/2	5-9 1/2	5-9	3-5	—
Partic. disc.	6 5/8	6 1/2-5/8	6 1/2-3/4	6 1/2-5/8	6 3/4-7/8	4 3/4-7/8	—
30-55 d. . . .	6 5/8	6 1/2-5/8	6 1/2-3/4	6 1/2-5/8	6 3/4-7/8	4 3/4-7/8	2 1/2-1 1/2
56-90 d. . . .	6 5/8	6 1/2-5/8	6 1/2-3/4	6 1/2-5/8	6 3/4-7/8	4 3/4-7/8	—
Waren-							
wechsel.	7	6 7/8-7	6 1/2-7	6 3/4-7 1/4	7-3/8	5 1/8-1 1/2	—
New York							
Daggeld 1)	6 1/2-3/4	6 1/2-8 1/4	6-3/4	6-10 1/4	3 1/2-4 1/4	4-3/4	1 3/4-2 1/2
Partic. disc.	4 3/8	4 3/8	4 5/8	4 5/8	3 3/8	4	—

1) Koers van 19 Oct. en daaraan voorafgaande weken t/m. Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York*)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
16 Oct. 1928	2.49 1/2	12.10 1/8	59.40	9.74 1/4	34.68	100 1/16
17 " 1928	2.49 7/16	12.09 7/8	59.40	9.74 1/4	34.67 1/2	100 1/16
18 " 1928	2.49 1/2	12.10	59.43 1/2	9.74 1/4	34.67 1/2	100
19 " 1928	2.49 1/2	12.09 5/8	59.43 1/2	9.74	34.67 1/2	100
20 " 1928	2.49 1/2	12.09 7/8	59.41 1/2	9.74 1/4	34.67 1/2	100
22 " 1928	2.49 1/2	12.09 3/4	59.42	9.74 1/2	34.67	100
Laagste d.w.1)	2.49 3/8	12.09 5/8	59.37	9.73	34.65	99 3/4
Hoogste d.w.1)	2.49 7/16	12.10 1/8	59.45	9.75	34.69	100 1/4
15 Oct. 1928	2.49 3/8	12.10 1/8	59.38 1/2	9.74 1/2	34.68 1/2	100 1/16
8 " 1928	2.49 7/16	12.09 7/8	59.35	9.74 1/2	34.66	100 1/16
Muntpariteit	2.48 3/4	12.10 3/4	59.26	9.75	34.59	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag 1)	Boeka-rest 1)	Milaan **)	Madrid **)
16 Oct. 1928	48.01	35.10	7.38	1.51	13.07	40.18
17 " 1928	48.01	35.10	7.39	1.50	13.06 1/2	40.20
18 " 1928	48.01 1/2	35.10	7.39 1/2	1.51	13.07	40.22
19 " 1928	48.01 1/2	35.05	7.39	1.50	13.07	40.30
20 " 1928	48.01 1/2	35.07 1/2	7.39	1.51	—	—
22 " 1928	48.01 1/2	35.07 1/2	7.38 1/2	1.51	13.07	40.31
Laagste d.w.1)	47.99	35.—	7.36	1.49	13.04	40.07 1/2
Hoogste d.w.1)	48.03	35.25	7.41	1.53	13.09	40.37 1/2
15 Oct. 1928	48.01	35.10	7.38 1/2	1.51	13.06	40.25
8 " 1928	48.00 1/2	35.10	7.39	1.52	13.07	40.57
Muntpariteit	48.—	35.—	2)	48.—	13.09	48.—

Data	Stock-holm *)	Kopen-hagen *)	Oslo *)	Hel-sing-fors 1)	Buenos-Aires 1)	Mon-treal 1)
16 Oct. 1928	66.72 1/2	66.52 1/2	66.52 1/2	6.27 1/2	104 7/8	2.49 5/8
17 " 1928	66.72 1/2	66.52 1/2	66.52 1/2	6.27 1/2	104 7/8	2.49 5/8
18 " 1928	66.72 1/2	66.52 1/2	66.52 1/2	6.27 1/2	104 15/16	2.49 5/8
19 " 1928	66.72 1/2	66.52 1/2	66.52 1/2	6.27 1/2	104 7/8	2.49 5/8
20 " 1928	66.70	66.52 1/2	66.50	6.27 1/2	104 7/8	2.49 5/8
22 " 1928	66.70	66.52 1/2	66.50	6.27 1/2	104 7/8	2.49 5/8
Laagste d.w.1)	66.65	66.45	66.42 1/2	6.26	104 3/4	2.49 1/8
Hoogste d.w.1)	66.75	66.52 1/2	66.51	6.29	105 1/8	2.49 5/8
15 Oct. 1928	66.72 1/2	66.52 1/2	66.52 1/2	6.27 1/2	105	2.49 5/8
8 " 1928	66.72 1/2	66.50	66.50	6.28	104 7/8	2.49 5/8
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	6.26 1/2	105 3/8	2.48 3/4

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.
 1) Particuliere opgave.
 2) Wettelijk gestabiliseerd tusschen 7.53 1/5 en 7.21 1/2.

In het eerste nummer van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
16 Oct. 1928	4,85 1/32	3,90 5/8	23,81 1/2	40,08 1/2
17 " 1928	4,85 1/32	3,90 5/8	23,81 1/2	40,09
18 " 1928	4,85 1/32	3,90 5/8	23,81	40,08 1/2
19 " 1928	4,85	3,90 1/2	23,82 3/4	40,09
20 " 1928	4,84 31/32	3,90 1/2	23,81 1/2	40,09
22 " 1928	4,84 31/32	3,90 1/2	23,82	40,08 1/2
24 Oct. 1927	4,87 1/8	3,92 1/8	23,87 1/2	40,25 3/4
Muntpariteit . . .	4,8667	13,92	23,81 1/4	40 1/16

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Londen	Noteerings-eenheden	6 Oct. 1928	13 Oct. 1928	15/20 Oct. 1928 Laagste	20 Oct. 1928 Hoogste
Alexandrië	Piast. p. £	97 1/2	97 1/2	97 7/16	97 1/16
Athene	Dr. p. £	374 5/8	374 1/8	374 3/8	375 3/4
Bangkok	Sh. p. tical	1/10 1/2	1/10 1/2	1/10 1/4	1/10 1/8
Budapest	Pen. p. £	27.81	27.82	27.77	27.85
B. Aires	d. p. \$	47 5/16	47 19/64	47 9/32	47 11/32
Calcutta	Sh. p. rup.	1/6 3/64	1/6 3/64	1/6 3/64	1/6 3/64
Constantin	Piast. p. £	935	945	945	960
Hongkong	Sh. p. \$	2/0 1/2	2/0 19/32	2/0 1/8	2/1
Kobe	Sh. p. yen	1/10 3/4	1/10 3/4	1/10 3/8	1/10 7/8
Lissabon	Escu. p. £	107 1/2	107 1/4	107	107 1/2
Mexico	d. per \$	23 3/4	23 1/2	23 1/2	23 3/4
Montevideo	d. per \$	50 1/2	50 1/2	50	50 1/2
Montreal	\$ per £	4.84 1/8	4.85 7/8	4.85	4.85 5/8
R.d. Janeiro	d. per Mil.	559 6/64	559	525 3/32	515 1/16
Shanghai	Sh. p. tael	2/7 13/16	2/7 13/16	2/7 3/4	2/8 1/8
Singapore	id. p. \$	2/38 1/32	2/41 6/64	2/38 1/32	2/43 1/32
Valparaiso 1). . . .	\$ p. £	39.59	39.61	39.60	39.68
Warschau	Zl. p. £	43 5/16	43.235	43 3/16	43 1/16

1) 90 dg.

ZILVERPRIJS

Londen¹⁾ N.York²⁾

GOUDPRIJS³⁾

Londen

15 Oct. 1928	26 9/16	58	15 Oct. 1928	84 1/11 1/2
16 " 1928	26 11/16	58	16 " 1928	84 1/11 1/8
17 " 1928	26 11/16	58 1/8	17 " 1928	84 1/11 1/2
18 " 1928	26 11/16	58	18 " 1928	84 1/11 1/2
19 " 1928	26 9/16	58	19 " 1928	84 1/11 1/2
20 " 1928	26 5/8	57 7/8	20 " 1928	84 1/11 1/2
22 Oct. 1927	25 7/8	56 3/8	22 Oct. 1927	84 1/11 1/2
20 Juli 1914	24 15/16	59	20 Juli 1914	84/11

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$ c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 'S RIJKS KAS.

De Minister van Financiën maakt bekend:

Vorderingen.	6 Oct. 1928	15 Oct. 1928
Saldo bij de Nederlandsche Bank	f —	f —
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten	f 827.558,99	f 1.345.106,04
Voorschot op ultimo Aug. 1928 aan de gem. op voor haar door de Rijks-administratie te heffen gemeentelijke inkomstenbelasting en opcenten op de Rijksinkomsten belasting	" 23.984.014,96	" 39.254.999,95
Voorschotten aan Suriname	" 10.177.838,99	" 10.176.898,99
Kasvord. weg. creditverst. a/h. buitenl. Daggeldleeningen tegen onderpand van Staatsschuldbrieven	" 135.862.050,30	" 134.066.547,55
Saldo der postrekeningen van Rijks-comptabelen	" 18.606.088,92	" 18.423.396,96
Vordering op het Staatsbedrijf der P., T. en T. 2)	—	—
Id. op andere Staatsbedrijven 2)	" 3.885.348,03	" 3.885.348,03
Verplichtingen.	6 Oct. 1928	15 Oct. 1928
Voorschot door de Nederl. Bank	f 13.264.068,87	f 12.069.196,61
Schatkistbiljetten in omloop 1)	" 69.052.000,—	" 69.047.000,—
Schatkistpromessen in omloop	" 91.550.000,—	" 84.250.000,—
Waarvan direct bij de Ned. Bank . . .	" 28.000.000,—	" 15.000.000,—
Zilverbons in omloop	" 11.917.530,—	" 11.769.001,50
Schuld a. d. Bank v. Ned. Gemeenten 2).	—	—
Id. aan Curaçao	" 13.767.309,61	" 16.968.156,14
Id. aan Ned.-Indië	" 174.120,42	" 173.504,53
Id. a. h. Alg. Burg. Pensioenfonds 2)	" 637.221,28	" 971.404,86
Id. a. h. Staatsbedrijf d. P., T. en T. 2)	" 35.072.972,80	" 32.720.876,25
Id. aan andere Staatsbedrijven 2)	" 1.565.000,—	" 1.565.000,—
Id. aan diverse instellingen 2)	" 7.874.356,86	" 7.901.234,86

1) Waarvan f 12.056.000 vervallende op 1 Juli 1929.

2) In regk.-crt. met 's Rijks Schatkist.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

Vorderingen:	13 Oct. 1928	20 Oct. 1928
Saldo bij 's Rijks kas	f 16.979.000,—	f 14.570.000,—
Saldo bij de Javasche Bank	" 14.071.000,—	" 17.832.000,—
Verplichtingen:	13 Oct. 1928	20 Oct. 1928
Betaalmiddelen in 's Lands Kas	—	—
Waarvan Muntbiljetten	—	—
Muntbiljetten in omloop	" 42.724.000,—	" 42.643.000,—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds . .	" 939.000,—	" 939.000,—
Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank . .	" 926.000,—	" 1.009.000,—

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 22 October 1928.

		Activa.		
Binnenl. Wis-	Hfdbk. f	57.522.522,11		
sels, Prom.,	Bijbnk. "	2.957.412,48		
enz. in disc.	Ag.sch. "	11.360.372,43	f	71.840.307,02
Papier o. h. Buiten. in disconto.....				
Idem eigen portef. . f		185.312.722,—		
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel. "				185.312.722,—
Beleeningen	Hfdbk. f	39.315.860,58		
incl. vrsch.	Bijbnk. "	8.087.317,24		
in rek.-crt.	Ag.sch. "	59.962.727,82		
op onderp.			f	107.365.905,64
Op Effecten..... f		102.671.605,64		
Op Goederen en Spec. "		4.694.300,—		
				107.365.905,64
Voorschotten a. h. Rijk				13.487.497,17
Munt en Muntmateriaal				
Munt, Goud	f	67.484.345,—		
Muntmat., Goud ..		367.503.862,77		
	f	434.988.207,77		
Munt, Zilver, enz. "		22.063.439,75		
Muntmat., Zilver ..				
				457.051.647,52
Belegging 1/5 kapitaal, reserves en pensioenfond's		24.656.753,38		
Gebouwen en Meub. der Bank		5.000.000,—		
Diverse rekeningen		34.346.835,98		
	f	899.061.668,71		
		Passiva.		
Kapitaal.....	f	20.000.000,—		
Reservefonds		7.157.903,12		
Bijzondere reserve		8.000.000,—		
Pensioenfond's		5.512.983,68		
Bankbiljetten in omloop.....		811.752.985,—		
Bankassigatiën in omloop.....		229.792,83		
Rek.-Cour. f Het Rijk				
saldo's: Anderen f		37.458.269,33		37.458.269,33
Diverse rekeningen		8.949.729,75		
	f	899.061.668,71		
Beschikbaar metaalsaldo	f	286.663.144,30		
Op de basis van 2/5 metaaldekking.....		116.774.934,90		
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is. "		1.433.315.720,—		

Voorname posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikk. Metaal-saldo	Dek-kings perc.
	Munt	Muntmat.				
22 Oct. '28	67.484	367.504	811.753	37.688	286.663	54
15 " '28	67.486	367.506	824.298	39.285	283.598	53
8 " '28	67.489	367.506	833.041	48.407	279.857	52
1 " '28	67.491	367.506	855.164	46.353	276.108	50 1/2
24 Sept. '28	67.400	367.521	797.162	38.322	289.930	54
17 " '28	67.397	367.521	803.308	33.938	289.493	54 1/2
24 Oct. '27	67.859	318.266	806.680	41.250	243.681	54
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521 1)	49

1) Op de basis van 2/5 metaaldekking. 2) Sluitpost activa.

SURINAAMSCHE BANK.

Voorname posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Discont.	Div. rekeningen 1)
15 Sept. 1928..	961	1.496	629	1.061	470
8 " 1928..	960	1.653	705	1.063	427
1 " 1928..	970	1.687	672	1.063	530
25 Aug. 1928..	976	1.518	739	1.058	523
18 " 1928..	975	1.585	607	1.062	534
17 Sept. 1927..	970	1.494	645	914	566
5 Juli 1914..	645	1.100	560	735	396

1) Sluitpost der activa.

JAVASCHE BANK.

Voorname posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikk. metaal-saldo
20 Oct. 1928	187.200		322.100	61.900	33.600
13 " 1928	187.200		327.500	50.300	36.080
6 " 1928	187.700		323.700	51.800	37.500
22 Sept. 1928	172.093	15.379	320.206	49.134	39.736
15 " 1928	172.282	14.917	324.106	40.938	41.181
8 " 1928	172.445	15.228	324.346	46.820	39.206
1 " 1928	172.501	14.515	318.636	44.314	41.836
22 Oct. 1927	183.353	17.242	320.944	83.269	120.052
23 Oct. 1926	198.705	28.379	333.104	72.274	146.491
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 2)

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Beleeningen	Diverse rekeningen 1)	Dek-kings-percentage
20 Oct. 1928		157.600		***	49
13 " 1928		154.300		***	50
6 " 1928		158.300		***	50
22 Sept. 1928	12.671	31.698	90.607	50.549	51
15 " 1928	13.060	29.765	89.341	49.313	51
8 " 1928	13.337	29.336	94.247	49.974	51
1 " 1928	13.358	27.071	91.556	47.145	52
22 Oct. 1927	11.902	25.518	129.102	40.737	50
23 Oct. 1926	12.270	25.084	103.309	43.594	56
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	44

1) Sluitpost activa. 2) Basis 2/5 metaaldekking.

BANK VAN ENGELAND.

Voorname posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes		
			Bedrag	Bankbilj.	Gov. Sec.
17 Oct. 1928	167.147	133.501	293.288	56.250	243.901
10 " 1928	167.501	134.194	295.831	56.250	246.502
3 " 1928	168.227	135.007	295.947	56.250	246.553
26 Sept. 1928	173.205	134.494	293.919	56.250	244.388
19 " 1928	176.080	133.773	294.499	56.250	245.046
12 " 1928	176.585	134.607	296.682	56.250	247.338
19 Oct. 1927	151.214	135.539	294.309	56.250	244.809
22 Juli 1914	40.164	29.317			

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dek-kings-perc. 1)
17 Oct. '28	34.015	41.490	11.217	100.012	53.397	48
10 " '28	31.110	45.183	13.934	97.751	53.057	47 1/2
3 " '28	37.110	40.668	10.006	102.446	52.970	47 1/8
26 Sept. '28	31.682	41.578	9.694	103.741	58.460	51 1/2
19 " '28	28.065	44.899	15.888	100.802	62.057	53 1/8
12 " '28	27.145	41.396	13.074	98.886	61.727	55 1/8
19 Oct. '27	47.550	56.177	22.097	99.381	35.425	29 3/16
22 Juli '14	11.005	33.633	13.736	42.185	29.297	52

1) Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voorname posten in miljoenen francs.

Data	Goud 1)	Zilver	Te goed in het buitenl.	Wis-sels	Waarv. op het buitenl.	Beleeningen	Renteloos voorschot a.d. Staat
12 Oct. '28	30.715	732	13.836	21.648	18.425	2.140	3.200
5 " '28	30.669	732	13.289	21.963	18.498	2.166	3.200
28 Sept. '28	30.623	732	12.692	22.629	18.473	2.017	3.200
21 " '28	30.568	732	12.985	21.072	18.472	2.021	3.200
13 Oct. '27	5.546	343	54	1.339	8	1.690	
23 Juli '14	4.104	640		1.541	8	769	

Data	Bons v. d. zelfst. amort. k.	Diver-sen 2)	Circulatie	Rekg. Courant		
				Staat	Zelfst. amort.k.	Parti-culieren
12 Oct. '28	5.930	1.196	62.021	7.675	3.865	5.459
5 " '28	5.930	1.421	62.606	7.584	3.676	4.972
28 Sept. '28	5.930	1.407	62.654	7.419	3.541	5.169
21 " '28	5.930	1.151	61.013	7.421	3.142	5.656
13 Oct. '27		24.526	55.404	66		10.697
23 Juli '14			5.912	401		943

1) Bij de stabilisatie van den franc op 25 Juni is de goudvoorraad gewaardeerd volgens de nieuwe waarde van den franc. 2) De schuld van den Staat aan de Banque de France is op 25 Juni afgelost. 3) Sluitpost activa.

DUITSCHER RIJKBANK.

Voornaamste posten in miljoenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan bij buitenl. circ. banken 1)	Deviezen als goud-dekking geldende	Andere wissels en cheques	Beleeningen
15 Oct. 1928	2.508,7	85,6	149,6	2.062,3	114,9
7 „ 1928	2.487,1	85,6	151,9	2.345,8	59,2
29 Sept. 1928	2.397,0	85,6	179,4	2.576,0	101,6
22 „ 1928	2.335,8	85,6	187,8	2.034,7	34,1
15 „ 1928	2.310,1	85,6	191,2	2.116,4	69,2
15 Oct. 1927	1.851,6	66,5	161,7	2.432,2	94,9
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effecten	Diverse Activa ²⁾	Circulatie	Rekg.-Crt.	Diverse Passiva
15 Oct. 1928	93,5	538,6	4.293,8	606,1	269,4
7 „ 1928	93,5	538,7	4.592,1	511,3	269,7
29 Sept. 1928	93,8	544,7	4.830,2	503,0	252,7
22 „ 1928	93,8	523,5	4.100,1	575,2	255,2
15 „ 1928	93,8	515,7	4.256,4	498,2	252,8
15 Oct. 1927	92,1	544,6	3.792,6	689,7	411,5
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,-	40,0

1) Onbelast. 2) W.o. Rentenbankscheine 15, 7 Oct., 29, 22, 15 Sept. '28, 15 Oct. '27, resp. 40; 27; 7; 35; 28; 14; 92 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË.

Voornaamste posten in miljoenen Belgas.

Data 1928	Goud		Goud en zilver b. d. schatkist	Binnen- en buitenlandsche wissels	Beleeningen op Belgische Staatsfondsen	Voorsch. ald. Staat voor ingetrokken markten	Circulatie	Rekg. Crt.	
	Munt en metaal	Te goed in en wisselop het buitenl.						Schatkist	Partic.
18 Oct.	808	513	44	590	53	373	2.248	14	84
11 „	808	512	44	591	55	373	2.280	2	67
4 „	808	511	44	590	59	373	2.260	30	60
27 Sept.	807	505	44	584	51	377	2.220	26	90
20 „	807	502	44	579	49	377	2.199	28	99
20 Oct. 1)	807	457	42	507	33	400	1.991	28	68

1) 1927.

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA. FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaalmiddel, Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In herdisc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
3 Oct. '28	2.616,6	1.248,3	134,8	1.025,9	310,0
26 Sept. '28	2.633,0	1.280,4	138,1	1.010,8	263,4
19 „ '28	2.625,9	1.239,1	142,4	1.093,8	237,2
12 „ '28	2.628,9	1.212,1	142,0	1.069,2	211,2
5 „ '28	2.609,1	1.148,8	138,1	1.080,1	186,8
29 Aug. '28	2.618,8	1.159,1	146,1	1.038,8	184,3
5 Oct. '27	2.965,8	1.607,6	136,8	462,5	262,2

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circulatie	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dekking-perc. 1)	Algem. Dekking-perc. 2)
3 Oct. '28	230,6	1.703,7	2.414,0	145,7	63,6	66,8
26 Sept. '28	229,0	1.681,6	2.366,2	145,6	65,1	68,5
19 „ '28	224,7	1.679,5	2.459,0	145,4	63,5	66,9
12 „ '28	221,3	1.688,3	2.388,1	145,0	64,5	68,0
5 „ '28	206,4	1.701,0	2.305,6	144,9	65,1	68,6
29 Aug. '28	209,0	1.651,0	2.324,7	144,9	65,9	69,5
5 Oct. '27	504,9	1.717,0	2.426,3	131,1	71,5	74,9

1) Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opeisbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. 2) Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Aantal banken	Disconto's en beleen.	Beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
26 Sept. '28	635	15.808	6.502	1.692	20.107	6.923
19 „ '28	635	15.869	6.526	1.739	20.220	6.914
12 „ '28	635	15.814	6.390	1.731	20.153	6.890
5 „ '28	635	15.847	6.405	1.666	20.058	6.900
29 Aug. '28	635	15.729	6.405	1.661	19.901	6.912
28 Sept. '27	660	14.942	6.042	1.723	19.915	6.332

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 22 October 1928.

Van de internationale fondsenmarkten is in de achter ons liggende berichtsweek die van New York wel het sterkst bewogen geweest. Ondanks de talrijke waarschuwingen, welke van verschillende zijden worden vernomen, heeft de hausse ter beurze bijna ononderbroken voortgang gehad. Alleen in de laatste dagen is eenige aarzeling ontstaan, doch de hieruit voortgekomen nadeelige koersverschillen zijn niet van grooten omvang geweest, absoluut noch in vergelijking met de voorafgegane opwaartsche beweging. Ook de toeneming van de makelaarsvoorschotten vermocht geen afbreuk te doen aan de algemeen opgewekte stemming. Als oorzaken worden te New York beschouwd de gunstige berichten omtrent den gang van zaken in nijverheid en handel en bovenal de verwachting, dat de heer Hoover als president zal worden gekozen.

In vergelijking met de markt te New York waren de Europeesche beurzen mat van toon, hoewel hier en daar toch wel iets van beteekenis is omgegaan. Dit was niet het geval voor de markt te Berlijn, waar men nog in een lustelooze en zeer kalme houding is blijven volharden. Tijdelijk hebben de berichten omtrent de onderhandelingen met betrekking tot het plan Dawes hierin eenige verbetering gebracht. De mededeelingen omtrent het gunstige onthaal, dat de heer Parker Gilbert bij zijn bezoek aan de Europeesche hoofdsteden heeft ondervonden, hebben de hoop doen ontstaan, dat binnen afzienbaren tijd een plan tot regeling van de Deutsche oorlogsschulden gemaakt zal kunnen worden. Krachtig is de invloed, welke hiervan is uitgegaan, echter niet geworden. De beurs werd overschaduwd door de pessimistische beschouwingen omtrent den gang van zaken in de automobiellindustrie en door de berichten in het algemeen, van een minder goeden economischen toestand. De koersen van de meeste aandeelen zijn langzaam afgebrokkeld, hoewel tegen het slot der berichtsweek wel eenig herstel is ingetreden, met name voor kunstzijde soorten.

Te Londen was de tendenz voor „gilt-edged” fondsen vast, doch voor aandeelen in binnenlandsche spoorwegondernemingen heeft eenig aanbod bestaan. Ook voor de overige afdelingen is de stemming min of meer mat geworden. Over het algemeen bestond voor industriele soorten de neiging tot winstneming. Een uitzondering hebben aandeelen in petroleumondernemingen gevormd, in verband met de transactie tusschen de Burmah Oil en de Koninklijke-Shellgroep. Talrijke nieuwe emissies hebben plaats gevonden, waarvan de meeste met graagte door het publiek werden genomen.

Te Parijs is de omvang van den handel nog niet toegenomen. Voor de meeste aandeelsoorten bestond geen belangstelling, zoodat op sommige dagen de noteringen, o.a. die van sommige bankaandeelen, vrij gevoelig achteruit liepen. Daarna is echter een herstel ingetreden, dat een goed deel van de koersverliezen heeft uitgewischt. Daarentegen is de aandacht voor vaste-rente dragende stukken iets grooter geworden. Het waren vermoedelijk eerder speculatieve posities, dan bona fide beleggingsportefeuilles, welke in deze fondsen werden samengesteld, gezien het feit, dat de kooplust gepaard is gegaan met allerlei geruchten omtrent een eventueel steunen van de „rente”markt door groote groepen belanghebbenden.

Ten onzent heeft de markt enkele groote schommelingen te zien gegeven. De beleggingsafdeeling is wederom zeer kalm geweest; fluctuaties van beteekenis zijn hier niet voorgekomen, terwijl ook de geldmarkt geen aanleiding tot ingrijpen in deze afdeeling heeft gegeven. 6% Ned. Werk. Schuld: 104⁵/₁₆; 104¹¹/₁₆; 4¹/₂% Ned. Werk. Schuld: 100¹/₈; 100³/₁₆; 5% Brazilië 1903 £ 100: 88¹/₂; 89; 5% Brazilië 1913 £ 20—100: 77¹/₂; 77³/₈; 8% Sao Paulo 1921: 106³/₄; 106³/₈.

Daarentegen heeft de suikermarkt voor verrassingen gezorgd. In den aanvang van de berichtsperiode viel reeds een iets betere tendenz op te merken, omdat de V.J.S.P. regelmatig voortging met afdoeningen van niet onbelangrijke hoeveelheden suiker uit oogst 1928. Plotseling echter ontstond bijzonder groote kooplust, toen bleek, dat ook suiker uit oogst 1929 reeds kon worden geplaatst. Dit feit heeft de situatie — welke kort te voren nog pessimistisch werd beoordeeld — optimistisch doen beschouwen en in verband hiermede werden ruime aankopen in tal van suikerfondsen opgemerkt. Dit is uit den aard der zaak gepaard gegaan met een stijging van het koerspeil, welke des te krachtiger is geweest, omdat belangrijke contramineposities, voornamelijk in H.V.A., bestonden. Cultuur Mij. der Vorstenlanden: 157, 160; H.V.A.: 662¹/₂; 677; Javasche Cultuur Mij.: 368, 384; Kalibagor: 350, 370; Maron: 245, 248¹/₂; Moormann: 319, 334; Ned. Ind. Suiker Unie: 245, 257¹/₂; Poerworedjo: 98³/₄; 104¹/₂; Sindanglaet: 380, 390; Tjepper: 680, 700; Watoetoelis Poppoh: 750, 780.

Ook de petroleumafdeeling heeft blijk gegeven van een opgewekte houding, in het bijzonder voor aandeelen Koninklijke

Petroleum Mij. Aanleiding tot de hernieuwde hausse werd gevonden in de hierboven reeds gereleveerde transactie Burmah-Oil-Koninklijke, en in het feit, dat vermoedelijk ook inschrijving op de nieuwe aandelen met minder dan vijf claims mogelijk zal worden gemaakt. Men verwacht hiervan een verminderd aanbod van claims. Ook aandelen Perlak Petroleum waren gezocht in verband met het aanboren van een bron op de terreinen der maatschappij. De hoogste koersen konden weliswaar niet behouden blijven, doch de stemming bleef opgewekt. Dordtsche Petr.: 443¹/₂, 456; Kon. Petr.: 463¹/₂, 477¹/₄; Perlak Petr.: 100¹/₂, 98¹/₄; Peudawa: 19⁵/₈, 20³/₄; Marland Oil: 39¹⁵/₁₆, 39²⁵/₃₂.

Ook *bankaandelen* hebben blijk gegeven van een herstel, althans voor zoover het de Indische soorten betreft. Aandelen Nederlandsche Handel Mij. gaven tijdelijk van een reactie blijk, doch uitsluitend voor de aandelen op rescontre, in verband met de groote positie, welke een in gebreke gebleven beurslid voor zijn rekening had genomen. Amsterdamsche Bank: 186, 186⁵/₈; Hollandsche Bank v. Z.-Amerika: 68¹/₂, 69; Incasso Bank: 123, 123¹/₄; Javasche Bank: 316, 313; Koloniale Bank: 239³/₄, 250; Ned. Ind. Handelsbank: 161¹/₄, 166; Ned. Handel Mij. C. v. A.: 172¹⁵/₁₆, 173³/₈; Robaver: 105³/₈, 106¹/₈; Twentsche Bank 140.

Van *industriële aandelen* waren kunstzijde soorten aanvankelijk verwaarloosd om tegen het slot der berichtswEEK krachtig te stijgen. Vervolgens waren Philips aandelen gevraagd, doch hier is juist op den laatsten dag een daling van betekenis ingetreden, vermoedelijk in verband met de meening, dat niet aanstonds een nieuwe emissie zal plaats vinden na de verhooging van het statutaire kapitaal. In het middelpunt der belangstelling stonden voorts aandelen Margarine Unie, Calvé-Delft, van Berkel's Patent, laatstgenoemde als gevolg van de verwachting van een goed jaarverflag en in verband met geruchten omtrent een bijschrijving op de aandelen. Calvé-Delft: 112, 122³/₄; Centrale Suiker Mij.: 78, 77; Van Berkel's Patent 286, 291⁵/₈; Holl. Kunstzijde Industrie: 208, 214¹/₂; Intern. Viscose: 113⁷/₈, 112¹/₂; Maekubee: 192⁷/₈, 191¹/₈; Margarine Unie: 242, 245; Ned. Kunstzijdefabriek: 421, 424¹/₂; Philips Gloeilampenfabriek (Gem. B. v. A.): 774, 784¹/₂; Ougrée Marhay: 362.50, 360.75; Separator: 175¹/₈, 177¹/₄; Zweedsche Lucifers: 458, 457.

Ook *mijnaandelen* waren opgewekt, in de eerste plaats Billiton, Boeton — waarvan het product blijkbaar ook in ons land wordt verwerkt — doch ook Algemeene Exploratie, Redjang Lebong en Singkep Tin. Alg. Exploitatie Mij.: 109³/₈, 114; Billiton 1e Rubriek: 876, 970; Boeton Mijnbouw Mij.: 199¹/₄, 218⁵/₈; Müller & Co. Mijnbouw Mij.: 102⁵/₈, 102¹/₂; Oost-Borneo: 68¹/₂, 69³/₄; Redjang Lebong: 148¹/₂, 153¹/₂; Singkep Tin Mij.: 354, 364.

De *scheepvaartafdeeling* heeft een niet onaanzienlijke verbetering kunnen ondergaan; vooral aandelen Koninklijke Ned. Stoomboot Mij. waren gevraagd in verband met geruchten, dat deze maatschappij van omvangrijk vervoer zou profiteren. Holland-Amerika Lijn: 75¹/₂, 78³/₄; Java-China-Japan Lijn: 132³/₄, 137³/₄; Kon. Ned. Stoomb. Mij.: 85¹³/₁₆, 92¹/₂; Ned. Scheepvaart Unie: 201¹/₂, 205; Nievelt Goudriaan: 110, 113³/₄; Stoomv. Mij. Nederland: 199, 203.

De *rubbermarkt* is kalm geweest met eenige neiging tot daling, doch met onbelangrijke verschillen. Amsterdam Rubber: 238³/₈, 238¹/₄; Deli Batavia: 161¹/₂, 161⁷/₈; Hessa Rubber: 308, 306¹/₂; Ind. Rubber: 275, 271; Java Caoutchouc: 152⁷/₈, 150; Kali Telepak: 253, 249; Majanglanden: 295, 290; Ned. Ind. Rubber & Koffie: 271, 268; Rotterdam Tapanoei: 107¹/₄, 106¹/₂; Serbadjadi: 183¹/₂, 182¹/₂; Sumatra Caoutchouc: 177³/₄, 172; Sumatra Rubber: 179, 180¹/₂; Ver. Ind. Cultuur

Ond.: 136, 134; Intercontinental Rubber: 107³/₃₂, 10.

Daarentegen was de *tabaksmarkt* iets sterker bewogen en meer verdeeld. Tegenover een reactie voor Deli Batavia en Senembah stond een koersverbetering van aandelen Deli Maatschappij. Arendsburg: 666¹/₂, 666; Besoeki Tabak Mij.: 520, 525; Deli Batavia: 527³/₄, 512; Deli Mij.: 428¹/₄, 424³/₄ (ex 10 % div.); Ngoepit: 345³/₄, 335; Oostkust 183³/₄, 182¹/₂; Senembah: 503¹/₂, 501.

De *Amerikaansche markt* was vast, voornamelijk voor aandelen American Smelting & Refining, Anaconda, Studebaker, enz. American Water Works: 61¹/₄, 60; Anaconda Copper: 167, 174¹/₄; Studebaker: 81⁵/₈, 81³/₄; U. S. Leather Comp.: 36¹/₄, 34¹/₂; U. S. Steel Corp.: 163, 160¹¹/₁₆; Atchison Topeka: 194¹/₄, 193; Erie: 58, 56³/₄; Missouri Kansas & Texas: 40, 43; New York Ont. & Western: 28, 27⁷/₈; Union Pacific Cy.: 198, 199; Wabash Railway: 78¹¹/₁₆, 77.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

23 October 1928.

Voor al in de eerste helft dezer week is de omzet aan de Europeesche tarwemarkt zeer bevredigend geweest, speciaal wat Engeland aangaat. Het feit, dat uit Canada het aanbod van tarwe vooral bestaat uit de lagere grades heeft er de zaken in Canadeesche tarwe niet belemmerd, omdat in dit seizoen deze goedkoopere Canadeesche tarwesoorten veel beter bruikbaar blijken te zijn als grondstof voor brood dan in vorige jaren het geval was. Zij worden dan ook in Engeland gaarne gekocht en de aanzienlijke omzet, welke aan het begin dezer week aan de Engelsche markt werd bereikt, bestond voor een groot gedeelte uit deze lagere Canadeesche grades. Bovendien werden ook vrij wat zaken gedaan in Plata-tarwe en ook op het vasteland bestond op verschillende markten goede kooplust. In Engeland werd de vaste stemming der markt in de hand gewerkt door de voortgaande Britsch-Indische vraag naar Australische tarwe, welke het aanbod van deze tarwesoort zoowel voor ouden als voor nieuwen oogst beperkte. Ook Platatarwe werd weder naar Britsch-Indië verhandeld. Canadeesche voortarwe werd zoowel naar het vasteland als naar Engeland verkocht en uit het ruime aanbod van deze kwaliteit bleek weder, dat de vorstschade in Canada tenslotte toch lang niet onbetekenend is geweest. Na eenige dagen is echter de vraag naar tarwe in Engeland weder minder geworden en de markt kwam weder meer onder den indruk van de ongekend groote hoeveelheden tarwe, welke speciaal aan de Canadeesche markten worden aangevoerd. De zichtbare voorraad in Canada bedroeg omstreeks het midden der week reeds meer dan 134 miljoen bushels tegen 46 miljoen op het overeenkomstige tijdstip van het vorige jaar. De gezamenlijke zichtbare voorraad in de Vereenigde Staten en Canada wordt berekend op 266 miljoen bushels tegen 142 miljoen in het vorige seizoen om dezen tijd en het is geen wonder, dat velen twijfelen aan de mogelijkheid om met zulke enorme voorraden den tarweprijs te handhaven. In de tweede helft der week zijn dan ook aan de termijnmarkt te Chicago en Winnipeg de tarweprijzen vrij wat gevallen. In vergelijking met den 15den sloot Chicago op 22 October 3 dollarcent per 60 lbs. lager, en te Winnipeg bedroeg de verlaging 1 à 2 cent.

Behalve in de groote Noord-Amerikaansche voorraden vindt deze prijsdaling ook haar oorzaak in den regenval in het wintertarwegebied der Vereenigde Staten, waar reeds geruimen tijd over droogte was geklaagd. Op het Zuidelijk halfrond blijven de oogstvooruitzichten goed, doch in Argentinië is de prijsdaling langzamer in haar werk gegaan dan in Noord-

INDUSTRIËELE DISCONTO MAATSCHAPPIJ

AMSTERDAM

LONDEN

BERLIJN

PARIJS

KOPENHAGEN

MAATSCHAPPELIJK KAPITAAL / 10.000.000.—

VOLGESTORT GEPLAATST EN RESERVES / 8.900.000.—

Financiering van den afzet van industriële producten.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	14/20 Oct. 1928	Sedert 1 Jan. 1928	Overeenk. tijdvak 1927	14/20 Oct. 1928	Sedert 1 Jan. 1928	Overeenk. tijdvak 1927	1928	1927
Tarwe	35.493	1.820.688	1.737.278	—	58.843	39.252	1.879.531	1.777.530
Rogge	4.833	170.317	331.814	—	—	743	170.317	332.557
Boekweit	—	13.775	15.985	—	—	67	13.775	16.052
Maïs	14.066	841.990	1.135.446	2.635	175.593	186.760	1.017.583	1.322.206
Gerst	27.666	367.640	383.257	752	10.177	11.699	377.817	394.956
Haver	4.388	162.375	180.186	—	617	2.829	162.992	183.015
Lijnzaad	3.864	158.651	201.981	17.309	316.939	184.923	475.590	386.904
Lijnkoek	8.182	162.929	154.900	—	1.184	—	164.113	154.900
Tarwemeel	3.588	87.977	90.217	1.021	30.496	35.415	118.473	125.632
Andere meelsoorten	895	8.675	9.775	—	—	—	8.675	9.775

Amerika. Eerst op 22 October heeft ook aan de termijnmarkten te Buenos Aires en Rosario een flinke prijsdaling plaats gevonden, waardoor de prijzen voor oude tarwe 15 à 20 centavos per 100 KG. lager kwamen dan een week tevoren. Voor nieuwe tarwe (Februari-termijn) bedroeg de verlaging 10 centavos.

Dat Argentinië voor tarwe aanvankelijk niet flauwer is geweest, heeft samengehangen met de zoowel in Engeland als op het vasteland goede vraag voor deze tarwesoort, die zich ook op het vasteland bleef handhaven toen in Engeland de vraag weder wat was afgenomen. Dat dit laatste het geval was, is gedeeltelijk veroorzaakt door afname van den kooplust in Britsch-Indië, dat zelfs eenige reeds gekochte partijen ten wederverkoop aanbod. In Russische berichten is bij voortduring sprake van de moeilijkheden, welke ondervonden worden bij het vervoer van tarwe en rogge uit de gebieden van goede oogsten naar de gedeelten van Rusland, welke een onvoldoende opbrengst hebben gehad. Zelfs schijnt het mogelijk te zijn, dat men in Rusland niet zal kunnen ontkomen aan de noodzakelijkheid van export uit Siberië en Noord-Rusland, omdat de mogelijkheid om de daar aanwezige overschotten naar Oekraïne en Zuid-Rusland te vervoeren, onvoldoende is.

In overzeesche rogge bleven ook deze week de zaken weder klein en de verschepingen ondergaan nog steeds geen vermeerdering. Nederland koopt van tijd tot tijd Noord-Amerikaansche rogge ter verscheping van Golfhavens en ook in Scandinavië blijft men wel overzeesche rogge koopen, doch voor een zeer groot gedeelte wordt de Europeesche behoefte aan rogge bij voortduring gedekt uit eigen oogsten. Aan de termijnmarkt te Chicago is de roggeprijs deze week nog wat verder gedaald, doch van grooten omvang is de prijsverlaging ook nu weder niet geweest. Zij bedroeg van 15 tot 22 October slechts $\frac{3}{8}$ à $\frac{3}{4}$ dollarcent per 56 lbs.

Voor maïs is de stemming in den loop dezer week weder veel verbeterd. Aanvankelijk was de markt nog wat weifelend en de termijnmarkt in Argentinië toonde nauwelijks neiging tot prijsstijging. Wel bleven de Argentijnsche verschepers vooral voor latere aflading hunne hooge prijzen handhaven, doch naar verschillende invoermarkten zagen zij zich genoodzaakt om voor stoomende Platamaïs met een vrij wat lageren prijs genoeg te nemen. Binnen enkele dagen waren deze partijen echter grootendeels opgenomen en tevens verbeterde in Engeland de vraag, die aanvankelijk niet groot was geweest. Het bleek namelijk, dat het met de voorspelde vroege aanvoeren van nieuwe maïs aan de Noord-Amerikaansche markten nog zoo'n vaart niet liep. Juist de verwachting van ruime verschepingen uit Noord-Amerika gedurende November en het begin van December had den ondernemingslust aan de maïsmarkt doen afnemen, doch zoowel in Engeland als in Nederland bleek voor die eerste Noord-Amerikaansche maïs zeer goede vraag te bestaan, terwijl tevens het aanbod al spoedig sterk afnam en voor November aflading zelfs geheel verdween. Wel blijven de berichten omtrent de nieuwe Noord-Amerikaansche maïs gunstig, doch Chicago gaf al spoedig van een vastere stemming blijk en ook voor andere soorten heeft, in verband daarmee, de markt zich in de tweede helft der week flink hersteld, vooral toen aan de Argentijnsche termijnmarkten de maïsprijzen eveneens een verhooging ondergingen. De in Europa arriveerende maïs vond gemakkelijk plaatsing en de markt werd nog verder gesteund door den zeer kleinen omvang van de Argentijnsche verschepingen. De naar Europa onderweg zijnde hoeveelheid maïs is deze week weder afgenomen en zij is nu zelfs vrij wat kleiner dan in het vorige jaar om dezen tijd. Behalve in Noord-Amerikaansche maïs op spoedige posities, waarvoor de prijzen in den loop der week aanzienlijk zijn gestegen, worden ook op aflading gedurende de wintermaanden geregeld zaken gedaan, en Nederland doet daaraan in ruime mate mede. Na het verhoogde prijspeil, dat daarvoor in het begin der week werd bereikt, zijn de prijzen slechts weinig meer veranderd. Platamaïs is echter vooral wat reeds afgeladen partijen betreft, vrij wat duurder geworden en er zijn daarin

vooral naar Nederland en België zeer groote zaken gedaan. Men raakt weder meer en meer doordrongen van de overtuiging, dat de maïsprijzen nog wel eens verder zouden kunnen stijgen, omdat aan te nemen valt, dat Argentinië niet weder in het zeer snelle tempo van het begin van dit seizoen zal gaan verschepen, Zuidoostelijk Europa zoo goed als geen maïs voor uitvoer beschikbaar zal hebben, uit Zuid-Afrika het aanbod ook al niet groot is en binnen enkele maanden de Vereenigde Staten de voornaamste leverancier van maïs zullen zijn en dus de groote kans bestaat, dat zij van die positie gebruik zullen maken om de prijzen op een hoog peil te houden. Sedert 15 October is te Chicago December-maïs $\frac{2}{8}$, Maart $\frac{1}{4}$ en Mei $\frac{7}{8}$ dollarcent per 56 lbs. in prijs gestegen, terwijl aan de Argentijnsche termijnmarkten een verhooging van 5 à 15 centavos per 100 KG. plaats gevonden heeft. Op den 22sten was de stemming er wat flauwer geweest, waaronder op den volgenden dag ook in Europa de stemming voor Platamaïs eenigszins leed.

Voor gerst is de markt gedurende de laatste dagen langzamerhand van aspect veranderd. In het begin der week hadden de bekende moeilijkheden met Noord-Amerikaansche voergerst nog steeds tengevolge, dat de markt daarvoor zeer gedrukt was en verschillende Duitsche houders bereid waren tot zeer lage prijzen hun gerst naar het buitenland, waarvoor dan speciaal Nederland en België in aanmerking kwamen, te verkoopen. Tegelijkertijd werden voor Donaugerst en andere soorten in Duitschland nog steeds weder hoogere prijzen betaald. In Nederland echter nam de vraag voor Noord-Amerikaansche voergerst steeds toe, omdat men daar bij het voederen dezer gerstsoort lang niet in zoo sterke mate bezwaren ontmoet als in Duitschland. Tenslotte echter schijnt daarin ook in Duitschland eenige verbetering in te treden, want verschillende partijen zijn in de Noord-Duitsche havens de laatste dagen door den vertegenwoordiger der regeering tot den invoer toegelaten. Gedeeltelijk in verband hiermede, doch ook wegens de vaste maïsmarkt neemt in Nederland de vraag voor Noord-Amerikaansche voergerst nog steeds toe en zijn daarvoor de prijzen geleidelijk gestegen, zoowel voor spoedige posities als op latere aflading. Op levering in de eerste maanden van 1929 worden tegenwoordig in Nederland in deze gerstsoort groote zaken gedaan en de mogelijkheid schijnt te bestaan, dat ook Duitschland binnenkort weder als koper aan de markt zal komen. Ook Engeland is deze week geregeld voortgegaan met het koopen van Noord-Amerikaansche voergerst en ofschoon ook daar wel over de eigenaardige eigenschappen dezer gerst wordt geklaagd, zijn de daardoor veroorzaakte bezwaren daar blijkbaar niet onoverkomelijk. Aan de termijnmarkt te Winnipeg is gerst in den loop der week wat in prijs gedaald doch wegens hoogere vrachten was dit nauwelijks voelbaar in de prijzen, waartoe naar Europa werd geoffreerd. Zeer veel gerst is deze week weder uit Noord-Amerika verscheept en ook van den Donau waren de afladingen vrij ruim. Tot de hooge prijzen, welke voor Donaugerst werden gevraagd, zijn zaken eigenlijk slechts naar Noord-Duitschland mogelijk en voor de partijen, welke naar Rotterdam en Antwerpen worden gehandeld, zien de houders zich genoodzaakt met lagere prijzen genoeg te nemen. Gedurende de laatste dagen der week is de termijnmarkt voor gerst te Winnipeg niet weder vaster geloopt, doch op 22 en 23 October is Noord-Amerikaansche gerst vooral in spoedige posities, waarvoor in Nederland de prijzen zoo sterk waren gedrukt, veel vaster geworden met toenemende vraag.

Voor buitenlandsche haver is de vraag in Engeland deze week iets beter geweest, doch van grooten omvang is de omzet nog niet. Behalve de goedkoope Noord-Amerikaansche soorten kocht men nieuwe Chili- en Plata-haver en geregeld is ook Duitsche haver naar Engeland verkocht. Deze laatste soort vindt ook in Nederland geregeld koopers, terwijl daarheen ook uit Noord-Amerika in beperkte mate zaken tot stand komen.

SUIKER.

Uitgezonderd Java waren de verschillende groote suikermarkten ook de afgelopen week weinig interessant.

Op de termijnmarkt in New York waren de fluctuaties uiterst gering en toonden openings- en slotnoteringen alsmede die voor Spot Centrifugals geen verschil.

Voor Cuba en andere ruwsuiker betaalden raffinadeurs een fractie minder dan de vorige week en wel 2.5/32 d.c. c. & fr. New York.

De ontvangsten in de Atl. havens der V. S. bedroegen deze week 30.000 tons, de versmeltingen 58.000 tons tegen 56.000 tons in 1927 en de voorraden 311.000 tons tegen 210.000 tons.

De laatste Cuba statistiek is als volgt:

Table with 4 columns: Year (1928, 1927, 1926) and Ton. Rows include: Cubaansche prod. tot 16 Oct., Consumptie, Weekontv. afscheephavens, Totaal sedert 1 Jan., Weekexport, Totale export sedert 1 Jan., Voorraad afscheephavens, and Voorraad Binnenland.

Op de termijnmarkt in Londen brokkelden de noteringen tusschen 2 1/2 d. en 3 d. af, terwijl de ruwsuikermarkt op de volgende noteringen sloot:

Dec. Sh 9/6; Mrt. Sh 9/9; Mei Sh 9/10 1/2; Aug. Sh 10/1 1/2; Sept. Sh 10/2 1/2.

Op Java verkochten de V.I.S.P. uit oogst 1928 verdere 213.500 tons Superior tot f 13,50, waaronder 15.000 tons met de bekende verschepingsoptie tot f 12,50 en verder 47.000 tons Hoofdsuiker tot f 12,25.

Buitendien werden uit oogst 1929 verkocht 13.000 tons Sup. tot f 13,50; 40.000 tons Melasse tot f 10,50-f 11,25 en 6.000 tons Stroopsuiker tot f 14,25.

De markt voor tweedehandsh suiker was stil met weinig verandering in de noteringen.

De September-afschepingen van Java bedroegen volgens officieele gegevens 227.000 tons tegen 292.800 tons verleden jaar.

Hier te lande werkten de verdere V.I.S.P. afdoeningen op Java stimulerend op de aanvankelijk teruggelopen noteringen van den termijnbeurs en kreeg een vaste stemming de overhand. Daarna werd het aanbod weder ruimer; het slot was echter prijshoudend met f 14 3/8 voor December; f 14 5/8 voor Mrt.; f 14 3/4 voor Mei en f 15,- voor Augustus.

De omzet bedroeg deze week 6450 tons.

NOTEERINGEN.

Table with columns: Data, Amsterdam per Oct./Dec., Londen (Tates Cubes No. 1, White Java's f.o.b. per Oct./Dec., Cuba's 96° c.i.f. October), New York 96° Centrifugals loco \$ cts.

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons. Manchester, d.d. 17 October 1928.

Prijzen van Amerikaansche katoen zijn gedurende de afgelopen week vaster geweest. De markt is zeer gevoelig voor weerberichten en de totaal opbrengst van den oogst zal nauw samenhangen met het weer in de eerstkomende weken en het risico van vroegtijdige vorst. Speculantten zullen wel het meest van deze condities profiteren, zoodat wij zeer waarschijnlijk een zeer onrustige periode tegemoet gaan.

De Amerikaansche garenmarkt is vaster. Prijzen zijn in overeenstemming met het ruwe materiaal gestegen, doch koopers voelen er nog niet veel voor de verhoogde noteringen te betalen. Naar grove garens bestaat weinig vraag.

STATISTISCH OVERZICHT

Large statistical table with multiple columns for different goods: TARWE, ROGGE, MAIS, GERST, LIJNZAAD, STEENKOLEN, PETROLEUM, IJZER, KOPER. Includes sub-columns for fl. and %.

1) Men zie voor de toelichting op dezen staat de nummers van 8 en 15 Augustus 1928 (No. 658 en 659) pag. 689/90 en 709. 2) = Western vóór de invoering van *

* Manitoba No. 3. † Zuid-Russische.

betere marges te verkrijgen. In getwijnde bundelgarens zijn sedert ons vorig bericht flinke verkoopen tot stand gekomen, speciaal voor verfgoed. Naar Egyptische garens bestaat weinig vraag en prijzen zijn vaster. Er worden dan ook voornamelijk slechts kleine hoeveelheden verkocht, hoewel er verschillende goede posten voor fijne doubling weft cops geboekst zijn. Ook in ringbeams worden in de nummers 50er goede zaken gedaan. In getwijnde garens, zoowel voor de binnenlandsche markt als voor export, bestaat weinig vraag. De cijfers van den Board of Trade betreffende den export gedurende de maand September geven stof tot nadenken, daar deze totaal 11.244.500 pond bedragen tegen 15.807.200 dezelfde maand verleden jaar en 12.142.000 pond in 1926. Die voor Duitschland bedroegen ruim 2½ miljoen pond minder en voor Nederland en Polen elk ongeveer 1 miljoen pond minder. Deze cijfers (met die voor Zwitserland en België, die 600.000 pond minder afnamen) veroorzaken de grootste afname, terwijl de grootste toename voor rekening van den Balkan komt en iets meer dan 400.000 pond bedraagt.

Er bestaat een goede algemeene vraag naar manufacturen. Over het algemeen zijn biedingen nog te laag om tot zaken te leiden, doch er schijnt voldoende vraag te zijn, zoodra men slechts meer vertrouwen in de tegenwoordige prijzen heeft. Men moet niet vergeten, dat, hoewel prijzen de laatste weken nog al gefluctueerd hebben, doekprijzen geregeld omhoog zijn gegaan.

De markt heeft meer ruggegraat en in Lancashire is men eerder geneigd hogere dan lagere prijzen te vragen. Wij zijn nog geheel onder den invloed van American Cotton Reports en katoenprijzen worden dagelijks met zeer veel belangstelling gevolgd.

Liverpoolnoteringen	Oost. koersen	9 Oct.	16 Oct.
		10 Oct.	17 Oct.
F.G.F. Sakellaridis	17,55	18,20	T.T. op Br.-Indië 1/6 1/2 1/6 3/4
G.F. No. 1 Oomra	6,60	6,95	T.T. op Hongkong 2/0 1/2 2/0 1/4
			T.T. op Shanghai 2/7 1/2 2/7 1/2

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens. (In duizendtallen balen).

	1 Aug. '28 tot 12 Oct. '28		Overeenkomstige periode	
	1927	1926	1927	1926
Ontvangsten Gulf-Havens.	***	2763	3514	
„ Atlant.Havens	***			
Uitvoer naar Gr. Brittannië	***	175	389	
„ „ t Vasteland etc.	***	1124	1179	
„ „ Japan.....	***	261	179	

Voorraden. (In duizendtallen balen).

	12 Oct. '28	Overeenkomstig tijdstip	
		1927	1926
Amerik. havens.....	***	1974	1889
Binnenland	***	863	968
New York	***	220	95
New Orleans	***	330	330
Liverpool	223	629	379

KOFFIE.

De min of meer weifende houding van de koffiemarkt, waarover reeds in het vorig overzicht werd gesproken, leidde in den loop dezer week tot een wel niet groote, maar toch ook niet geheel onbelangrijke daling der vraagprijzen in de verschillende productielanden. In Brazilië liepen de kost- en vrachtaanbiedingen van Santos 1/- à 2/- terug en die van Rio zelfs 1/6 à 2/-. Uit Nederlandsch-Indië kwamen van Robusta offertes, welke voor Palembang slechts 1/4 à 1/2 ct., doch voor de andere ongewasschen soorten 1 à 1 1/4 ct. lager waren dan een week geleden, terwijl de aanbiedingen van gewasschen Robusta, welke trouwens op het oog slechts sporadisch voorkomen, ook iets lager waren. De verschillende gewasschen Centraal-Amerikaansche soorten van den nieuwen oogst (dat is dus aflading in het begin van 1929) waren ook in de meeste gevallen iets gemakkelijker.

Alhier bleven de officieele loco-noteringen onveranderd vastgesteld op 65 ct. per 1/2 KG. voor Superior Santos en 53 ct. voor Robusta, doch de afzet liet nog altijd te wenschen over.

Aan de Rotterdamse termijnmarkt liepen de noteringen van het Gemengd contract 7/8 à 1 1/8 ct. terug, om daarna op een iets vastere houding van Brazilië voor enkele maanden wederom een fractie aan te trekken.

Berichten uit Brazilië vermelden, dat de September-bloesem van den oogst 1929/30 goed is verlopen en dat de vooruitzichten gunstig blijven. Omtrent den loopenden Santos-oogst wordt gemeld, dat deze waarschijnlijk nog kleiner zal uitvallen dan verwacht werd en dat ook de Rio-oogst in elk geval zeer klein zal zijn.

De uitvoer van Nederlandsch-Indië was vanaf 1 Mei — op welken datum gerekend wordt, dat de Robusta's beginnen af te komen — tot begin Augustus 722.000 balen tegen 352.000 balen in dezelfde maanden van 1927, dus dit jaar ruim tweemaal grooter dan verleden jaar. In de maand September bedroeg de uitvoer 231.000 balen tegen 168.000 balen verleden

HT VAN GROOTHANDELSPRIJZEN¹⁾

TIN	KATOEN	WOL	WOL	RUBBER ⁴⁾	SUIKER	KOFFIE	THEE	Indexcijfer	Indexcijfer
locoprijzen	for Middling	gekamde	gekamde	Standaard	Witte kristal-	Robusta	Afl. N.-I. thee.	v/h. Centr. B.	van The
Londen per	locoprijzen	Australische,	Australische,	Standaard	suiker loco	Locoprijzen	A'dam gem. pr.	v. d. Stat.,	Economist,
Eng. ton	New York	Merino, 64's Av.	Crossbred Col-	Ribbed Smoked	R'dam/A'dam.	Rotterdam	Java- en Suma-	herleid	herleid
	per lb.	loco Bradford	onial Carded,	loco Londen	per 100 K.G.	per 1/2 K.G.	trathee p. 1/2 K.G.	van 1913 = 100	van 1901-5 = 100
		per lb.	50's Av. loco	per lb.				tot 1925 = 100	tot 1925 = 100
£	cts.	pence	pence	Sh.	h.	cts.	cts.	100,0	100,0
261.17-	100,0	23,25	55,00	100,0	29,50	100,0	61,375	100,0	100,0
283.6/-	108,2	20,75	48,75	88,6	26,00	113,0	57,5	93,7	98,7
286.3/-	109,3	20,55	48,50	84,7	27,625	88,8	58	94,5	96,1
285.14/-	109,1	19,40	47,50	86,4	25,50	86,4	57,25	93,3	93,5
282.19/6	108,1	19,10	47,50	86,4	25,00	84,7	54,25	88,4	97,5
288.14/6	102,6	18,95	47,50	86,4	24,25	82,2	55	89,6	102,25
288.13/6	102,6	18,45	47,50	86,4	24,00	81,4	56	91,2	100
283.6/-	108,2	18,80	47,50	86,4	23,75	80,5	57	92,9	105,6
294.10/6	112,5	18,45	47,50	86,8	24,50	83,1	57,75	94,1	105,6
307.19/6	117,6	17,35	47,50	88,6	25,25	85,6	57,25	93,3	103,8
314.14/6	120,2	13,25	47,50	86,4	24,75	83,9	58,6	95,3	103,8
308.1/6	117,7	12,90	44,75	81,4	24,00	81,4	58,6	95,3	105,9
307.-/6	117,3	12,60	44,75	81,4	24,50	83,1	59,1	97,2	100,9
299.13/6	114,4	13,45	45,00	81,8	25,25	85,6	59,1	98,7	100,9
309.8/6	118,2	14,15	46,25	84,1	26,00	88,1	59,1	98,7	100,9
312.15/-	119,4	14,25	47,75	86,8	26,00	88,1	59,1	98,7	100,9
304.1/-	116,1	14,75	47,50	86,8	26,50	89,8	59,1	98,7	100,9
295.12/-	112,9	16,15	47,00	86,4	26,25	89,0	59,1	98,7	100,9
296.9/6	113,2	16,85	47,00	85,5	26,00	88,1	59,1	98,7	100,9
289.15/6	110,7	17,90	47,25	85,9	26,00	88,1	59,1	98,7	100,9
292.-/6	111,5	19,70	48,50	88,2	26,50	89,8	59,1	98,7	100,9
287.12/6	109,8	22,05	48,50	88,2	26,50	89,8	59,1	98,7	100,9
284.2/6	100,9	20,65	48,50	88,2	26,50	89,8	59,1	98,7	100,9
284.4/6	100,9	20,25	48,50	88,2	26,50	89,8	59,1	98,7	100,9
286.13/6	101,8	19,70	48,50	88,2	26,50	89,8	59,1	98,7	100,9
285.1/-	97,4	19,25	48,50	88,2	26,50	89,8	59,1	98,7	100,9
283.10/6	89,2	18,35	48,50	88,2	26,50	89,8	59,1	98,7	100,9
283.17/6	89,3	19,35	48,50	88,2	26,50	89,8	59,1	98,7	100,9
284.6/-	89,5	20,65	48,50	88,2	26,50	89,8	59,1	98,7	100,9
280.13/6	88,1	21,55	48,50	88,2	26,50	89,8	59,1	98,7	100,9
218.8/6	83,4	21,35	48,50	88,2	26,50	89,8	59,1	98,7	100,9
211.19/-	80,9	21,75	48,50	88,2	26,50	89,8	59,1	98,7	100,9
211.18/-	80,9	19,30	48,50	88,2	26,50	89,8	59,1	98,7	100,9
214.7/6	81,9	18,55	48,50	88,2	26,50	89,8	59,1	98,7	100,9
222.17/6	85,1	19,30	48,50	88,2	26,50	89,8	59,1	98,7	100,9
218.17/6	83,6	19,10 ⁵⁾	46,00 ⁵⁾	83,6 ⁹⁾	27,50 ⁹⁾	94,1 ⁸⁾	59,1	98,7	100,9
220.-/6	84,0	20,05 ⁷⁾	46,00 ¹⁰⁾	83,6 ¹⁰⁾	27,00 ¹⁰⁾	91,5 ¹⁰⁾	59,1	98,7	100,9
224.17/6	85,9	20,05 ⁷⁾	46,00 ¹⁰⁾	83,6 ¹⁰⁾	27,00 ¹⁰⁾	91,5 ¹⁰⁾	59,1	98,7	100,9

de huidige officieele noteeringswijze (Jan. 1928). ³⁾ = Malting vóór de invoering van de huidige offic. noteeringswijze (Jan. 1928). ⁴⁾ Jaar- en maandgemiddelden afgerond op 1/8 pence. ⁵⁾ 5 Oct. ⁶⁾ 12 Oct. ⁷⁾ 19 Oct. ⁸⁾ 4 Oct. ⁹⁾ 11 Oct. ¹⁰⁾ 18 Oct.

jaar, zoodat in de vijf maanden van 1 Mei tot 30 September dit jaar uitgevoerd werden 953.000 balen tegen 520.000 balen verleden jaar. De groote uitvoer tot nu toe in het loopende jaar geeft gegronde aanleiding tot de verwachting, dat de Nederlandsch-Indische oogst, en wel in het bijzonder die van Robusta, in dit seizoen veel vroeger tot afscheep zal zijn gekomen dan in het vorige. Op 30 September 1927 waren van dien oogst, die dat jaar bedroeg 2.032.000 balen (waarvan 1.897.000 balen Robusta) 1.512.000 balen nog niet tot afscheep gekomen, terwijl van de voor het loopende jaar geraamde hoeveelheid van ca. 1.900.000 balen (waarvan ca. 1.770.000 balen Robusta) op 30 September 1928 niet meer dan ca. 947.000 balen onafgescheept waren.

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping zijn thans ongeveer 101/9 à 104/- per cwt. en van dito Prime ongeveer 104/3 à 106/-, terwijl zij van Rio type New-York 70 met beschrijving, prompte verscheping, bedragen 79/6 à 80/-.

Van Robusta op aflading van Nederlandsch-Indië zijn de prijzen in de eerste hand op het oogenblik:

Palembang Robusta, October-verscheping, 40 ct.; Palembang Robusta, November-verscheping, 40¹/₃ ct.; Benkoelen Robusta, October-verscheping, 42 ct.; Mandheling Robusta, October-verscheping, 45¹/₄ ct.; alles per ¹/₂ KG., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

De slot-noteringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Dec.	Maart	Mei	Sept.
22 Oct.	\$ 16,10	\$ 15,40	\$ 14,95	\$ 14,25
15 "	" 16,39	" 15,79	" 15,36	" 14,65
8 "	" 16,39	" 15,85	" 15,49	" 14,79
1 "	" 16,20	" 15,63	" 15,30	" 14,70

Rotterdam, 23 October 1928.

THEE.

De stemming op de theemarkt in de afgelopen week trok iets aan en konden de prijzen ten slotte over de geheele linie iets verbeteren, welke prijsverbetering ditmaal voornamelijk tot uitdrukking kwam in de ordinaire en midden kwaliteiten.

Het schijnt dat ook dit jaar op Java geen sprake is van een krachtigen Oost-moesson met daaraan gepaard gaande inkrimping van de thee-productie, waar September een uitvoercijfer laat zien van 4.087.000 KG., welke hoeveelheid slechts 70.000 KG. minder is dan die van verleden jaar over de zelfde maand, toen er ook weinig last werd ondervonden van den Oost-moesson. Amsterdam, 22 October 1928.

STEENKOLEN.

In Engeland zal vermoedelijk met behulp van de Trade Facilities Act de praktische studie van de lage temperatuurs carbonisatie worden ingeleid. De uitkomsten zullen van groot belang zijn voor de geheele kolenindustrie, die weinig minder dan een omwenteling zal doormaken, indien de commerciële bruikbaarheid van het systeem kan worden aangetoond.

De markten zijn vrij algemeen vast. Er is overal wat meer vraag te constateeren, die vermoedelijk verband houdt met de gewone najaarsbehoeften.

De prijzen zijn:

Northumberland Ongezeefde f	9.50
Durham "	10.20
Cardiff 2/3 large 1/3 smalls	12.25
Schotsche Gezeefde (Pr. Lothians) ..	9.90
Yorkshire gewasschen Doubles ...	11.75
Westfaalsche Vefförder	13.75
" Vetstukken	15.—
" Smeenootjes	14.50
" Gasvlamföder	13.75
" Gietcokes	16.75
Hollandsche Eierbriketten	15.—

alles per ton van 1000 KG. franco station Rotterdam/Amsterdam.
Ongezeefde bunkercolen f.o.b. Rotterdam/Amsterdam f 10.—
Markt vast. 23 October 1928.

IJZER.

Op de Belgische markt, waar op het oogenblik de vraag het aanbod overtreft, bleef, evenals op de Fransche ruwijzermarkt de toestand gunstig. Op de Clevelandmarkt is nog steeds geen verbetering te bespeuren.

Het O.S.P.M. (Frankrijk) heeft besloten tot een prijsverhoging van de hematietprijzen met 10 frs. m.i.v. 18 October. Het Roheisenverband heeft de prijzen voor November onveranderd gelaten. In tegenstelling met wat de vakpers meldde over het handhaven van de prijzen door het Fransch-Belgisch-

Luxemburgsch gieterij-ijzerkartel tot het eind van dit jaar, heeft het kartel besloten den prijs voor de Belgische markt met 5 frs. tot 590—600 frs. per ton te verhoogen. Ook de exportprijzen hebben een verhoging ondergaan. Die voor Holland is ongewijzigd gebleven, nl. 67 sh. franco Hollandsche grens.

In den toestand van de staalmarkt kwam in de afgelopen veertien dagen geen verandering.

VRACHTENMARKT.

De betere stemming van de Noord-Amerikaansche graanvrachtenmarkt bleef de afgelopen week voortduren. De vrachten zijn ¹/₂ cent opgelopen en bleven vast, speciaal van de St. Lawrence. Van Montreal werd November tonnage bevracht naar Antwerpen of Rotterdam tegen 15¹/₂ cents en naar Avonmouth tegen 3/6 d. per qtr. Naar Constantinopel werd 23 cents en naar Zweden (3 havens) dezelfde vracht betaald. Van de Northern range was eenige vraag naar tonnage naar het Continent en er werd bevracht tegen 14 cents naar Antwerpen of Rotterdam, 15 cents Bremen/Hamburg, terwijl een volle lading gerst naar Antwerpen direct 15 cents betaalde. Van de Golf van Mexico is de vraag aanzienlijk grooter geworden. In het begin der week werd 16¹/₂ cents betaald naar Antwerpen of Rotterdam per Oct./Nov., terwijl hiervoor tegen het einde der week ¹/₂ cent meer bedongen kon worden. Voor December en Januari is 17 cents betaald naar Antwerpen of Rotterdam en 18 cents naar Bremen of Hamburg.

De suikervrachtenmarkt van West-Indië bleef kalm doch bevrachters hebben zich genoodzaakt gezien voor hun October/November lading een hoogere vracht in vooruitzicht te stellen dan zij tot nu toe deden.

Van de North Pacific was een flinke vraag naar tonnage voor graan en tengevolge van de betere stemming der andere markten en de gereserveerde houding der reeders is in de vrachten een verbetering waar te nemen. Van Vancouver is een 7200 tonner per December gedaan tegen 30/- naar U.K./Continent met volle opties. Per Januari werd 29/- betaald naar Antwerpen of Rotterdam.

De vraag naar tonnage van de La Plata was teleurstellend en er werd de afgelopen week slechts weinig bevracht, namelijk circa 12 booten. Niettemin zijn de vrachten betrekkelijk vast gebleven en werd 21/- betaald van boven La Plata havens naar Antwerpen of Rotterdam per October. Voor deze positie werd tegen het einde der week 22/- genoteerd naar U.K./Continent. De vraag naar tonnage voor November en December is gering en werd hiervoor tot 21/6 betaald naar U.K./Continent.

De oostelijke afdelingen waren over het algemeen kalm gestemd doch de vrachten bleven vast. De vracht van Saigon is nog steeds 29/6 tot 30/- voor rijst naar de gebruikelijke havens Middellandsche Zee/U.K./Continent. Van Java was nog steeds vraag naar tonnage en de vrachten bleven vast. Voor een November boot naar Alexandrië werd 27/- betaald terwijl een boot van 8600 tons naar Marseille direct werd bevracht tegen 28/-. Australië leefde iets op. Voor December/Januari en later wordt 39/- tot 39/6 betaald van West-Australië en 42/- van Zuid-Australië naar de gebruikelijke Europeesche havens.

De vraag naar tonnage voor erts van de Middellandsche Zee is weggevallen en de markt is dientengevolge kalm. Er werd betaald: Algiers/Rotterdam 5/-, Melilla/Rotterdam 5/3, Hornillo Bay/Rotterdam 6/-. Fosfaat werd meer bevracht en waren de vrachten hiervoor o.m.: Sfax/Rouaan 5/3, Nantes 5/3, Dublin 10/6, Boness dock 12/6.

Het aanbod van tonnage voor kolen van Engeland voor vroege verscheping was gering, zoodat de vrachten, speciaal naar Zuid-Amerika, aanzienlijk zijn opgelopen. Van Zuid-Wales werd o.m. betaald: Nantes 4/9, Piraeus 11/3, Port Said 10/10¹/₂, Las Palmas 9/-, Buenos Ayres 13/9, en van de Oostkust: Aarhus 6/-, Hamburg 4/-, Rouaan 4/6, Port Said 10/9, Las Palmas 9/9, Buenos Ayres 13/-.

RIJNVAART.

Week van 14 t/m. 20 October 1928.

De aanvoeren van zeezijde, hoofdzakelijk erts, waren tamelijk levendig. Over het algemeen bleef bij tamelijke vraag de beschikbare scheepsruimte schaarsch. De ertsvrachten naar de Ruhrhavens varieerden tusschen f 1,— à f 1,30 met ¹/₄ en f 1,10 à f 1,40 met ¹/₂ lostijd. Naar den Bovenrijn werd uitsluitend in daghuur bevracht. Deze huren bedroegen voor groote schepen 3¹/₄ à 3³/₄ en van middensoort schepen 3¹/₂ à 4 ct. per ton. Het sleeploon varieerde tusschen het 40 en 45 ct. tarief. De waterstand bleef afwisselend een weinig vallend of wassend. Naar den Bovenrijn werd op M. 1,80 à M. 1,90 afgeladen, naar de Ruhrhavens op M. 2,40 à M. 2,50.

In de Ruhrhavens bleven de verschepingen van kolen onveranderd. Scheepsruimte bleef voldoende beschikbaar. De kolenvrachten ondergingen geen wijziging. Voor exportkolen naar Rotterdam betaalde men M. 1.65 per ton met vrij sleepen.

A. E. C. VAN SAARLOOS,

Balanslezen

Handleiding voor fondsenbezitters, directeuren en commissarissen van Naamlooze Vennootschappen en studeerenden in de Handelswetenschappen.

Tweede druk f 2.90

Productiekostenverrekening en Wetenschappelijke Bedrijfsleiding

Leidraad voor Fabrikanten, Ingenieurs en Accountants f 3.50

HANDELSECONOMISCHE BOEKERIJ

Deel I. Dr. PAUL FELDKELLER,

Het denken in de koopmanspractijk

Leidraad voor het logisch denken in het dagelijksch leven f 1.75

Deel II. J. F. HALKEMA KOHL,

Het Betalingsverkeer f 1.90

NIJGH & VAN DITMAR'S UITG.-MIJ — ROTTERDAM

Supplement op het Leerboek van het Boekhouden

door W. B. BROCX

Leeraar 1e H.B.S. A. (1e Gemeentelijke
≡ Handelsschool) te Rotterdam ≡

*Speciaal bestemd voor studeerenden voor een
particulier Praktijk-diploma in het Boekhouden*

Prijs: Ingehaaid f 2.25 — Gebonden f 2.60

Uitwerkingen ter perse.

Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam

WERKSPoor AMSTERDAM

ROLLEND SPOORWEGMATERIEEL

SCHEEPSSTOOMWERKTUIGEN

SCHEEPSDIESELMOTOREN

IJS- EN KOELMACHINES

SUIKERMACHINERIEËN

IJZERCONSTRUCTIES

SCHEEPSTURBINES

POLDERGEMALEN

LOCOMOTIEVEN

STOOMKETELS

Voorlezingen over Organisatie van den Handel

door J. GROOTEN

Prijs f 2,90

Alom verkrijgb. bij den Boekhandel en bij
NIJGH & VAN DITMAR'S UITG.-MIJ
ROTTERDAM

Tweede, omgewerkte druk van

Inleiding tot de Studie der Bedrijfshuishoudkunde

door J. GROOTEN

Dir. der Levensverzekering-
Mij. N. O. G., Leeraar M.O.
Wiskunde en Boekhouden,
Amsterdam

Ingehaaid Gebonden
f 7.50 f 8.50

NIJGH & VAN DITMAR'S
UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ
ROTTERDAM

10 talen!

„Het grootste talenblad
van Europa”

De Spiegel van Handel en Wandel

De beste aanvulling
van alle taalstudie!

Hoofdredacteur: Dr. E. E. J. Messing,
Walenburgerweg 49, Rotterdam
Administratie: Wijnhaven 113, R'dam

f 5.— per jaar
proefnummer gratis

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK

AMSTERDAM 'S-GRAVENHAGE ROTTERDAM
BATAVIA

AMOY, AMPENAN, BANDOENG, BOMBAY, CALCUTTA, CHERIBON, GORONTALO, HONGKONG, KOBE, MAKASSAR, MEDAN, MENADO, PALEMBANG, PASSOE-ROEAN, PEKALONGAN, PROBOLINGGO, SEMARANG, SHANGHAI, SINGAPORE, SOERABAYA, TEGAL, TJILATJAP, TOKIO, WELTEVREDEN, YOKOHAMA

Kleine Advertentiën in de Nieuwe Rott. Courant

f 1.50 per 10 woorden - Iedere 2 woorden meer 25 cents
Worden aangenomen voor de rubrieken: Vraag en aanbod, Huur en Verhuur, Betrekkingen gezocht en aangeboden, Gevonden en verloren goederen, Voorschotten gevraagd en aangeboden, Lessen gevraagd en aangeboden, Diversen, bij: **de Bureaux en Agenten van de N.R.C.** te Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage en alom in den lande waar Agenten zijn gevestigd, **Erkende Advertentiebureaux, Boekhandelaren, Kantoorboekhandelaren, Kantoorhouders der Posterijen** en bij alle Kiosken.

Waarom adverteeren in,
en 'n exempl. koopen van

KELLY'S DIRECTORY?

Omdat deze uitgave jaarlijks wordt gekocht en geraadpleegd door tienduizende groote firma's over de geheele wereld, en U, wanneer Uw naam daarin opvallend is gedrukt, voortdurend exportaanvragen zult ontvangen.

Op Uw beurt vindt U er de adressen in van alle handelslichamen, welke in Uw artikel belang stellen, zoodat de gelegenheid om het aantal Uwer relaties uit te breiden, voor het grijpen ligt.

Wanneer U *Exporteur, Importeur, Fabrikant of Groothandelaar* is, moogt U niet nalaten zich ten minste van de uitstekend bekend staande **Kelly's Directory** op de hoogte te stellen. Vraagt kosteloos prospectus of bezoek van een vertegenwoordiger aan

**NIJGH & VAN DITMAR'S
UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ
WIJNHAVEN 113 — ROTTERDAM
TELEFOONNUMMER 7843**

Aardrijkskundig Woordenboek

der geheele aarde
door CHR. H. VAN AKEN

Prijs in linnen f 8.75
„ in halfleer f 10.-

Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam

Florilegio de Prosistas Españoles

de los períodos romántico, realista, actual, con notas biográficas y con una breve historia de la literatura española, compilado y ampliamente anotado

POR **J. B. KERPESTEIN**

Profesor de la escuela superior de altos estudios comerciales, de la escuela superior técnica y de la escuela de comercio pública.

TOMO I y II

Prijs per deel f 3.25

NIJGH & VAN DITMAR'S UITG.-MIJ — ROTTERDAM

Lessen over den Handel

door

J. GROOTEN

Prijs f 8.— Geb. f 8.90

Alom verkrijgbaar
bij den Boekhandel

en bij

**Nijgh & van Ditmar's Uitg.-Mij
Rotterdam**